

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Venusinæ, postea Æsinatis, ac demum
Parmensis Ecclesiæ Vicarii Generalis, &c. Formularium
legale practicum Fori Ecclesiastici**

in quo formulæ expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ... ;
cum appendice plurium constitutionum apostolicarum

Formularii Legalis Practici Fori Ecclesiastici Supplementum - In Quo Non
Solum Omnes Feré Formulæ, quæ in præcedentibus tribus Libris
continentur, novis quamplurimis adnotationibus Legalibus Practicis, ac
Sacrarum Congregationum Responsis roborantur; verum etiam nonnullæ
aliæ, quæ ad Operis ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1732

Formularium Legale Practicum Fori Ecclesiastici Supplementum Ad
Secundum Tomum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62442)

FORMULARIUM LEGALE PRACTICUM FORI ECCLESIASTICI. SUPPLEMENTUM

A D

SECUNDUM TOMUM.

Tit. 13. form. 1. pag. 14.

Numer. 43. Missa licet nunquam sit celebranda in Mari, neque in Flumine, eo quod subsit periculum effusionis Sanguinis, ut de comuni volunt *Navarr. in manual. cap. 25. Gavant. thes. Sac. Rit. par. 1. tit. 20. litt. F.* quos refert, & sequitur *Pac. Jord. tom. 1. lib. 4. tit. 1. num. 139.* Nihilominus Sac. Congreg. Concilii ad preces Gubernatoris Tirimium Melevitanæ Religionis Francisci de Marevii indixit sub die 13. Martii 1706. ut posset celebrari tempore fereno, & tranquillo; quia tunc cessat d. periculum.

Num. 44. Sive in Ecclesia audiatur Missa, sive oretur publicè, aut privatè, decet orando, ut utroque genu geniculando oratio fiat, habetur enim in *Isa. 45. vers. 24. Mihi curvabitur omne genu,* & in *3. lib. reg. cap. 8.* de Salomone dicitur: *Utrumque enim genu in terra fixe-*

rat: & D. Paulus scribens ad Philippenses dicit: In nomine Jesu omne genu flectatur: idem nos docuit Christus Dominus Luc. 22. Positis genibus orabat: & iterum Marc. 14. Procidit super terram, & orabat, & iterum Matth. 26. Procidit in faciem suam orans, & ideò exauditus est pro sua reverentia, ut inquit præfatus ad Hebr. cap. 5.

Et hinc *Navar. de hor. can. cap. 4. num. 11.* infert, quod ad signum salutationis Angelicæ semper liceat geniculari, quamquam sit tempus Paschale, at ex consuetudine Canone 20. Nicæni Concilii 1. roborata in memoriam resurrectionis Christi d. tempore Paschali geniculari non solet. Additque *Navar. loco citato, num. 15.* quod de facili excusandi non sint Ecclesiastici à peccato veniali, qui more Rusticorum orant in Ecclesia, altero tantum genu flexo.

Num. 59. Adde in comprobationem verissimæ conclusionis ibi firmatæ, punctualem doctrinam *Pirhing. in ius can.*

can. lib. 1. tit. 32. num. 154. qui hæc habet: Sunt & aliæ functiones Parochiales quæ à proprio Parocho fieri solent, ac debent, & in quibus Cappellanum, seu quorumvis Beneficiorum Rectores, & Cappellani, se immiscere non possunt, eo quod tales actus ad ipsum tantum Parochum spectant, ejusque officio sunt annexi. Ricc. in prax. tom. 4. resolut. 305. ejusmodi functiones sunt, Benedictio candellarum in festo Purificationis B. M. V. Cinerum in principio Quadragesimæ. Palmarum in Dominica proxima Paschatis. Item benedictio fontis Baptismalis. Delatio Sanctissimi Sacramenti, & similes, idem Ricc. resolut. 306. & seqq.

Neque hanc communissimam Doctrinam evertit resolutio Sac. Congreg. Rituum, emanata in Eugubina functionum 10. Martii 1768. qua declaravit licere Cappellano Societatis Confalonis Villæ Pantanæ Terræ Pergulæ dictas functiones facere, non obstante oppositione, & contradictione Parochi, quia agebatur ibi, (ut ex Causæ Positione recognovi) de Confraternitate erecta in Ecclesia Rurali, quæ distabat ab Ecclesia Parochiali Regularibus annexa per duo millia, & in qua per Cappellanum pro tempore à die erectionis secuta ann. 1617. usque ad tempus motæ litis, fuerant (Parocho non reclamante) ferè semper exercitæ, unde non mirum si attentata distantia loci ab Ecclesia Parochiali, ad quam Populus Villæ sine magno incommodo accedere non valebat, & attentata consuetudine per tam longum tempus introducta functiones prædictæ (quæ non sunt de Juribus merè Parochialibus,) remanserant favore Societatis præscriptæ, & indultum obtinuit, ut manuteneretur in illis. At ut hæc resolutio allegari non posset ab aliis in exemplum, prudenter additum fuit in Decreto in caus. de quo agitur.

Num. 93. Adde ibi, quod Cardinales decedentes in Urbe non electa sepultura, nec habentes in ea Sepulcrum Majorum, sepeliiri debent in Ecclesia proprii Tituli, ut firmavit Rot. in Romana juris inmutandi 20. Februar. 1708. §. sed nonnulli, & 5. Martii 1703. & ut magis coram Priolo.

Eod. tit. ad Decret. de commun. quotid. pag. 41.

Num. 12. Qui associatur Sacramentum Eucharistiæ per viam, gaudet immunitate Ecclesiæ, propter illius dignitatem, & qui stat coram eodem, sive sit super Altare expositum, sive deferatur in Processione, debet stare, & incedere semper capite nudato, ut in Rituali Romano sub titul. de Process. præscribitur, adeout neque de die, neque de nocte, non liceat Parochis Sacrum Viaticum infirmo ministraturis, uti pileolo, ut respondit Sac. Congreg. Rit. in Romana 13. Augusti 1695. & 2. Januarii 1696. (nec etiam prætextu invaletudinis) Parocho S. Laurentii in Damaso, & idem colligitur ex Ceremoniali Episcop. lib. 2. cap. 32. §. verò Episcopus, ubi habetur quod Canonici, & omnes alii præsentés in Choro, durante Officio stando, vel sedendo assistere debent capite detecto, existente Sanctissimo Sacramento exposito super Altare, Band. manual. Sac. cerem. par. 2. c. 5. fol. mibi 74. juxta impres. Veneram 1689. Biss. Hierurg. tit. 6. num. 16. §. 2. Gavant. in rubr. Breviar. tom. 2. sect. 10. cap. 2. num. 3.

Et ratio præcipua est, quia inter actus Religionis externos, peculiaris est iste, standi, vel incedendi coram divinisissimo Sacramento, nudo capite, & est indispensabilis juxta doctrinam Nicolii Lucubr. can. lib. 3. tit. 41. num. de celebr. Missarum, ubi sic inquit, Episcopus dispensare non potest, ut Sacerdos accedat ad Altare cum baculo, vel ut pileolo in celebratione, vel dum viaticum deferri ad infirmos, utatur, quia talia cap. nullus 56. de consecrat. dist. 1. etiam Episcopo prohibet, ergo neque secum, neque cum aliis dispensare potest, sublata quacunque consuetudine.

Dedecet propterea coram hoc divinisissimo Sacramento caput tegere pileolo, & nullo modo ab Episcopo est Clericis permittendum, quia est intolerabilis abusus. Nam si coram Papa Christi Vicario, imò Regibus, & Principibus sæculi, hoc obsequium indispen-

stabiliter præstatur; quare præsentia Christi negabitur? ex hac enim Catholicorum, & præsertim Ecclesiasticorum irreverentia, Hæretici (qui in hoc nos subfannant) in suis erroribus confirmantur, & fideles relaxantur.

Meminerint propterea Ecclesiastici, nihil eorum, quæ ad Dei cultum pertinent, exiguum existimari debere, ut docet S. Cyrillus. Meminerint inquam, se esse ministros Ecclesiæ Catholicæ, quæ profitetur præsentiam realem Christi in Sacramento Eucharistiæ, unde & hoc fatentur fide, factis negare non debent, & qui se excusat prætextu senectutis, infirmitatis, rigiditatis aeris, aut alterius incommoditatis, meminerit, quod Dominus dixit: *Quicumque glorificaverit me, glorificabo eum, qui autem contemnit me, erunt ignobiles* 1. reg. 2. num. 30. & *Quod ipse est, qui merentes erigit sospitate* Job. 5. Quare si fides nostra in cordibus nostris constans, & firma erit, senectus florescet, cessabunt morbi, augebitur humilitas, excusationes cessabunt, & coram Christo ambulabimus confidenter, nec timebimus ventum validum, nec emergi: neque ipse increpabit nos dicens, *Modice fidei quare dubitasti?* Et profecto, si coram eo velant præ timore faciem, adorant, & tremunt Angelicæ potestates, quid faciet vilis homo, Vermis terræ?

14 Ex his resolvitur etiam illa quæstio, an scilicet liceat Presbytero uti Pileolo in celebratione Missæ, nam & si nonnulli putent hoc facere posse saltem usque ad canonem ex aliqua rationabili causa de licentia Episcopi, verior, imò certa est aliorum sententia negativa, & quod requiratur Indultum Papæ, vel Sac. Congregationum Episcop. aut Rituum, ut plenè ostendit *Gavant. in rubr. missal. par. 2. tit. de ingress. Sacerd. ad Altar. lit. F.* qui dissimulat videre *Biss. Hierurg. lit. 3. num. 109.* ubi blanditur *Quart. in rubr. par. 2. tit. 2. dub. 3.* & admittit quod celebrans missam cum Pileolo usque ad Canonem sine licentia Papæ, & sine scandalo, peccet tantum venialiter.

15 Verum gravitas transgressionis hujus

ritus, & ratio fundamentalis negativæ sententiæ, oritur ex Canone *Zaccharia* Papæ lato in Synodo Romana, & inserto in decreto *Gratiani*, in cap. nullus *Episcopus* 57. de consecrat. dist. 1. quem allegavit pro se *Nicol.* superius citatus in quo canone sic habetur: *Nullus Episcopus, Presbyter, aut Diaconus ad Solemnia Missarum celebranda presumat cum baculo introire, aut velato capite Altari Dei assistere, & qui temerè præsumpserit, communionem privetur:* ex quo textu clarè percipitur, quod Presbyter accedens, & ascendens ad Altare velato capite graviter offendit, ex quo id prohibetur sub pœnam excommunicationis, & præsumitur inde, Papæ intentionem fuisse transgressores obligare ad culpam mortalem, postquam comminatur pœnam, quæ non potest fieri, nisi pro peccato mortali, ut ita benè arguendo sumat, *Sayr. de censur. l. 1. cap. 9. num. 5.*

Hanc canonis prohibitionem pluries 16 innovarunt Decreta à *Gavanto* allegata, & *Congreg. Rit.* ultimo suo decreto generali impresso in principio Missalis (ne quisquam de eo allegare posset ignorantiam) sic mandat, & prohibet: *Nemo audeat uti Pileolo in celebratione Missarum sine expressa licentia Sedis Apostolicæ, non obstante quacumque contraria consuetudine:* quod Decretum, cum fuerit ab Urbano VIII. approbatum, non datur amplius locus de hoc disputandi, neque Presbyteri ventosi (freti opinione probabili) se excusare valent.

Num. 16. Eucharistiæ Sacramentum 17 non debet ministrari in Missis defunctorum: sed celebrans post Missam debet illud sumere, & ministrare ad Altare, in quo Sacramentum in Tabernaculo aservatur, *Gavant. in rubr. Missal. par. 2. tit. 10. num. 6. litt. N. Biss. Hierurg. lit. B. num. 66. §. 1.* Unde, ut ita servetur etiam à Regularibus, illos Episcopus admonefaciat, juxta facultatem sibi tributam à *Concilio Trid. in Decret. de rit. in celeb. missar.*

Eod.

Eod. Tit. 13. form. 5. pag. 59.

- 18 Num. 3. Adde ibi, quod dignitatibus in Choro non debetur thurificatio triplici, sed duplici tantum ductu, non obstante, quod ibi, admissis distributionibus, persona, quæ habet dignitatem, incederet cum Rocchetto, & habitu Prothonotarii, ut respondit *Sacr. Congreg. Rit.* contra Præpositum Ecclesiæ *Insulana* 21. Martii 1699. Imo quod neque Vicario Apostolico debeatur trina incensatio, declaravit *Sacr. Congreg. Episcoporum in Melphien.* 28. Augusti 1579. neque primæ dignitati Ecclesiæ Collegiæ S. Mariæ in Cosmedin. Urbis *Congreg. deputata trium Cardinalium*, die 4. Septembris 1705. in responsione ad dubium 31.
- 19 Num. 4. Autoritatibus ibi allegatis, ad probandum, quod laici quamvis nobilissimi numquam sedere debeant in Presbyterio tempore quo celebrantur Divina Officia, (& multo minus occupare Stalla Canonicorum *Sac. Congreg. Rit. in Compostellana* 21. Februar. 1694. & in *Granaten.* 24. Octobris 1609.) adde declarationem emanatam parte acriter informante; in *Gerunden.* 12. Martii 1689. *Congreg. Rit.* in qua decretum: *Non licere Juratis Gerund. tam in Cathedrali, quam in Ecclesiis habere locum in Presbyterio, nec potuisse capitulum, & Canonicos Ecclesiæ Cathedralis concedere eisdem Juratis locum in Presbyterio.* Et postmodum reposita causa sub
- 20 dubio: *An sint concedenda Remissoriales ad effectum probandi immemorabilem?* die 22. Aprilis 1690. responsum fuit:
- 21 *Negative*, nam consuetudo, quod laici sedeant in Presbyterio tempore divino officiorum, tamquam abusiva non est allegabilis, etiam si immemorabilis esset, *Pignatell. conf. 6. num. 27. tom. 1. Card. de Luc. de præminen. disc. 24. num. 5. Sac. Congreg. Rit. Egitanien.* 10. Junii 1602.
- 22 Num. 10. Magistratus Laicalis, quoties renuat adire Ecclesiam Cathedralē in solemnioribus anni festivitatibus, & præstare eidem, & Episcopo solita obsequia, compelli potest juris remediis, ut

Sac. Rituum respondit *Card. Fransonia Episcopo Camerini* die 24. Februarii 1680. sic rescribens: *Coherendo decreto decretis alias in similibus emanatis in Narnien.* 16. Jul. 1605. & in *Fanen.* 1. Septembris 1607. decreverunt per E. V. magistratum esse cogendum opportunis remediis, ad interessendum functionibus. Et in *Maceraten.* 5. Augusti 1662. à me ibidem relata num. 12. & novissimè in *Carpenforaten.* 3. Decembris 1701. in qua informante Magistratu, rescripsit: *Teneri intervenire juxta formam servatam ante motam litem.*

Num. 12. Præfato Referendario, & 25 Gubernatori Civitatis, accedente ad Ecclesiam, datur aqua benedicta per contactum Asperforii ab aliquo Ministro Cotta induto, non autem per traditionem Asperforii quo se ipsum signet & alios per aspersionem, ut auditis partibus *Sacr. Congreg. Rituum* declaravit in *Asina* 6. Junii 1704. quod decretum impressum, fuit publicatum, neque eadem licet retinere sedem in presbyterio eadem *Sacr. Congreg. in Montis Alti* 13. Junii 1703.

Num. 6. Adde, quod Episcopo Titulari Suffraganeo, non competit usus Baldachini, nec in Ecclesiis suis, nec in exemptis Diocesis, imo nec extra Diocesim, quamvis accedat licentia Ordinarii, ut responsum fuit à *Sac. Congr. Rituum* Episcopo Titulari Suffraganeo *Hildesimen.* 16. Martii 1706.

Num. 25. Reliquia certa Sancti in Martyrologio Romano descripti licet non sit insignis, adhuc sufficit, ut obtineri possit licentia celebrandi in die festo ejusdem Sancti Missam de communi sub ritu duplici sine Credo in Ecclesia, in qua Reliquia ipsa asservatur, prout concessum fuit Parocho Albegni *Bergomen. Diocesis* 14. Januarii 1692. pro reliquia S. Blasii ab eadem *Congreg.*

Spinæ coronæ Domini N. Jesu Christi, inter Reliquias insignes computantur, & speciali nota, & cultu dignæ sunt, ut declaravit d. *Congreg. Rituum in Conchen.* 21. Junii 1632. & ideo in *Celssonen.* 20. Martii 1683. concessit, ut in Terra Tarragæ d. Diocesis posset recitari officium cum Missa Coronæ Domini,

31 mini dummodò constaret, spinas esse d. Coronæ, postquam præcedenter sub die 20. Septembr. 1661. declaraverat populo dicti loci non licuisse eligere in Patronas sacras spinas. Si autem deferantur in Processionibus, non debent deferri sub Baldachino, ut respondit eadem Congreg. in Calaguritana 23. Martii 1686.

33 Num. 28. Officia propria alicujus Ordinis Regularium in concursu, non sunt præferenda Officio Ecclesiæ universalis, & ea propter die 13. Junii 1682. proposito dubio: *An occurrente festo translationis S. Didaci (quod sub ritu duplici minori celebrandum concessit Alexander Papa VII. feria 2. Rogat.) cum alio duplici minori debeat hoc transferri, & celebrari de Sancto Didaco? Sac. Rituum Congreg. respondit: conformari debere cum Ecclesia universali, & festum translationis S. Didaci transferendum ad aliam diem non impeditam.*

34 Et ad dubium propositum à P. P. Capuccinis scilicet: *Si incidat in eundem diem duplex officium novem lectionum Ritus equalis, unum Ecclesia universalis, aliud verò Ordinis Minorum, & ambo transferantur, quidnam ex duobus debeat transferri? Ead. Sac. Congreg. Rit. die 27. Septemb. 1698. respondit, Officium quod ab Ecclesia universali celebratur, prius persolvendum.*

35 Item notandum, quod festum SS. Fabiani, & Sebastiani, unà simul celebratur, licet titulus Ecclesiæ sit tantum de Sancto Sebastiano, ut prædicta Sac. Rituum Congreg. respondit in *Cremoen. 22. Novembris 1698. in qua sic declaravit. Festum S. Fabiani, non transferatur sed celebratur unà cum Sancto Sebastiano.*

36 Num. 39. Quæ ibi dicuntur de audientibus missam diebus festis in Oratorio privato Episcopi, intelligenda sunt, dummodò Episcopus non sit absens à Civitate, nam eo absente à residentia, nec Sacerdotes licitè, nec alii missam ibidem audire valent pro satisfactione præcepti. Etenim cum privilegium *cap. final. de privileg. in 6. in* indultum sit Episcopis ad hoc, ut possint commodè quotidie celebrare, vel Mis-

sam audire (sicut decet), & ideo sit personale, & facultas, quam olim habebant concedendi Altare viaticum, fuerit per Concilium Tridentin. ablata, vel saltem restricta ad casum necessitatis, & concurrentiæ justæ causæ, ut tradunt *Fagnan. in cap. in his, num. 20. de privil. Passer. in d. cap. num. 6. Pac. Jord. tom. 1. lib. 4. tit. 1. num. 122. Pirhing. in jus canon. lib. 5. tit. 33. num. 92.* Sequitur, quod nemo alius valeat illo uti, Episcopo absente, ut tenent *Capon. discept. 183. num. 44. 50. & 51. Dian. par. 9. tract. 1. resol. 41. quem refert, & sequitur P. Octavius à S. Joseph oper. moral. tom. 2. tit. 256. num. 1384.*

38 Quidquid dicat *Amos. de caus. piis. tom. 2. lib. 5. cap. 11. num. 14. cum seqq.* qui innixus in *cap. missarum, de consecr. dist. 1.* conatur probare, quod etiam hodie Episcopus possit erigere, & habere Oratorium privatum pro se, & publicum pro familia, ipso absente, quod est erroneum. Tum quia *Canon. missarum*, est Concilii Tribuniensis, quod non facit jus commune, cum sit nationale: tum quia absolute fuit per Concilium Tridentinum Oecumenicum abrogatus, ut probant autoritates supra allegatæ.

39 Si autem Cappella Palatii Episcopi esset publica, fixa, & invariabilis, tunc non ex privilegio, quod competit Episcopis, sed ex qualitate, & privilegio Oratorii publici, tam celebratio, quam auditio missæ esset licita etiam Episcopo absente, prout accidit in Cappellis Cardinalium, quæ respectu eorum familiæ, reputantur tanquam Ecclesiæ, ut ait *Nicol. lucubr. Can. lib. 5. tit. 33. num. 7. limit. 1. Capon. loco citato num. 52.*

40 Verum est tamen, quod quando Episcopus residet, & est præsens in Civitate, non tantum una Missa, sed plures in ejus Oratorio, seu Cappella celebrari poterunt, quia *text. in d. cap. fin. de privil. in 6.* loquitur sine restrictione, & concedit Episcopis privilegium absolutum ibi: *Ut altare possit habere viaticum, & in eo celebrare, ac facere celebrari illis permittitur, vel audire*

41 *dire Divina*. Et idem dicas procedere etiam si Episcopus sit absens ad paucos dies intra Diocesim, quia absentia modica, non dicitur absentia, & non dicitur abesse qui statim est reverurus, *Graff. lib. 3. consilior. de Cleric. non residend. consil. unico, num. 15. & seqq.*

42 Præterea si Episcopus visitaret, aut alia occasione iter ageret in sua, vel aliena Diœcesi, potest erigere Altare portatile in Domo privata, quam pro sua habitatione selegit ad hoc; ut ibi per se ipsum, vel per alium Sacerdotem Missam celebret, vel audiat (si locus sit omnino decens) absque contraventione Decreti Clem. XI. emanati anno 1703. quod per extensum *dedi rom. 2. pag. 50. de non utendo privilegio extra Domum propriæ habitationis*: nam in hoc casu, Episcopus dicitur in sua habitatione manere, & licet privilegio uti, cum sit casus de jure permissus; imò quodammodo imperatus in *d. cap. fin. de privil. in 6. ut notat Pignatell. consil. 12. num. 15. tom. 6. neque ullo modo prohibitus in dicto Decreto generali, in quo solum damnatur abusus, & excessus talis privilegii, qui irreperant in Regno Neapolitano, ut legitur expressè in proœmio, quod totam Decreti dispositionem informat Barb. axiom. 192.*

43 Laudabilius tamen ageret Episcopus, si (præcisa infirmitate, aut alia notabili incommoditate) loci Ecclesiam adiret pro celebranda, aut audienda Missa, ut monet *gloss. in d. cap. fin. ibi: Si non habet accessum ad Ecclesiam*, nam populus ædificatur, & Episcopi benedictione (quam dat in fine Missæ) à peccatis venialibus abluitur, ut vult *Discipul. in serm. 110. de tempor. lit. 8. nisi impediatur remissio, quoad existentes in peccato mortali, eo quod venialia non dimittantur, existentibus mortalibus, ut ex doctrina D. Thom. p. 3. quest. 87. art. 3. & 4. explicat Pac. Jord. tom. 1. lib. 5. tit. 15. num. 50. de seqq.*

44 Num. 44. Adde ibi sequens memoriale juris à me porrectum Sac. Congreg. Concilii, in qua emanarunt subnexæ resolutiones.

Cum in Ecclesia Parochiali Castri Plani Æsina Diœcesis vigore nonnullorum legatorum celebrari debeant quolibet anno Missa, & anniversaria pro suffragio Animarum Testatorum, & pluribus ab hinc annis heredes oneribus injunctis satisfacere neglexerint, ex quo pretendunt legata expirasse per obitum primorum heredum gravatorum: curatus d. Ecclesie probe officium suum adimplens, ut consuleret non minus suffragiis Animarum Testatorum, quam securitati conscientiarum suorum Parochianorum heredum, recursum habuit ad hanc Sac. Congregationem pro habenda declaratione: An scilicet legata Missarum de quibus agitur, sint ne perpetua, & quatenus affirmative. An adimpleri debeant in Ecclesia Parochiali translata, vel in antiqua: ad quem effectum particulas legatorum transmisit, habitaque, ut moris est, super ejus precibus Episcopi relatione, & causa descripta in folio Congregationis habita 19. Junii proximi præteriti, rescriptum fuit: transmittantur integra Testamenta. Cui rescripto cum jam fuerit paritum, & Episcopus Testamenta per extensum transmiserit, idem Orator humiliter tunc supplicat pro resolutione Dubiorum in d. folio de benignitate reassumendo propositorum.

Quoad primum legatum, resolutio pendet ab interpretatione copulæ, & cum enim Testator legando dixerit: *Vult infra scriptos suos filios, & heredes teneri ad fieri faciendum officium unum*, &c. videndum est, an copula, & fuerit addita tanquam copula ordinis, seu separationis: vel potius conjunctionis qualitatium ad consiciendam unicam orationem, adeout nominando heredes non intellexerit de heredibus successoribus, sed de filiis tantum heredibus, juxta ponderata in *decis. 1283. num. 21. & duob. seqq. coram Cocino.*

Et videtur dicendum, quod Testator de solis filiis cogitaverit, eosque solummodo gravaverit, non solum per illam dictionem demonstrativam *infra scriptos*, sed certius per alia verba ibi, *Donec quilibet suorum filiorum, & heredes.*

dum vitam duxerit: quæ operantur, ut dispositio non possit extendi ultra tempus à Testatore præfixum, *Barbosi. dict. 93. num. 6.* & in terminis operis Missarum hæredi injuncti quoad vixerit, dixit *Card. de Luc. de legat. disc. 34. num. 9. vers. & hic erat casus*, & quod idem sub nomine hæredum non includantur, nec censeantur gravati hæredes hæredum, cum hæreditas dari non possit in diem, vel ad tempus. Unde è vivis sublatis filiis hæredibus, legatum Missarum cessasse fatendum est.

47 Quo verò ad secundum, tertium, & quartum legatum, contrarium resolvendum videtur, quia nec ex verbis dispositivis, in d. folio fideliter relatis, nec ex Testatorum aliunde præsumpta, seu conjecturali voluntate, potest desumi, quod sint temporanea, imò perpetua esse ex toto Testamentorum renore dignoscitur.

Nec temporaneum legatum facit, dictio, *infra scripti*, seu *prædicti*, nam licet hujusmodi verbum, (quod legitur in secundo legato tantum, non autem in tertio, nec quarto) regulariter referatur ad solos hæredes, qui nomine proprio vocati sunt, non autem ad hæredes substitutos, & successores, ad tradita per *Gratian. discept. 104. num. 4.* & *seqq.* hæc tamen regula fallit in legatis relictis ad pias causas, quæ si alia efficaces conjecturæ contrariæ voluntati Testatoris non habeantur, semper censeantur, & reputantur perpetuæ, non obstantibus prædictis dictionibus, seu verbis demonstrativis, ut ipse *Gratian.* advertit *num. 49.* & in puncto legati Missarum *disceptat. 603. num. 12.* & *seqq.* quem sequitur *Sabell. in summ. divers. tract. §. verb. num. 33.* & in sensu veritatis tenuit *Card. de Luc. de legat. d. disc. 34. num. 6. & 7. disc. 42. num. 3.* & *seqq.* quos sequuta est hæc *Sacr. Congreg. in Urbanien. 14. Julii 1704.* Et ratio ea est, quia semper debet sumi illa interpretatio, quæ magis favet Animæ *Tusch. lit. L. concl. 58. num. 6.* & *seqq.* & etiam, quia nomen hæredis in materia indifferenti, universaliter prolatum comprehendit omnes hæredes in infinitum. *Gratian. discept. 266.*

num. 8. Rot. coram Cavalier. decis. 189. num. 2. & 3. Sabell. loco citato, §. Hæres num. 7.

Ad secundum dubium, videtur respondendum, *Ecclesia Parochiali translata*, quia nullus ex Testatoribus de quibus sermo est, legatum Missarum reliquit intuitu loci, & particularis Ecclesiæ, sed omnes disposuerunt in genere, quod celebrarentur Missæ in *Ecclesia Parochiali*, ut legitur in particulis in d. folio ad verbum transcriptis. Et sic cum unusquisque eorum principaliter respexerit ad remedium Animæ propriæ, quod non minus ex prima Parochiali Ecclesia, quam ex secunda translata proveniat, in hac secunda celebrandæ erunt, juxta magistraliter firmata in *decis. Seraph. 2149. num. 12.* & per tot. salvo, &c.

Die 21. Augusti 1706. Sac. Congreg. respondit: Ad primum esse temporale, reliqua esse perpetua.

Ad secundum, & tertium in Ecclesia Parochiali translata, quartum verò in antiqua.

Nota, quod in quarto legato fuit responsum; Missas esse celebrandas in Parochiali antiqua, & non in translata, eo quia Testator asseruit in Testamento, se plures annos dictæ Ecclesiæ Parochiali antiquæ inferuisse, & ex ista enunciativa, seu expressione, desumpta fuit conjectura affectionis, devotionis, & contemplationis loci.

Secundò nota, quod in alia Senogallien. proposita 1. Decemb. 1708. sub Dubio, *An legatum Missarum relictum cum particula*, sui *infra scripti* hæredes, sit perpetuum? *Sacr. Congreg. Conc.* respondit: *Affirmative.*

Num. 55. Quidam Testator mandavit suis Executoribus, ut erigerent pro amore Dei, & remedio Animæ suæ unam Cappellaniam, cum destinatione Cappellani, qui Missam singulo mane celebrare curaret. Fuit erecta Cappellania cum assignatione congruæ Dotis, at quia Cappellani pro tempore semel in hebdomada vacare consueverant, & sacrificium pro Testatore applicare omiserant; relata causa ad *Sacr. Congregat. Concilii*, hæc in *Lucan. 18. Febr.*

Febr. 1702. declaravit, Cappellanium teneri applicare sacrificium pro Fundatore, licet ipse id non exprefferit, & condemnavit Cappellanos, seu Rectores pro tempore, ad restituendam elemosynam pro eo tempore quo celebrare, & applicare sacrificium omiserunt, non obstante
 55 descriptione contraria facta in Tabella occasione Visitationis Apostolicæ à centum annis citra.

Num. 59. Declara ibi firmata, quod si non agatur de simplici celebratione Missarum privatarum, sed de exequiis, & Anniversariis, hæc debent (saltem ex honestate, & ex præsumpta Testatorum devotione erga Ecclesiam) celebrari in Ecclesia ubi Testatores habent sepulchrum, ibique sepulti fuere. *Rot. coram Cavaler. decis. 494. num. 3. 4. & 5. Romag. ad synod. Gerund. lib. 3. tit. 9. cap. 3. num. 16. & duobus seqq.*

56 Num. 65. Quod Canonici possint se invicem substituere *Sac. Congreg. Episc. tenuit 11. Augusti 1597.*

57 Num. 68. Pœna amissionis dimidiæ partis primo anno, & omnium fructuum secundo, quam incurrunt Canonici ob non residentiam, ultra tres menses, non potest ab Episcopo remitti, & condonari, sed tenetur prævia monitione personali contra absentes (quando de facili possunt inveniri) ad allegandam causam quare non debeant puniri ad formam Decreti Concilii Trid. illos prædictis Præbendæ fructibus privare, alias enim si sine justa causa taceat, & dissimulet eos ita punire, peccat, ut ex *Navar. conf. 3. num. 2. de cleric. non resid. docet Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 149. & 151. quos sequitur Ventrigl. in prax. part. 1. annot. 19. §. 3. numer. 1. Pignatell. consult. 5. num. 3. tom. 3.*

58 non obstante licentia, seu remissione Canoniorum, quam dare non possunt, quia hujusmodi fructus applicandi sunt in usum Ecclesiæ *Garc. d. cap. 2. num. 146. Pignatell. consult. 144. num. 13. tom. 6. Crispin. de visitas. past. part. 2. paragr. 19. numero 12.* Quamquam Episcopus ante sententiam possit ex causa dictam pœnam minuere, vel augere, *Garc. d. cap. 2.*

num. 150. ubi Decretum Sac. Congreg. refert.

Supposito igitur, quod Canonici gaudeant vacatione Concilii, poterit ipse Episcopus arbitrari boni viri arbitrio quanto tempore debeat ultra tres menses, absentes expectare, antequam contra eos dictam pœnam exequatur, prout decisum fuisse à *Sac. Congregatione, testatur Garc. d. cap. 2. num. 145.* Nec oportet, ut absentia ultra tres menses sit continua, ad hoc, ut comprehendatur in Decreto Concilii: sed satis est, ut dies absentiae licet interpolati, superent trimestre, juxta sententiam ejusdem *Sac. Congreg. de qua meminit Fagnan. in cap. licet, num. 55. de præb. Pignatell. d. consult. 114. num. 21. & sic sufficit, ut quis absit ultra tres menses quolibet anno; sicuti ad pœnam hanc effugiendam necessaria est quolibet anno residentia novem mensium* *Pignatell. consult. 4. numero 2. & 3. tom. 2.*

Donec tamen Episcopus sua sententia, non residentes non privet, non tenebitur Canonicus absens fructus illos, quos alias fecit suos, in foro conscientiae restituere: quia pœna non est imposita ipso jure, sed debet infligi per Judicem, ut clarè percipitur ex illis verbis Concilii: *Privetur dimidia, & advertunt Garc. d. cap. 2. num. 151. Fagnan. in d. cap. licet, num. 25. de præb. Ventrigl. de annot. 19. §. 3. d. num. 1. Mattheucc. Official. Cur. cap. 44. num. 21.*

Absentes autem, & non residentes, quoties Episcopus voluerit procedere ad privationem fructuum juxta graduationem Concilii, erunt monendi formula sequenti.

F O R M U L A

Monitionis.

C Itetur, & moneatur N. Canonicus nostræ Cathedralis N. (sive Collegiæ N.) ad allegandum in termino. causam, quare ob suam absentiam à residentia non debeat puniri ad formam Decreti Concilii Trid. sess. 24. cap. 12. de reform.. Instante promotore Fiscali.

Executa monitione, proceditur ad sequestrationem fructuum Præbendæ, & postea constituto ex actis de excessu absentiae (nisi aliquid relevans deducatur) devenitur ad dictorum fructuum privationem; Canonico autem coadjutore non residente potest, & debet moneri sub pœna privationis ad residendum Sac. Congr. Concilii in Oxonen. 8. Maji 1688.

63 Num. 72. Punctantur quoque Canonici, si exeant à choro antequam Sacra absolvantur, sine licentia Præsidentis, non petita venia, ut Sac. Congr. Concil. respondit in Lunen. Sarzanen. 4. Junii 1701.

64 Num. 76. Declara ibi, quod Canonico jubilato, non debentur distributiones, quæ proveniunt ex anniversariis non fixis, nec in casu, quo ex statuto Ecclesiæ, vel à Testatore excluduntur absentes, & nisi præsentibus debentur Sac. Congr. Concilii in Romana 27. Junii 1705. & 17. Martii 1708. contra Canonicum Collegiæ SS. Celsi, & Juliani, & in Novarien. 29. Novembris 1681. lib. Decret. 32. fol. 44.

65 Num. 79. Et qui habet indultum, ut possit percipere distributiones cum clausula: *Ac si præsens esset*, non participat de fallentiis absentium; secus si illi concedatur cum clausula, *ac si Divinis interesset*, nam tunc de illis participat: ut distinguit Pignatell. consult. 115. num. 24. & consult. 116. num. 10. in fin. tom. 9. sicut enim Canonici, qui sunt in Civitate, & suburbiis, dicuntur præsentibus, & tamen nisi Choro intersint, habentur tanquam absentes in amittendis distributionibus; ita Indultarius cum

Monacelli, Formul. Suppl.

prima clausula, non participat nisi inter sit.

Indultum autem quod solet obtineri à Sac. Congreg. Concilii, est sequentis tenoris.

F O R M U L A

Indulti Jubilationis.

S Ac. Congreg. Em. S.R. E. Card. Concilii Trid. Interpretum, attenta relatione Episcopi N. benignè commisit eisdem, ut veris existentibus narratis, & constituto sibi, quod Orator per quadraginta annos præfata Ecclesiæ N. continuo, & laudabiliter inservierit, illi gratis indulgeat, ut quamvis in posterum non inserviat, nihilominus fructus omnes, & distributiones quotidianas sui Canoniciatus percipere valeat, non secus, ac si Choro, & Officiis Divinis personaliter interesset. Datum, &c.

N. Card. N. Præfatus.

N. Secret.

Eod. tit. 13. form. 3. pag. 102.

Num. 25. Qui utitur scriptura falsa, quam ipse non falsificavit, non tenetur pœna falsi, sed puniendus venit extra ordinem arbitrio judicis; etiamsi utens sciat, vel scire potuerit esse falsificatam, & quamvis negligentia præsertim crasso quandoque dolo æquiparetur, ut probat Graff. consil. lib. 5. de crim. fals. consil. unic. num. 13. & 14.

Num. 26. Occultum dicitur delictum, ad hoc, ut Episcopus possit vigore Concilii reum à Censuris incuris absolvere, & dispensare, quando non fuit probatum, quamvis delictum sit reductum ad forum contentiosum, & reus remansit absolutus, vel ex capite innocentiae, vel ex hactenus deductis, vel tamquam non repertus culpabilis: in his inquam casibus, delictum adhuc dicitur manere in occulto, ut Episcopus uti valeat sua potestate, Pignatell. consultat. 99. num. 18. & pluribus seqq.

D tom. 6.

69 tom. 6. secus tamen esset dicendum in casu, quo reus esset relaxatus, & habitatus cum obligatione, vel fideiussione de se representando, tunc enim, quia dicitur stare sub Iudice, Episcopus cum eo non dispensat, *Pignatell. ibidem, num. 23.*

70 Num. 35. Quod irregularitas non incurrat per scriptionem Processuum, Causarum, seu Querelarum Criminalium, neque per exercitium Officii Gubernatoris, absque prolatione Sententiae Sanguinis, seu Capitalis, declaravit Sac. Congreg. Concilii in Sutrina Irregularitatis 28. Maji 1695. & in S. Severini 2. Junii 1703. Neque per solam adscriptionem militiae Seculari sine actibus hostilibus in Leodien. 30. Septembris 1684. & in N. 10. Martii 1674.

73 An autem per violentam abscissionem digiti pollicis incurrat irregularitas, dubium est: nam casu proposito in Sac. Congreg. die 31. Januarii 1688. responsum fuit: *Dispensationem requiri ad cautelam.*

73 Num. 38. Caecitas licet inducat irregularitatem, tamen Clericus caecus, si esset scientia idoneus, posset per summum Pontificem dispensari, ut ad Presbyteratum promoveatur in ordine ad confessiones Sacramentales audiendas, ut probat *Pasqual. quest. mor. jurid. 38. per tot.* vel ut Praedicationis ministerium suscipiat. *Parisi. de resign. l. 5. quest. 6. num. 43. & seqq.*

75 Item Caecus habilitatur ad suscipiendam Clericalem Tonsuram pro Pensione consequenda, prout concessum fuit à Sac. Congreg. Concilii in Agrigentina 8. Augusti 1705. in qua afferebatur exemplum Clementis X. qui de anno 1671. dispensavit ad eundem effectum Franciscum Malaval Massiliensem Caecum.

76 Immo etiam mutus, & surdus à natiuitate, potest dispensari, ut possit fieri Religiosus, ut concessum fuit cuidam Iuveni nobili Hallo; nam cum hic veller suscipere habitum militiae Hierosolymitanorum, & petiisset dispensari, Sac. Congreg. Concilii instantiam prima vice reiecit: at quia Episcopus, & alii quamplures Viri nobiles testabantur, quod iste mutus, & surdus à Natiuitate, rectè cal-

leat militiae exercitia, nec non scribebat, & legebat, renovata instantia, eadem Congregatio sub die 8. Maji 1706. rescripsit. *Prævio recessu à decisis pro concessione Brevis facultativi.*

Item Pharmacopola laicus per exercitium Aromatariae non efficitur irregularis, sed potest (alio impedimento cessante) ab Episcopo ad Ordines promoveri absque alia dispensatione Apostolica, ut declaravit Sac. Congreg. Concilii in una S. Marci 5. Junii 1688. *Pignat. cons. 146. num. 5. tom. 8.*

Num. 43. Quid dicendum sit si in ordinatione Presbyteri in traditione materiae data fuit sola Hostia cum Calice absque vino, an ordinatio sit valida? *Sac. Congreg. Concilii 18. Junii 1676. respondit esse reiterandam sub conditione, lib. Decr. 29. fol. 274.*

Num. 44. Quamquam subditi sex Episcoporum Urbi vicinorum ubi non adest suffraganeus, non possint se promoveri facere ad Ordines etiam minores ab alieno Episcopo, seu debeant praecisus dimissorialibus sui Ordinarii Emin. Card. Vicario Urbis directis, in Urbe ordinari, prout mandat Constitutio Alex. VII. ibi allegata; nihilominus Sac. Congr. Concilii die 16. Februarii 1704. dubio proposito ad Instantiam Ginnesi Petrellae Albanen. Diocesis: *An valeat praevius dimissorialibus Ordinarii Albanen. se insigniri facere saltem Prima Tonsura Velitri, non obstante d. constit. Alexandri VII.* Responsum Affirmative quoad primam Tonsuram tantum.

Eod. tit. 13. form. 4. pag. 110.

Num. 11. Durante causa merus, non inducitur tacita professio, nec tacita professionis ratificatio per susceptionem Sacrorum Ordinum, tum ex ibi firmatis, tum ex congestis à *Pignatell. consult. 173. num. 105. in fin. tom. 9.* ubi declarationem Sac. Congreg. Episcop. & Regul. ab Alex. VII. confirmatam refert.

Num. 30. Adde ibi, quod Presbyter Graeco-latinus, non dispensatur ad exercendum coram in Parochia rixus Graecorum, nam cum unus ex eis in una Messa- nen. fuisset approbatus in concursu Pa-

rochialis, in qua ritus Græcus servari consueverat, & postulasset dispensationem transeundi de ritu Latino ad Græcum, Sac. Congreg. Concilii sub die 23. Junii 1708. respondit: Archiepiscopus factis requisitoris etiam in aliis Diocesis, curet novum concursum.

Constitutio autem Clementis octavi, ibi allegata la 34. continet sequentem instructionem.

INSTRUCTIO.

Super aliquibus ritibus Græcorum pro Episcopis Latinis, in quorum Diocesis Græci, vel Albanenses Græco ritu viventes degunt, &c.

Sanctissimus D. Noster Clemens Papa Octavus, &c. Presbyteri Græci Baptizatos chrismate in fronte non consignent, & ideo ab ipsis in ordine baptismi apud eorum Euchologium prætermittantur quæ sequuntur, &c.

§. 1. Episcopi Latini, infantes, seu alios baptizatos à Presbyteris Græcis de facto chrismate in fronte consignatos confirmant, & tutius videtur ut cum cuncta, & sub conditione id faciant, videlicet, N. si es confirmatus Ego te non confirmo, sed si non es confirmatus, Ego consigno te signo Crucis & confirmo te chrismate salutis & in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, præsertim verò cum verisimiliter dubitari potest, quod ab Episcopis Græcis fuerint Baptizati.

§. 2. Sanctissimum Eucharistie Sacramentum, quod pro infirmis asservatur, singulis octo diebus, aut saltem quindecim renovetur.

Non asservetur idem Sacramentum toto anno, si tamen asservatum fuerit, saltem in fine anni sumatur.

Tollatur abusus tundendi, vel etiam miscendi Sacro Oleo, ac iterum coquendi, vel alias exsiccandi species Sacramenti Sac. Eucharistie feria quinta Cæne Domini, ut deinde illud asservent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab Episcopis Latinis consecrata,

benè erit. Sin minus tolerentur eorum throni super altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia uti Latini habeant, nisi thionis etiam pro corporalibus utantur.

§. 3. In casu necessitatis Presbyteri Græci catholici possint Latinos absolvere.

Utantur forma absolutionis in generali Florentino præscripta, & postea si voluerint, dicant orationem illam deprecativam, quam pro forma huiusmodi absolutionis dicere tantum consueverunt. Tollendus abusus ubi est, ut Vir atque Uxor simul, & eodem tempore eidem Presbytero consteantur. Aqua ex ritu Græco in die Epiphania, vel primo die Mensis benedicta conservetur in Ecclesia, vel illa fideles aspergantur.

Non sunt cogendi Presbyteri Græci, Olea Sancta, præter Chrisma ab Episcopis Latinis Diocesanis accipere, cum huiusmodi Olea ab eis in ipsa Oleorum, & Sacramentorum exhibitione ex veteri ritu consiciantur, seu benedicantur. Chrisma autem, quod non nisi ab Episcopo, etiam juxta eorum ritum, benedici potest, cogantur accipere; prohibeantur verò ab Episcopis Græcis externis Schismaticis, seu S. R. E. communionem non habentibus, illud accipere, vel eo uti.

§. 4. Ordinati ab Episcopis Schismaticis aliàs ritè ordinatis, servata debita forma, recipiant quidem ordinem, sed non executionem.

Proinde ipsi ordinati ab Episcopis Schismaticis correcti, vel emendati reconciliandi sunt, & absolvendi cum pœnitentiis salutaribus, dummodò errores, vel saltem schisma Ordinatoris abjurent in iudicio, vel publice, vel secreto pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos alias ritè susceptis ministrare non permittantur, nisi cum ipsis super irregularitate huiusmodi occasione contracta, autoritate S. Sedis Apostolicæ fuerit dispensatum.

Non sunt admittendi Episcopi Schismatici, sive pro ordinibus, sive pro aliis Sacramentis conferendis, sed detinendi, quo ad Sancta S. Apost. desuper consulatur, & responsum habeatur.

„ Græci sine litteris Dimissoriis Episcopi Latini Diœcesani ad sacros ordines promoti suspensi sunt, & si suspensi in suis Ordinibus ministraverint, efficiuntur irregulares sicut, & Latini.
 „ Super huiusmodi autem, & similibus irregularitatibus dispensandi facultatem à sancta S. Apost. obtineri oportet.
 „ Si Episcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui à Presbytero Græco in Baptismo Chrismate in Fronte de facto fuerit consignatus, debet illum antea confirmare saltem sub conditione, videlicet, N. si es confirmatus, &c. ut supra. Presbyteri vidui, seu Uxoribus orbati, habitum deferant diversum ab aliis.
 „ §. 5. Curent Ordinarii locorum, ut decretum S. Generalis Concilii Trid. de reform. matrim. vertatur in linguam Græcam vulgarem, & in locis, & Parochiis Græcorum, & Albanensium evulgetur, & publicetur.
 „ Matrimonia inter conjuges Græcos, dirimi, seu divortia, quoad vinculum fieri nullo modo permittant, aut patiantur; & si quæ de facto processerunt, nulla, & irrita declarent.
 „ Maritus Latinus Uxoris Græcæ ritum non sequatur.
 „ Latina Uxor non sequatur ritum Mariti Græci.
 „ Græca verò Uxor sequatur ritum Mariti Latini.
 „ Quod si id fieri non possit, quisque conjugum in suo ritu Catholico tamen manere permittatur.
 „ Proles sequatur Patris ritum, nisi prævaluerit Mater Latina.
 „ Presbyter Græcus conjugatus, ante sacrum Sacrificium, seu sanctam Missam celebrandam, vel per hebdomadam, vel per triduum abstineat ab Uxore.
 „ §. 6. Græci credere tenentur, etiam à Filio Spiritum Sanctum procedere, sed non tenentur pronunciare, nisi subesset scandalum: præsertim si degant inter Latinos, aut necessitas postularet confitendi fidem Catholicam; quia tunc oporteret etiam pronuntiare.
 „ Numquam Monachis Græcis, seu Calogeris animarum cura committatur,

tur, nisi ex necessitate, vel alia iusta causa.
 „ Presbyteri Sæculares Græci, abjuratis schismate, & erroribus, atque in Fide Catholica benè instructis in Parochialibus, seu Curatis Ecclesiis Græcorum institui possunt.
 „ Tollendus est apud Græcos usus carniū die Sabbati, ubi sine scandalo fieri potest, in locis tamen ipsorum, & inter eos tantum.
 „ Item tolerandum est, ut ad jejunium eodem die Sabbathi in Quadragesima, excepto uno Sabbatho Sancto ex antiqua traditione non teneantur, sed dumtaxat ad abstinētiā.
 „ In jejniis biduanis, vel triduanis, vel alias à Diœcesanis, vel in Jubilæis à Summo Romano Pontifice indictis dies Sabbathi in eis comprehensus, vel præscriptus, in alium diem pro plebibus Græcis ab ipsis Diœcesanis, Apostol. autoritate permittitur commutari.
 „ Si ipsi Græci ad observationem jejuniorum, & vigiliarum Latinæ Ecclesiæ induci possent, optimum esset, sed non cogantur, cum ipsi qualibet hebdomada, & feria quarta, & feria sexta, jejunent.
 „ Græci existentes inter Latinos, dies festos de præcepto ejusdem Latinæ Ecclesiæ servare teneantur.
 „ §. 7. Insuper idem Sanctissimus D. N. constituit Romæ habendum esse Episcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Episcopis Latinis Italiæ, & Insularum adjacentium subiectos, ab Episcopo Græco ordinari volentes cum illorum dimissoriis ad id tantum concedendis, ritu Græco ordinet.
 „ §. 8. Ira Sanctitas Sua ex sententia Congregationis super reformatione Græcorum decrevit, & declaravit, ac fieri mandavit. Romæ in Palatio Montis Quirinalis, apud S. Marcum, die 31. Mensis Augusti, Anno Domini 1595. Pontificatus sui anno quarto.
 „ Num. 33. Privilegia odiosa, quæ mergunt in damnum tertii, strictissime veniunt intelligenda, Rot. coram Coccin. decis. 1856. num. 9. Et quæ fuerunt concessa in casu simplici, numquam ad casum mixtum extenduntur, Gratian. disp. 84
 85

- 86 *Sept. 947. num. 21. & 22. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 33. num. 103. & 104. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 2. num. 3. & 28. Et quæ adversantur, & opponuntur juri communi, non extenduntur ad omnia, C. licet 8. de transl. Episc. Amostaz. de caus. pias, tom. 1. lib. 5. cap. 7. num. 19. Et quæ sunt odiosa, exorbitantia, juri communi contraria, & tertio præjudicialia, si possunt verificari in uno casu, non sunt trahenda ad plures casus, Zaul. observ. ad Statut. favent. tom. 2. rub. 11. lib. 7. num. 12. & 13. Raynald. observ. criminal. tom. 1. cap. 5. §. 4. & 5. n. 41. & 42. late Fagnan. in cap. causam quæ, num. 8. & seqq. de rescript. ubi quod in quantum possunt, sunt restringenda ad limites juris communis, dum tamen conferant aliquid quantumcumque minimum.*
- 88 *Num. 34. Usus Pontificalium, si concedatur, solet hodie concedi cum clausula. Servatis tamen Decretis Alex. VII. ita concessum fuit Præposito Novodonensi in Bohemia, sub die 11. Augusti 1691. Nec non Præposito Collegiæ B. M. V. Trajecten. Leodien. Diocesis 19. Januarii 1692.*
- Et cum Præpositus Collegiæ Ecclesiæ S. Agathæ Cremonæ, Canonicoz Latranensium, dicta Alexandri VII. Decreta non servaret, prætextu Privilegiorum, & consuetudinis proposita causa in Congreg. Sac. Rit. 14. Junii 1687. super excessu, responsum fuit.*
- I. Non licere Præposito S. Agathæ uti Baldachino, nisi simplici ad formam decreti Alex. VII.*
- II. Circa Candelas cum privatim celebrat, ad mentem, & mens est, quod se abstineat.*
- III. Associationem competere tantum inter septa Ecclesiæ.*
- IV. Teneri cooperire Baculum Pastorem velo albo, ac eidem non licere eo uti in Processionibus extra suam Ecclesiam, & Jurisdictionem faciendis: ita pariter de Mitra juxta tenorem Bullæ Pii IV.*
- V. Non posse eundo per Ecclesiam Benedictionem impartiri.*
- VI. Posse suppellectilem suæ Ecclesiæ benedicere, non autem aliarum Ecclesiæ Monacelli, Formul. Suppl.*

clesiarum sibi non subditarum, nisi habeat Indultum.

VII. Non posse desumere paramenta ex Altari, cum privatim celebrat.

Prælati vero Referendarii, usum Pontificalium non habentes, debent pariter observare prædicta Alex. VII. Decreta ibidem à me per extensum relata, & in celebratione Missæ servare modum Abbatibus præscriptum in Decreto XXI. prout Sac. Congreg. Rit. declaravit suo hic subnexo decreto generali.

Sacr. Rituum Congregatio declaravit, non licere Illustrissimis D. D. Referendariis, utriusque signaturæ Sanctissimi D. N. Papæ, ac Prothonotariis Apostolicis honorariis, Missam celebrantibus in Civitatibus, quarum regimini præficiuntur, uti ritibus, qui proprii Eminentiss. Cardinalium, & Episcoporum videntur; sed iidem rem sacram facere tenentur more cæterorum Sacerdotum, prout in privatis Missis præscriptum fuit Abbatibus in decreto circa usum Pontificalium Prælati Episcopo inferioribus concessorum emanato ab eadem Sac. Congregat. habita coram fel. mem. Alexandro VII. die 27. Septembris 1659. & ita servari mandavit ab Illustrissimo Governatore Civitatis Cesenæ, die 9. Februarii 1675.

Num. 39. Habentes Indultum, ut possint tribus diebus festivis promoveri ad Sacros Ordines, etiam interstitiis non servatis, valde honestum, & decens est, ut aliquod interstitium servent arbitrio Episcopi, ut ibi insinuat fuit. Si enim duo Summi Pontifices, virtute, & doctrina insignes, nempe Gregorius VII. & Innocentius III. cum de tempore eorum electionis, & assumptionis ad Pontificatum, essent in ordine Diaconatus; ad Sacerdotium ascendere, & properare noluerunt, nisi tempore à Sacris Canonibus præscripto quatuor temporum, prout notandum refert P. Menoch. in suo opere vulgo le Stuore, par. 3. cent. 9. cap. 60. Cur festinanter, & nullo, vel brevi interstitio servato, simplex Clericus ad Sacros Ordines ascendere non trepidabit?

Festi autem dies, in quibus hujusmodi Indultarii sunt ordinandi, non sufficit

D 3 quod

quod sint officii duplicis, sed requiritur, quod sint dies festi de præcepto, ut declaravit Sac. Congreg. Concilii in Braxien. Ordinationis 15. Januarii 1689. quidquid garriant Casuistæ, & concordat alia declaratio, quam refert *Fagnan. in cap. de eo, num. 42. de temp. ord.*

Eod. tit. 13. form. 5. pag. 128.

92 *Num. 13.* Quod Professio emissa à Novitia, seu Novitio in articulo mortis ante completum annum probationis, suffragetur solummodo, quoad acquisitionem Indulgentiarum concessarum verè professis, non autem quoad acquisitionem bonorum Professæ, seu Professi favore Monasterii, præter autoritates ibi allegatas, luculenter firmant *Barbosi. in cap. ad Apostolicam, num. 4. de regular. ibique Fagnan. num. 32. Sperell. decis. 16. num. 24. Nicol. Lucubrat. can. lib. 3. tit. 31. num. 3. lim. 4. vers. solum tamen*, qui plura decreta refert, *Card. de Luc. de dot. disc. 167. num. 40. & novissimè Mattencc. Official. Cur. cap. 32. num. 15. & 16. contrariis respondens.*

93 Et quamquam *Tamb. de jur. Abbat. disp. 6. quest. 7. Passerin. de stat. hom. to. 3. quest. 186. insp. 4. num. 52. & 53. & nonnulli alii DD. Regulares*, propriam causam tuentes, tenuerint, quod huiusmodi Professio juvet, & suffragetur, etiam quoad susceptionem favore Monasterii in bonis Novitiæ, seu Novitii in articulo Mortis Professæ, seu Professi: eorum tamen rationes nullæ sunt. Nam Indultum Pii V. quo ad hoc uti valent Novitiæ Moniales Ordinis Prædicatorum, & utuntur ceteræ aliorum Ordinum Mendicantium, quæ in eo communicant; fuit concessum ad petitionem eorundem Novitiarum, quæ nihil aliud in precibus petierunt, & nihil ultra eis Papa elargitus est, quam Indulgentias, pro consolatione Animæ, prout illis gaudent Moniales verè Professæ, ut in eodem Indulto impresso in *Bullario, tom. 2. const. 119. pag. 315.* literaliter legitur. Unde si gratia, & rescriptum Papæ facta, seu interpositum ad preces alicujus, semper
94 intelligitur juxta petita, ut docet *Fagnan. in cap. innovamus, num. 6. de*

irregu. & pac. non potest, nec debet extendi ad non petita, & omissa, quæ involvunt præjudicium tertii, cui Papa, nisi exprimat, numquam intendit præjudicare, *cap. dudum, de privil. ubi gloss. & alibi sæpe.*

95 Præterea quatenus per possibile ex citato Indulto, aliquod jus oriretur Monasterio ad successionem bonorum Novitiæ, seu Novitii, ita Professæ, & Professi, & intra annum probationis decedentis (quod absolute negatur) hodie remaneret hoc Indultum sublatum, saltem in ea parte, quæ adversatur Decreto *Sacri Concilii Trid. cap. 15. sess. 25. de regular. attentata Constitutione Gregorii XIII. impressa in Bullar. tom. 2. la 6. pag. 370.* ut advertunt DD. supra allegati, in qua Pontifex vult, & declarat, quod gratiæ, concessionis, & Indulta à Pio V. Prædecessore Regularibus elargita, reducta sint, & intelligantur ad terminos juris, & Decretorum d. Concilii, ut legitur in §. 6. ibi: *Quæ sive ex jure veteri, sive Sacri Concilii decretis, sive alias legitimè ante dictarum litterarum, & Constitutionum editionem erat, & si ipsæ emanassent, futura fuisset, ad quam dispositionem, & decisionem suamque pristinum, & integrum statum, ac terminum illa omnia reducimus. Decernentes, &c.* Et sic per hanc ultimam clausulam. *Decernimus* qua Papa utitur, novum jus inductum fuit, *gloss. in clem. 1. de sepult. in 6.*

Num. 21. Adde *Passer. in d. Stat. hom. tom. 3. quest. 189. ar. 8. n. 189.*

Eod. tit. 13. form. 6. pag. 139.

96 *Num. 10.* Debes hic advertere, quod licet Episcopus possit compellere Parochos, & ludi Magistros, ut doceant pueros Doctrinam Christianam, ut decreta ibi allegata mandant: non tamen potest mulctis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentiae, & contumaciæ, cogere ipsos pueros, neque illorum Parentes, ut intersint, & respectivè mittant ad discendam Doctrinam Christianam, ut olim declaravit *Sac. Congreg. Concilii supra cap. 4. sess. 24. de reform.* quam de-

clarationem inveni in meo Regesto, & eorum referunt Zerol. in prax. par. 1. verb. Doctrina Christiana, §. 3. Ricc. decis. 300. num. 3. par. 4. Gavant. in manual. eod. verb. Barbos. de potest. Episc. allegat. 76. num. 38. Gallemart. collect. in Concil. Trident. d. cap. 4. in remiss. verb. fin.

97 Et quamvis Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 15. num. 19. Barbos. loco mox citato, & alii quos allegat, & sequitur Romag. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 11. cap. 3. num. 9. & 10. velint, quod possit Ordinarius pœnis, etiam censurarum præfatos pueros, & Parentes ad id compellere; tamen istorum DD. opinio (quæ invaluit, & servatur in Regnis Hispaniarum) usu apud nos non recipitur, ut monet Pac. Jord. lucubr. tom. 1. lib. 6. tit. 2. num. 8. quamvis de jure fieri posse ille arbitretur, & ipse arbitror.

98 Quare in praxi, si concurrat notabilis negligentia, postquam Parentes, Tutores, & Heri moniti fuerint, & non obtemperent, solet decreto Synodali iungi Parochis, & Confessariis, ut illos à Sacramentis Pœnitentiæ, & Eucharistiæ arceant, ut ita provisum fuit in Synodo Æsina anno 1683. & in Cefenaten. in titulo de Doctrin. Christi. quam provisionem in hac secunda approbavit Sac. Congreg. Concilii 26. Febr. 1795. in responsione ad 7. dubium, & laudat quoque Jordan. loco citato. Quoniam, Parentes, Tutores, & Heri, qui neque ipsi per se (si huic apti sint muneri) filios, Pupillos, & Famulos, ea quæ sunt ad salutem necessaria, non docent, neque per alios, neque illos ad Ecclesiam ubi possint erudiri; mittere satagunt, in peccato mortali vitam trahunt, ut advertitur in præallegata Synodo Æsina, & in Admonitionibus Confessariorum Urbis evulgatis, & Typis impressis anno 1702.

99 Ut igitur negligentia Parentum, Tutorum, & Herorum, modo quo potest suppleatur, remedium efficax est creatio, & institutio Societatis Doctrinæ Christianæ præsertim in Civitate, quæ postquam aggregata erit Archiconfraternitati Urbis ejusdem nominis, gaudebit Indulgentiis copiose eidem Archiconfrater-

nitati à Paulo V. concessis, ut pater ex Bulla impressa in Bullario tom. 3. pag. 225. quæ pro informatione Episcoporum, & Parochorum Bullario carentium, datur hic subnexa in necessariis.

Bulla Pauli V. super Indulgentiis, & Indultis concessis Archiconfraternitati Doctrinæ Christianæ Urbis.

ET credito, &c.

§. 7. Ut autem devotio Christi Fidelium ad dictum opus exercendum in dies magis augeatur, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus autoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, ex sacra communione resectis, qui pro Ministris, Operariis, & Confratribus dictam Archiconfraternitatem ingredientur, die primo illorum ingressus, seu eo die, quo dicta Archiconfraternitati ascripti fuerint, plenariam.

§. 8. Nec non eisdem sic descriptis: qui verè pœnitentes, & confessi, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in festo, quod ab ipsa Archiconfraternitate, & aliis Confraternitatibus aggregatis, seu aggregandis pro earum præcipuo & principali respectivè eligitur, sumpserint, etiam plenariam.

§. 9. Quique verè pœnitentes, & confessi dictum Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, aut id facere non valentes, animo contrito, nomen Jesu saltem corde in Mortis articulo invocaverint, similiter plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam, dicta autoritate earundem tenore presentium concedimus.

§. 10. Præterea eisdem Confratribus, qui verè pœnitentes, & confessi, semel quolibet mense Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, septem annos, & totidem quadragenas.

§. 11. Quique in causa fuerint, ut pueri, & famuli, aut quævis alia persona

D 4 ad

ad discendam Doctrinam Christianam eant, ducentes dies.

§. 12. Qui verò diebus stationum Urbis, hanc Doctrinam in Ecclesiis docuerint, ac etiam illi, qui ad eandem discendam accesserint, easdem indulgentias consequantur, quas consequerentur, & consequi possent, si Ecclesias stationum personaliter visitarent.

§. 13. Easdem etiam indulgentias Visitatores dictæ Archiconfraternitatis, qui ex commisso sibi officio, visitabunt illas Scholas, quas in illo die visitare poterunt, consequantur.

§. 14. Super eisdem Confratribus, qui diebus feriatis hanc Doctrinam Christianam, aut publicè, aut privatim explanaverint, centum dies.

§. 15. Nec non omnibus, & singulis Preceptoribus, qui diebus festiuis discipulos suos ad Doctrinam Christianam duxerint, eosque illam docuerint, septem annos.

§. 16. Quique diebus feriatis in propriis scholis eandem doctrinam explicaverint, centum dies.

§. 17. Sacerdoti etiam d. Archiconfraternitatis, qui in Ecclesia, seu Oratorio illius Confraternitatis verbum Dei predicaverit, aut collationes fecerit, licet illo die non intervenerit in aliqua schola docendi causa, septem annos.

§. 18. Omnibus autem singulis Patribus, & Matribus familias, qui in suis domibus, liberis, famulis, & familiaribus utriusque sexus Doctrinam explanaverint, qualibet vice id fecerint, centum dies.

§. 19. Item Confratribus, qui per civitatem Viros, Mulieres, aut pueros ad Doctrinam Christianam ducendi causa circumjerint, septem annos.

§. 20. Eisdem autem Confratribus, qui extra Civitatem ad illam docendam per Castella, & Villas exierint, decem annos.

§. 21. Item eisdem Confratribus, qui disputationibus, que in scholis d. Archiconfraternit. fieri solent, interfuerint, ducentes dies.

§. 22. Omnibus item, & singulis Christifidelibus, qui per mediam horam doctrinam, aut docendi, aut di-

scendi gratia studuerint, centum dies.

§. 23. Eisdem etiam Confratribus, qui infirmos dictæ Archiconfraternit. visitaverint, quoties id fecerint, ducentes dies.

§. 24. Quoties verò Sanctissimum Eucharistia Sacramentum ad infirmos deferitur, comitati fuerint, septem annos.

§. 25. Eisdemque Confratribus, qui corpora Confratrum, & Confororum defunctorum, & defunctorum, ad sepulturam associaverint, aut exequiis, anniversariis, officiisque, que pro eis celebrantur, pro eorum animabus preces fundentes interfuerint, tres annos.

§. 26. Ac quoties divinis Officiis, & Congregationibus publicis, vel secretis dictæ Archiconfraternitatis intervenierint, ducentes dies.

§. 27. Eandemque Indulgentiam consequantur quancumque Processionibus à locorum Ordinariis sub vexillo dictæ Archiconfraternitatis prescribendis interfuerint.

§. 28. Item omnibus, & singulis utriusque sexus, & cujuscunque ætatis Christifidelibus ad Doctrinam Christianam discendam in dictis scholis, convenire solitis, qui peccata sua quolibet B. Mariæ Virginis, aut alio festo à Superioribus dictæ Congregationis determinando, confessi fuerint, tres annos, ii verò, ad communicandum habiles sunt, si dictum Eucharistia Sacramentum devotè sumpserint quinque annos.

§. 29. Præterea quolibet die dictæ Congregatio in quavis Civitate, vel Terra publicabitur, omnibus, & singulis utriusque sexus Confratribus, dictæ Confraternitatis, verè poenitentibus, confessis, ac communicatis, septem annos, & totidem quadragenas de eis injunctis, seu aliis quomodolibet debitis poenitentiis, misericorditer in Domino concedimus, & relaxamus.

§. 30. Nostra præterea intentionis esse declaramus, quod indulgentia, gratia, & indulta prædicta intelligantur, ac sint concessa cuivis Confraternitati canonice erectæ, seu erigendæ in qualibet Orbis parte statim, ac prædictæ Archiconfraternitatis.

nitati, juxta constitutionem fel. record. Clem. Papæ VII. prædecessoris nostri fuerint aggregata, nec absque aggregatione hujusmodi gratiarum, & Indulgentiarum prædictarum participes ullo modo esse possint.

§. 31. Declarantes nihilominus, quod cum una Confraternitas Doctrina Christiana unius Civitatis aggregata fuerit, intelligantur, & sint omnino aggregatae reliquæ omnes utriusque sexus ab Ordinario loci erectæ, & erigendæ, earumdemque Indulgentiarum, & gratiarum prædictarum participes sint. Non obstantibus &c. datum &c. 6. Octobris 1607.

101 Ulterius Pius V. concedit omnibus Christianis, qui confraternitati adscripti sunt Indulgentiam quadraginta annorum, toties quoties, vel doceant, vel discant doctrinam Christianam, & in ea docenda, & discenda occupati sint.

Gregorius XIII. indulgentias prædictas confirmavit, & alios centum dies adjunxit.

102 Clemens VIII. concessit confratribus utriusque sexus primo die eorum ingressus, dummodo confessi sint, & communione refecti, nec non in articulo mortis, eo modo quo concessit Paulus V. in supra relata Bulla §. 9. indulgentiam plenariam.

103 Similiter idem Pontifex omnibus confratribus, qui exercitantur in hoc pio opere, tertia Dominica cujuslibet Mensis, confessis, & verè pœnitentibus, & communione sacra refectis, orantibus, pro Principibus Christianis, extirpatione hæresum, & exaltatione Sanctæ Matris Ecclesiæ indulgentiam plenariam largiuntur.

104 Item omnibus Confratribus, qui intersunt Congregationibus, aut docent Doctrinam Christianam, toties quoties in his occupati sint, centum dies de vera Indulgentia concedit.

Quas Indulgentias referunt Synodus Fartensis in Appendice pag. 474. Aëna secunda pag. 1. 8. Synodus Cesenaten. pag. 335.

105 Erectio autem Confraternitatis ab Ordinariis locorum faciendæ in Visita-

tione, vel extra, fieri poterit modo sequenti.

FORMULA

Decreti erectionis.

Considerantes nos jure optimo tam à Sacr. Concilio Trident. quàm à pluribus Summis Pontificibus Statutum, & jam à sæculo, & ultra maximo Ecclesiæ Dei bono observatum fuisse, ut pueri, & puellæ singulis Dominicis, & aliis festivis diebus, fidei rudimenta, obedientiam erga Deum, & Parentes aliasque Christianas virtutes ab iis ad quos spectat, edocerentur, ut hac ratione qui ad Mundi voluptates sequendas natura proni sunt, Christiana pietate eruditi de virtute in virtutem proficientes, Christi Domini imitatores efficiantur, atque cum hoc consilio nonnulli probitatis viri zelo charitatis accensi pro Divini cultus augmento, in quibusdam Ecclesiis hujus nostræ Civitatis: pueros, & adultos quoscunque summa pietate, & diligentia Doctrinam Christianam docere satagant; pro nostro Pastoralis Officii munere hoc pium, Christianæque Reipublicæ necessarium opus, ex quo hactenus uberrimi fructus provenerunt, ac uberiores post hac perventuros speramus, ex animo amplectentes, illudque in hac nostra Civitate, & Diocesi augeri cupientes, Congregationem sive Confraternitatem, sub Doctrina Christiana nomine dictorum proborum hominum utriusque sexus in albo descriptorum, qui in dicto pio opere exercentur in nostra Cathedrali Ecclesia N. perpetuò erigimus, & auctoritate nostra ordinaria erectam esse volumus, & declaramus, ac instituimus, eique sic canonicè erectæ, & institutæ administratorem, & Protectorem Capitulum Canonicorum ejusdem Cathedralis constituimus, & depuramus, cum facultate adhibito consensu D. Protectoris statuta pro felici regimine d. Confraternitatis, licita tamen, & honesta concedendi, & quoties opus fuerit, inmutandi, quæ tamen nostræ, & suc-

successorum nostrorum moderationi, & correctioni in omnibus semper subiecta remaneant, ad formam Constitutionis 115. Clementis Bapæ VIII. Et ita erigimus, instituius omni, &c. datum, &c.

N. Episcopus N.

N. Cancell. Episcopalis.

Facta erectione, procuranda erit aggregatio à supradicta Archiconfraternitate Urbis ad hoc, ut Confratres participes esse possint de indulgentiis à Paulo V. concessis, quæ aggregatio postquam obtenta fuerit, ceteræ Confraternitates Diocesis huius nominis, non indigent ad dictum effectum alia aggregatione, ut habetur in supra relata Bulla §. 31. & ad removendum omne dubium declaravit Sac. Congreg. Indulgentiarum sequenti decreto.

Cum Venerabilis Archiconfraternitas Doctrina Christiana posita in Ecclesia S. Martini de Urbe, Sac. Congregationi Indulgentiarum humiliter exposuerit, sepius à nonnullis dubitatum fuisse, an attentata Bulla San. mem. Pauli V. edita, quæ incipit: Ex credito satis sit, ut una Confraternitas ejusdem instituti in aliqua Civitate aggregetur, ad hoc, ut cunctæ alie similes Confraternitates ab Ordinario loci erectæ, seu erigende, aggregate pariter censeantur, vel potius insuper requiratur, ut singule Confraternitates, quæ in tota Diocesi eriguntur, ab Archiconfraternitate seorsim aggregationem suscipiant: Cumque pariter supplices preces porrexerint, ut Eminentiiss. P. P. ea de re suum Oraculum proferre dignarentur: Eadem Sac. Congregatio, etiam si verba prædictæ Bullæ satis clara viderentur: Tamen ne ultus in posterum dubii locus superesset, die 23. Martii 1711. declaravit sufficere, ut aliqua Confraternitas Doctrina Christiane in una Civitate Archiconfraternitati aggregata sit, ad hoc, ut cunctæ alie ab Ordinario loci in tota Diocesi erectæ, seu erigende aggregate censeantur, & omnium spiritualium gratiarum, & Indulgentiarum, quibus dicta Archicon-

fraternitas fruatur, participes sint. Datum 26. Martii 1711.

I. M. Card. Gabriellus Præf.

Raphael Cosmus de Hieronymis Sec.

Ut autem Ordinarii locorum, & Confratres quarumcumque Confraternitatum, quæ aggregati cupiunt Archiconfraternitatibus Urbis tam Sæcularium, quam Regularium, edocti sint de expensis, quæ fiunt pro aggregatione obtinenda, & ne indebitè graventur, datur subnexum Decretum.

Congregatio Illustrissimorum, & Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium à Sanctiss. D. N. Paulo Divina Providentia Papa V. Indulgentiarum moderationi præfecta, cum acceperit nonnullos Archiconfraternitatum Almae Urbis Ministros in litteris patentibus Aggregationum expediendis mercedem à Confraternitatibus aggregandis, eorumve procuratoribus præterdere, & extorquere, contra fel. record. Clementis Octavi hoc de genere edita constitutionis dispositionem, quæ expressè cautum fuit, ut littera huiusmodi ab Ordinibus, Religionibus, Institutis, seu Archiconfraternitatibus, & Congregationibus gratis omnino, ac nulla prorsus mercede etiam à sponte dantibus accepta, expediti, & concedi debeant; si verò illorum Ministri Superiores, vel Officiales quocumque nomine nuncupati, quavis autoritate, privilegio, & officio fungantur, & præsumant, contravenire præsumpserint, erectiones, institutiones Indulgentiarum, &c. communicantes, nec non aggregationes, per ipsos faciendæ, seu revocandæ nullius sint roboris, ac momenti, & quilibet eorumdem Ministrorum, Superiorum, & Officialium, & aliorum prædictorum, privationis Officiorum, quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, poenam, quæ ab alio, quam à Romano Pontifice remitti non possit, incurrat eo ipso; Ne abusum huiusmodi ulterius serpere, ipsaque Archiconfraternitates sumptibus propterea faciendis minimum gravari patiantur, specialis Sanctitatis suæ ordine vi-

va vocis oraculo habito, precipit, ac mandat omnibus, & singulis earundem Archiconfraternitatum, tam Sacularium, quam cuiusvis Ordinis, etiam Mendicantium, Regularium Praefectis, Administratoribus, Ministris, Officialibus, & Superioribus cuiusvis conditionis, gradus, & status, ne pro earundem litterarum expeditione, seu potius expensis desuper faciendis (computatis pergamentis, scriptura, vel impressionis stipendio sigillorum, capsulis, cordulis, Cera, Secretarii, Notarii, labore, vel mercede, aliisque omnibus) ultra scutum unum aureum quo singula aggregatione, institutione, vel confirmatione exigere, vel quovis pretexto etiam mera elemosyna, vel (ut ajunt) recognitionis, etiam ante Constitutionis praedictae promulgationem, ut alias qualibet ratione, vel colore debite, vel praetensa, neque à sponte dantibus ullo pacto recipere audeant, sub iisdem in dicta Constitutione contentis poenis, quas Sanctiss. D. N. jussu praesenti decreto renovat, atque adeo etiam privationis facultatis Confraternitatis aggregandi, seu instituendi respectivè eo ipso incurrendis, gravioribusque Sanctitatis Suae, & Sedis Apostolicae arbitrio imponendis poenis.

Dat. Romae 6. Martii 1608.

R. Cardinalis Bellarminus.

Ant. Episcopus Anagnin. Sec.

Supradictum Decretum reperitur impressum Romae in Typographia Rev. Cam. Apostolicae 1608.

Eod. tit. 13. form. 7. pag. 148.

108 Num. 18. Statuta Synodalia, quibus caveretur, quod Alumni Seminarii praestent cautionem de reficiendis alimentis, quatenus redirent ad saeculum, & statum Clericalem desererent, pluries probavit

Sac. Congreg. Concilii, ut in civitatis Ducalis 7. Augusti 1683. & in Verulana 30. Martii 1686. in Celenaten. 26. Februarii 1695. in qua cum esset Statutum: Ut si vel Religionem aliquam, aut Congregationem ingredi voluerint, vel ad statum laicalem redire, sumptus seminarii refundant: Reclamante Civitate adversus decreta Synodi; jussit, ut deleretur prohibitio ingrediendi Religionem, quia in hoc casu Alumni non deserunt statum Clericalem, sed strictiori vinculo illi se alligant.

Et in Nonantulana proposito dubio: An servanda sint constitutiones Synodales, quibus caveretur dandam esse ab Alumni fidejussionem, de restituendis alimentis, & expensis pro eis factis casu quo ipsi propria culpa ad Sac. Ordinem presbyteratus non promovantur?

Die 1. Decembris 1685. responsum fuit Affirmativè, itaut pro pauperibus sufficiat obligatio Conjunctorum, lib. Decr. 36. fol. 486.

Eod. tit. 13. form. 8. pag. 151.

110 Num. 5. Qui habent jus nominandi Concionatorem, debent illum nominare in termino à Synodo Diocesana praescripto, scilicet, vel ante festum Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, vel duobus mensibus ante Quadragesimam, alias nominatio devolvitur ad Episcopum, Sac. Congreg. Concilii in Narnien. 24. Febr. 1652. lib. possit. fol. 383. & 446. & in Theanen. 14. Aprilis 1685. Praefigitur autem hoc tempus nominare debentibus ad hoc, ut Episcopus, de moribus, & qualitatibus electi possit se instruere, & informare.

111 Prohibere quoque poterit Episcopus Regularibus ne praedicent etiam sub poenis censurarum, hora, qua ipse Episcopus in sua Cathedrali praedicat, & quando ex causa publica convocatis Clero, Magistratu, & Populo, coram se praedicare facit solemniter, ut instante Archiepiscopo Urbini censuit, & declaravit Sac. Congreg. Concilii 3. Febr. 1652. lib. possit. 198. f. 448.

Tit.

Tit. 14. form. 1. pag. 159.

112 Num. 6. Quod Cathedraticum solvi debeat Episcopo, non obstante contraria consuetudine etiam immemorabili, iterum declaravit Sac. Congreg. Concilii in Amalphytana 5. Septembris 1705. illudque deberi à die adeptæ possessionis respondit in eadem Amalphytana 26. Febr. 1707.

113 Num. 8. Quantitas duorum solidorum pro Cathedratico solvendum juxta cap. requirente, de Offic. Ord. reducitur ad æstimationem duorum Ducatorum in Regno Neapolitano, ut declaravit Card. Ursinus in sua Synodo Beneventana anno 1687. cap. 15. de Cathedraticis & in Edicto 6. ibidem registrato pag. 19. alibi autem duorum scutor. monetæ usualis loci, ut in eodem Edicto §. 10. auctoritate probatur. Verum hæc reductio, seu æstimatio erit sequenda, quando non constet in præteritum in minori summa fuisse solum: Nam si in minori quantitate exactum fuisse ab Antecessore constaret, tunc in hac minori summa esset solvendum, ut Sac. Congreg. Concilii declaravit in allegata Amalphytana, in qua ad rationem carolenorum septem, Cathedraticum solvendum esse censuit juxta solitum.

115 Num. 14. Quarta funeralis debetur Parocho ab Ecclesiis Regularium quantumvis exemptorum, quando eis fuit concessa Monasterii fundatio cum clausula: *Salvis juribus Parochialibus*, Barb. de jur. Eccles. lib. 2. cap. 24. num. 11. Caren. resol. 249. num. 5. vel cum alia clausula: *Salva justitia Ecclesie Parochialis*, quæ idem sonat Rot. decis. 83. num. 3. & seqq. post Tambur. de jur. Abbat. Pignatell. conf. 216. num. 18. tom. 4. imò Regulares privilegiati illam solvere tenentur, si per notabile tempus solvere consueverint, ut ostenditur in subnexa mea allegatione pro Parocho amico exarata recentior.

Æsina, seu Senogallien. funerum.

Em. D. Quamquam litigantium jura calamo sustinere in foro meo non sint partes, tamen quia nihil honorabilius cultu veritatis l. cum ita legatum, de condit. & demonstr. Mantic. de conjest. lib. 11. tit. 12. num. 37. adhuc in hac causa pro Parocho mihi antiqua amicitia conjuncto, & coram Eminentiss. P. P. quid pro mea tenuitate sentiam votum pandere compellor. Et præscindendo ab his quæ cadunt sub disputatione Primi, Quarti, & Quinti Dubii, & defensionis Causæ Patroni, ac D. in Jure scribentis relictis; ea quæ ad Secundum, Tertium, & Sextum dubium pertinent, perstringam, & Parochum super his bonum Jus fovere, rationum favore ostendam.

Et incipiendo à secundo Dubio, in quo quaeritur: *An Parochus Castri S. Marcelli, teneatur associare cadavera usque ad Januam Ecclesie P. P. sita in aliena Diocesi?* Ne Altare contra Altare erigatur, reflectendum venit, quod cadavera defunctorum, qui sibi sepulturam elegerunt in Ecclesia P. P. Minorum, licet ab ipsis à Domo defuncti levare, & ad Ecclesiam tumultantem transferri non valeant, nisi vocato, & expectato defuncti Parocho, juxta præscriptum à Leone X. in Concilio Lateranensi sess. 11. nihilominus quatenus Parochus ad associandum cadavera ire recuset, non cogitur invitatus adesse, prout declaravit ista Sac. Congregatio suo Decreto generali per viam legis emanato anno 1604. & cum quo hac in re hodie vivimus: in eo autem habentur, hæc verba: *Hujus Decreti tenore statuit prædictis Fratribus Ordinis Minorum, aliisque quibuscumque Regularibus, &c. Nullo modo licere etiam specialis aliqujus consuetudinis prætextu Parochias, cum Cruce processionaliter, aut alias ad offerenda, & levanda defunctorum funera intrare, vel illa levare & offerre, nisi vocato, & expectato proprio defuncti Parocho, eoque ibidem presente, si tamen ipse aliter fieri non consentiat, & permittat.*

rat, vel nisi requisitus, venire expressè omnino recuset: Et illud referunt. *Quarant. in Summ. Bullar. verb. privilegia Regular. Gratian. discept. 492. num. 45. Donat. prax. rer. regular. tom. 3. tract. 10. quest. 12. num. 5. Lantusch. Theatr. Regular. verb. Exequia, num. 5. Nicol. Lucubr. civil. lib. 4. tit. 15. num. 25. Passerin. de stat. hom. 2. quest. 187. art. 4. num. 153.*

19 Hinc igitur oritur, quod cum associatio Parochi ex hac præscripta lege sit libera, & facultativa, non potest, neque debet trahi ad obligationem præcisam, adeo ut etiam volens, teneatur associare cadavera in ecclesiam Regularium tumulanda, nisi velimus statim contradicere, imò, & destruere Concilii Lateranensis, & dicti Decreti dispositionem, & id, quod in favorem Parochorum sancitum fuit, in eorum odium, & gravamen retorquere, contra juris principia, & communem DD. etiam Regularium sententiam: qui firmant Parochum ad associandum Cadavera in illorum Ecclesiis tumulanda, non teneri, si renuat, nempe *Samuel de Sepultur. disp. 4. contrav. 14. concl. 5. ibi: Parochus requisitus ad suum Parochianum defunctum associandum ad Ecclesiam Regularium, in qua sepulturam eligit, si venire recuset, aut venire non valeat, siue nolit, esse non debet difficilis ad licentiam præstandam, alias Regulares uti debent jure suo, Donat. prax. rer. regul. tom. 3. tract. 10. quest. 40. ibi: Bene tamen verum est, quod si Parochus vocatus ad funus, noluit accedere, potest sepeliri sine suo interventu, Passerin. de Stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 4. num. 169. inquit: Quamobrem si Parochus nollet interesse funeri, & levare corpus, possunt Regulares sine Parocho illud sepelire, & infra: Sed Leo XI. omnem sustulit dubitationem, & voluit quod necessaria esset Parochi præsentia, si ipse vellet adesse, & iterum num. 189. Debent vero Regulares monere Parochum, sed si ipse renuat fungi officio, ipso millies invito possunt Regulares etiam corpus levare, & hos sequitur Romaguer. ad Synod. German. lib. 3. tit. 9. cap. 3. num. 34.*

Ex his patet, quod prætentio PP. Mi-

norum adversariorum, scilicet quod noster Parochus teneatur etiam invitus (quamquam ipsi nolint ad corpus levandum venire) cadavera Parochianorum, qui sibi ipsis sepulturam elegerunt, in eorum Ecclesiam sitam in aliena Diocesi, deferre, & associare, est contraria Canonicis Sanctionibus, DD. sententiis, irrationabilis, & à jure valde exorbitans; adeo ut resolutio capta super isto dubio die 18. Novembris 1707. qua declaratum fuit, *Parochum teneri*, nullo modo possit subsistere; sed omnino ab ea recedendum videtur, vel saltem reducenda ad terminos laudati Concilii Lateranensis nam decreta, quæ ex adverso allegantur, quibus resolvitur, quod Parochus teneatur associare funus, usque ad Januam Ecclesiæ Regularium, sunt intelligenda cum modificatione contenta in dicto decreto generali istius Sac. Congregationis scilicet, dummodo Parochus funeri interesse, & officium facere velit, ne illud destruat, & firmant autoritates allegatæ.

Præterea asserta localia decreta (quatenus adsint) procedunt, quando Ecclesia Regularium sita est in eodem loco defuncti, & in eadem Diocesi, in quo, seu qua Regulares pro Cura, & Salute animarum laborant, & Parochum coadjuvant, qui est finis primarius mutui laboris, & concessionis Privilegorum, non autem merentur allegari in hoc casu, in quo Conventus, & Ecclesia PP. sunt sita in Diocesi Senogallien. & distant à Parochia Castri S. Marcelli Aëlinæ Diocesis per unum milliare, & nullum lucrum Spirituale pro suis Parochianis, Parochus ab eis reportat, & ad quorum Ecclesiam nunquam associavit cadavera illorum, qui ibi sepulturam elegerunt, ut probant Testes Processus remissorialis: quæ observantia sola sufficeret pro executione excitatæ prætensionis, cum certum sit, quod in materia associationis funerum, totum facit consuetudo locorum, *Gratian. dist. disceptation. 492. numer. 7. Passerin. de stat. homin. loco supra citato, numer. 171.*

Quamobrem quoties PP. Adversarii volunt recipere in eorum Ecclesia ca-

cadavera defunctorum Parochiae Sancti Marcelli, qui in ea sepulturam elegerunt; postquam erunt ab hæredibus de tali electione certiorati, debent accedere ad levandum Parochum, prout Decreta Sac. Congreg. Rituum præscribunt, & illum requirere, & ad associandum invitare, ad hoc, ut tam ipse, quam
 421 iidem Fratres, unanimi inter se voluntate, & ea, quæ par est, charitate, ultima Christianæ pietatis officia defunctis præstent, quamvis invitati non fuerint, quia eo ipso, quod Testator mandavit suum corpus ibi sepeliri, statim spectat ad ipsos Fratres iudicio defuncti, & præsumitur, quod etiam voluerit, eisdem prosequi, & associare ejus funus, ex regula, quod qui vult consequens, voluerit antecedens, prout ita arguendo docet Passerin. superius citatus num. 189. inquit: *Debent vero Regulares monere Parochum, sed si ipse renuat fungi officio, possunt cum Cruce ingredi Parochiam, & etiam corpus levare, & ad sepeliendum processionaliter deferre: Sed immò etiam non sint invitati, habent jus accedendi ad funera, cum mortuus sepeliendus est in eorum Ecclesia, & præsumi possit, quod hoc fuerit mens ejus. Hoc enim præsumi posse affirmant Bordon. nam ex quo Testator reliquit suum corpus sepeliri, præsumitur, quod etiam voluerit eisdem prosequi ejus funus, quia præsumitur voluisse antecedens, qui voluit consequens.*

Et hoc certius practicandum venit in casu nostro, eo quia Parochus, sive Curatus Castri S. Marcelli est unicus, & sine Coadjutore: qui ideo, ne cura Animarum per ejus absentiam detrimentum patiatur, ultra quartam partem milliarum ab Ecclesia Parochiali dicti loci, cadavera Defunctorum associare non compellitur, ut Decreto Synodali statuitur, quod datur in Summ. num. 11.

Quod verò ad tertium dubium, in quo quaeritur, An Parochus S. Marcelli ratione itineris, & laboris, possit exigere ab hæredibus defuncti duplum illius elemosynæ, quæ daretur in casu, quo cadaver esset sepeliendum in ejus Parochia? Adevitandum æquivocum, & solvendam

dubii propositi captiosam fallaciam, est advertendum, quod in Diocesi Aenona (sicut servatur in Urbe) Emolumenta funerum quoad Parochum sunt in duplici differentia. Alia enim ei debentur ratione elemosynæ associationis, de quibus participant etiam alii Presbyteri, & Clerici funeri intereuntes, cum hac sola differentia, quod Parochus, tam in pecunia, quam in candelis duplum, alii verò simplum recipiunt, sive defunctus sepeliatur in Parochiali, sive in alia Ecclesia Sæculari, vel Regulari, juxta dispositionem constitutionum Synodaliū clar. mem. olim. Card. Mei Petrucci, de quibus in Summ. num. 11.

Alia autem eidem dantur pro portione Canonica, sive quarta funerali, ratione curæ, scilicet ceræ, aliarumque rerum, quæ cum funere, & circa cadaver in Ecclesia deferuntur, & exponuntur, juxta Sancta in Clementina dudum, & verum, de sepulch.

Si ergo loquamur de primis, extranea prorsus sunt Decreta, quæ magna pompa ex adverso allegantur, prohibentia majorem elemosynam exigi pro tumulatione cadaverum, quæ sit in Ecclesia Regularium, quam recipiatur in propria, quia elemosyna, quæ in Synodo vocatur *la doppia*, & quæ regulariter non excedit mercedem aliorum associantium in uno Julio, solvitur Parochio ab hæredibus Defunctorum, sicut cæteris associantibus, tamquam emolumentum laboris in eadem Summa, sive Cadavera sepeliantur in Ecclesia Parochiali, seu Regulari, eo quia ipse plus cæteris circa defunctum laboravit.

Et est adeo verum, ut ipsa Synodus per me (munere Vicarii Generalis fungente) extensa in titulo *de funeribus*; idem quod Decreta opposita damnant, expressè prohibet his verbis: *Parochi, alique Ecclesiarum Rectores tam Sæculares, quam Regulares, majorem elemosynam pro defunctis efferendis in Ecclesiis Regularium, in quibus elegerunt sepulturam, quam ipsis solvatur quando tumulantur in propriis Ecclesiis, nullo modo exigant, sub pœna nobis arbitraria.*

Hinc

122 Hincque cum noster Parochus nihil ab hæredibus defunctorum sepeliendo in Ecclesia PP. Minorum exigar, præter mercedem taxatam in Synodo, ab omnibus aliis Ecclesiis tumulanti-
bus solvendam, nec exigere prætendat; super hoc secundo dubio, (gratis pro-
posito) nulla alia cadere potest respon-
sio, quam ista, *Servetur Synodus*; quam
in hac parte taxæ funetalium etiam Re-
gulares servare debent, ut firmat pluri-
bus cumulatim *Romæ ad Synod. Gerund.*
lib. 3. tit. 9. cap. 3. num. 48. & tit. 17. cap. 18.
num. 11.

123 Immo addo quod ubi adest consuetu-
do, vetitum non est duplum elemosy-
næ recipere pro associatione, quando
in delatione funeris exendum est extra
Portam Civitatis, vel loci (ut hic) pro-
ut decisum fuisse à Sac. Congreg. in una
Placentina de anno 1669. testatur Nicol.
Incubr. civil. lib. 4. tit. 15. num. 22.
vers. per hoc tamen, quamvis cadaver
esset sepeliendum in Regularium Ec-
clesia.

Si verò sermo sit de secundis emolu-
mentis, & sic de Quarta funerali, quæ
cadit sub 6. dubio, & hæc quoque juxta
solum debere perspicuum videtur, non
obstantibus magnificatis privilegiis,
quia cum assistentia juris, quam pro se
habet Parochus exigendi Quartam fu-
neralem ab Ecclesia tumulante, con-
currit longæva observantia nedum tri-
ginta, & quadraginta, sed centum fere
annorum. Etenim à die foundationis
Conventus Belviderii, sequutæ anno
1614. usque ad annum 1706. in quo lis
mota fuit, Parochus noster pro tempo-
re Quartam funeralem exegit pro tu-
mulatione illorum Parochianorum,
qui Sepulturam elegerunt in Ecclesia
PP. Adversariorum, qui illam solverunt
sine contradictione, ut Testes for-
miter examinati deponunt Summa-
rio N.

Et licet prædicti testes non deponant
dum requisitis *glossæ in cap. 1. de præscript.*
sufficit ad intentum nostrum, ut inclu-
dant (prout concludenter includunt,) *tempus aptum ad præscribendum*, nam
ait *Surd. consil. 262. num. 26. & 27. Si*
haberi non possint, ad probandam obser-

vantiam temporis immemorabilis testes,
qui valeant de tanto tempore deponere,
tamen si probetur, ita per decennium
fuisse servatum, remanebit etiam proba-
ta præsumptivè observantia, retrofluxi
temporis, & eum sequitur Rot. decis. 403.
num. 5. par. 4. tom. 2. rec. & coram Merl.
decis. 40. num. 2. 124 *Qua observantia, seu*
consuetudine stante, asserta privilegia
eximentia PP. Minores S. Francisci à
solutione d. Quartæ non suffragantur,
cum enim sint onerosa, & lædant jus
terciii, per non usum, & fortius per con-
trarium usum, (ut hic) amittuntur, &
præscribuntur, ut probant text. aperti
in terminis privilegii eximentis Regula-
res à solutione decimarum, in c. si de ter-
ra, & in cap. accedentibus, de privileg. &
communiter tradunt Barb. in d. cap. si de
terra, num. 7. Cherub. in compend. Bullar.
ad constitut. 2. Pauli 3. schol. 2. Piafec. in
prax. part. 2. cap. 3. art. 6. de visit. regular.
num. 59. ver. habentur ista declarationes:
ubi in individuo de observantia contra-
ria privilegio non solvendi Quartam
funeralem Caren. resolut. 246. num. ver.
& cum in hoc, Amostaz. de causis piis
tom. 2. lib. 6. cap. 3. num. 38. & duob.
seqq.

Hancque sententiam, auditis, &
acriter scriptis, & voce informantibus
Procuratoribus Generalibus Ordinum
Regularium privilegiatorum, sequuta
est *Sacr. Congreg. Concilii* in illa celebri
Mantuanæ Quarta 18. Junii 1609. in
qua rescriptum fuit in casu, & loco de
quo agitur, servandam esse consuetudinem, 125
ea potissimum ratione, (ut mihi retu-
lit dignissimus Card. meus Petruccius
unus ex Judicibus) quia talis consuetu-
do est laudabilis, & favorabilis, & pro
se habet juris assistentiam, & ideo ser-
vari debet, ut docet *gloss. in cap. 2. verb.*
consuetudinis, de consuetud. quamquam
præscripta non esset, ut notabiliter am-
pliat alia gl. in c. fin. vers. consuetudo, eod.
tit. in 6. Et quoniam ita fit regressio,
& reversio ad jus commune, & etiam
quia facilius tollitur concessum ex privi-
legio, quam concessum à jure communi
Passerin. in cap. si adversus num. 37. de
rest. in integr. in 6. Et demum quia ma-
ior ratio gravaminis viget in Ecclesiis
Pa-

Parochialibus, quibus debetur quarta funeralis de jure communi, quam in Ecclesiis Regularium exemptis de speciali *Fagnan. in cap. nuper num. 6. de decim.* Et ideo quantum fieri potest, privilegia aliis præjudicialia, ad juris consonantiam reducenda sunt, ut inquit *Innoc. in cap. dudum, num. 2. de privil. & excess. privileg.*

Ad quæ oculos convertens ista *Sacr. Congreg. Episcop. & Regular.* in prælibato Decreto generali in principio allegato, jussit consuetudinem locorum hac in re esse servandam illis finalibus verbis: *Atque ita observari mandat, & distri-ctè precipit, firmis caterisque, & in suo robore permanentibus iis omnibus, quæ super quarta funerum, & canonica portione à Sacris Canonibus, & Concilio-rum Decretis, summorumque Pontificum Constitutionibus hætenus sancita sunt: vel alias ex particulari consuetudine, vel alio jure observantur.*

Et hæc profecto militare debent inspec-to tempore præsentis, in quo Conven-tus, & Monasteria Regularium privile-giatorum; habito respectu ad tempus concessionis privilegiorum in triplo, & quatruplo aucta, & multiplicata sunt, adeout Ecclesiæ Parochiales Sæculares, fere ubique, non solum diminutionem oblationum, & elemosynarum fide-lium, passæ sunt, sed illis penitus carent, & privantur: ex quo fit, ut Parochi, & Rectores in administra-tione Curæ Animarum pigri, negligentes, & socordes evadant: ideoque cum talia Regularium privilegia nostro hoc ævo sint Parochialibus Sæcularibus Ec-clesiis valde onerosa, & læsiva, ubi non vigent, non sunt vivificanda, sed potius reducenda ad æquitatem, & rationabilitatem juxta terminos *Text. in cap. suggestum de decim. ubi Barbo. num. 4.* & alii Canonistæ communiter, gloss. in cap. decet, verb. ex hac regula de regul. jur. in 6. Card. de Luc. de regul. disc. 5. num. 8. Præsertim attenta mente Summorum Pontificum, qui in confir-matione talium privilegiorum, solent ap-ponere clausulam. *Quatenus sint in usu, & Sacris Canonibus, ac Decret. Sac. Congreg. Trid. non adversentur, ut ad-*

vertit *Piassec. in prax. p. 2. cap. 3. art. 6. de vifit. Regular. num. 75.*

Hispositis, non obstant propugnacu-la, ad quæ solent PP. Adversarii confu-gere, nempe, Primò, quod Fratres Con-ventus Belviderii, non potuerint eorum facto præjudicium inferre Religioni, cui fuerunt privilegia concessa. Secundò, quod privilegia habeant in ventre clau-sulam Decreti irritantis, quæ inficit ti-tulum, & possessionem, claudit os par-ti, & tollit Judici facultatem, aliter ju-dicandi. Tertiò, quod contra nostram observantiam fuerint protestati, & re-manferit interrupta præscriptio.

Nam primum objectum forsan proce-dere posset in privilegio nulli oneroso, & non contrario dispositioni juris: cæ-terum in nostra hypothesi, in qua lædi-tur jus commune, & grave præjudicium Ecclesiis Parochialibus infertur, Reli-giosi particulares Conventus, qui regunt, & administrant, per actus contrarios pri-villegio gestos, concurrere præscriptione Conventui, præjudicant, & privilegium amittunt, neque possunt amplius illo se-tueri, ut respondit Papa in d. cap. si de terra, & d. c. accedentibus, de privileg. ubi Innoc. & alii supra in §. & licet Rot. coram Coccin. decis. 52. num. 8. & admit-tunt Assertores privilegiorum, nempe *Donat. prax. rer. reg. tom. 3. tract. 12. quest. 7. num. 18. ibi: Ex his bene collig-es privilegia Regularium, quæ alias o-nerosa per non usum amitti, spatio à le-gè præscripto, seu sunt illa exemptionis à decimis. Pirhing. in jus can. lib. 5. tit. 33. num. 178. inquit: Privilegia ne-gativa, quæ in non faciendo consistunt, & aliis onerosa sunt, sive gravamen in-ferunt, ut est privilegium immunitatis à solvendis Decimis, vel tributis, amitti-tur per actum directè contrarium privi-legio: primo per modum præscriptionis, si nimirum post actum contrarium sine protestatione factum, decurrat legitimum tempus ad præscriptionem sufficiens, & paulo post num. 181. privata, & singula-res persone non possunt expresse renun-ciare privilegio concessio Ecclesiæ, vel Re-ligioni, nec tacite per contraventionem, & factum contrarium, nisi legitima præ-scriptio accesserit.*

Ne

Neque per hoc tollitur privilegium Religionis, sed observantia contraria privilegio, illud admittit à Conventu, seu Conventibus particularibus, qui ad servandam juris dispositionem, & æquiritatem, ad fovendum inter Ecclesiasticos pacem, & Christianam Charitatem, laudabiliter passi sunt per notabile tempus quartam funeralem solvere, prout fecerunt P. P. Conventus Belvideri juxta terminos citatæ resolutionis in *Mantuana*, & Doctrinæ gloss. in d. cap. si de terra, de privil. in verb. tanto tempore ibi: Sed propter hæc quantum ad alios non perditur (idest privilegium) *Panorm. in cap. cum accessissent, de const.* qui ait, quod privilegio Universitati concessio non utens, utenti non præjudicat. Unde cessat objectum præjudicii Religionis.

128 Ad secundum objectum responderetur, quod cum non agatur de Constitutionibus Papæ emanatis pro bono publico, & per viam legis in universum, quibus privatorum non usus, vel contrarius usus, & sic factum privativum, vel negativum præjudicare non potest: Sed de privilegiis, & indultis particularibus per viam gratiæ concessis, in quibus quisque potest suo juri, & favori renunciare; clausula Decreti irritantis nihil operatur, quia intelligitur si pars ad cuius favorem apposita fuit uti voluerit: Unde nihil prohibet, quin ex non usu legitime præscripto talia privilegia odiosa, & onerosa, tanquam ex tacita renunciatione, suam operationem amittant, ut tenent, & docent *Gratian. d. discept. 492. num. 19. Gonzal. ad regul. 8. cancell. gloss. 67. num. 52. & 53. Fagnan. in cap. cum accessissent num. 25. & 26. de Constit. Card. de Luc. de Jurisd. disc. 7. post num. 6.* ubi quod hæc distinctio communiter recepta, vera, & rationabilis est, quam amplexa fuit *Rot. in Romana Juris legendi 9. Januarii 1696. paragr. verum etiam, coram Auto.*

129 Tertiò objecto dupliciter responderetur. Primò, quod unica protestatio, quæ asseritur facta de anno 1684. non potuit elidere, & interrompere obser-

Monacelli, Formul. Suppl.

vantiam, jam tunc præscriptam *Rot. coram Coccin. decis. 2305.* Et in terminis solutionis quartæ funeralis *coram Milin. decis. 49. num. 4.* Non obstante replicatione, quod cum non constet per testes, neque per scripturas, quod in tempore antecedenti evenierint casus in quibus uti potuerint, & non fuerint usi privilegio, dici non valeat præscriptionem de tempore protestationis fuisse completam.

Quia hoc clarè evincitur, tum ex juris præsumptione propter præsentem observantiam, ut supra firmatum fuit in §. *Et licet*: Tum ex ordine transmissio ab olim, clar. mem. Cardinali Cybo tunc temporis Episcopo Aſino de anno 1688. quo Curato, & P. P. injungebatur ut in exequiis, & solutione quartæ funeralis servarent solitum summarium N. . . . ex quo actu, & mandato, redditur manifestum, observantiam solutionis, jam de eo tempore fuisse introductam, ex tradit. à *Rot. post Tambur. de jur. Abb. decis. 97. num. 17.* quia solitum dicitur, quod pluries observatum fuit, 130 *Barb. dist. 376. num. 1.* Aliàs enim si quartam funeralem ante annum 1668. non solvissent, justissimus, & prudentissimus ille Princeps talem ordinem dare non potuisset, neque dedisset: nec minus PP. Conventus illi acquievisset, prout fecerunt, absque ulla alia protestatione.

Secundò responderetur, quod post dictam unicam protestationem, elapsi sunt alii viginti duo anni, in quorum cursu, quamquam pluries occasio, & casus venerint utendi privilegio, PP. Adversarii illo usi non fuerunt, sed juxta solitum pacificè quartam Parocho relaxarunt, absque ulla protestatione, ut plenè probant Testes formiter inducti, & dati in hodierno sum. nu. . . Propterea, vel censetur dictæ unicæ protestationi renunciassè, & ab ea recessisse, *Ricc. collect. 259. & 865. & dixit Rot. coram Duno. jun. decis. 845. n. 13. & coram Cerr. decis. 455. n. 5.* Vel saltem per lapsum tanti temporis, consuetudo solvendi Quartam, denuò inducta fuit gloss. supra citata in cap. fin.

E de

de consuet. in 6. Panimoll. decis. 6. annot. 8. num. 44. & 45. & observanda venit, cum habeat juris assistentiam, ut in terminis præcis aliis adductis probat Amostaz. de caus. piis tom. 2. lib. 6. cap. 3. num. 40. Sicut enim differunt inter se præscriptio totæ, & præscriptio quotæ

133 Quattæ Canonica, ut ait Ricc. in prax. num. 3. resol. 349. num. 6. & 7. Ita differt præscriptio consuetudinis, quæ habet juris assistentiam pro se (in qua decem anni sufficiunt) à præscriptione consuetudinis, quæ juris habet resistantiam, in qua quadraginta anni cum titulo requiruntur, ut in puncto tradit Piafec. in prax. par. 2. cap. 3. art. 6. de visit. regul. num. 74. & 75.

Hæc etiam in rigorosa juris censura

134 sufficiunt pro obtinenda in supra examinatis dubiis favorabili resolutione: at facilius superanda, & expectanda est ab hac Sac. Congreg. quæ non subiacet restrictioni rigoris regularum juris, sed cum regulis, & legibus prudentialibus pro rerum, & temporum qualitate regitur, & procedere solet, sola facti veritate inspecta, & æquitate, prout ita in hac nostra subiecta materia, procedendum esse monet practicus, & doctrina ornatissimus Card. de Luc. in tit. de Paroch. disc. 40. num. 10. ubi punctualissimè hæc habet: Potissimè, quia in hac materia pro meo sensu, erroneum videtur, cum generalitatibus procedere, quodque potius inspicere debet locorum, & Diocesum observantia, cui tanquam huiusmodi dubiorum interpreti deferri debeat: Ideoque damnari merentur innovationes Regularium contra Parochum, quando observantia sit pro solutione huiusmodi quartæ, sicuti è converso innovationes Parochorum contra Regulares, quando observantia sit pro non solutione. Quamvis etenim ob legales subtilitates observantia attendi non solet in his, quæ ad versus præscriptionem pro ea impedienda habentur dicto disc. 21. de iudic. & alibi præsertim ob solitum confugium decreti irritantis inficientis quamcumque contrariam possessionem, vel quia negligentia prædecessorum non possit præjudicare successoribus, vel respectivè universæ Religioni, &c. Attamen ista videntur legulei-

ca superstitiones, pro meo iudicio non de facili admittende in hac materia aliisque similibus controversiis inter ipsos Ecclesiasticos, ob scandala, quæ apud Populum exinde oriri solent, sed potius procedi debeat de bono, & æquo, & cum Religiosa simplicitate, & naturali veritate, attendendo observantiam de facto, ubi sit alicujus temporis considerabilis, atque non sit positivè vitiosa.

Hanc doctrinam contra Regulares privilegiatos laudabiliter passim ample-

135 xæ sunt Sacre Congregationes, nempe ista Episcop. & Regular. in una Meliten. contra PP. Minor. de Observ. S. Francisci 1. Septembris 1662. in qua partibus informantibus rescriptum: Quartam funeralem deberi Parocho juxta solitum: Et altera Concilii in Firmiana quartæ funeralis contra eosdem PP. Minor. Observ. Reformat. S. Francisci 26. Junii, seu 7. Augusti 1688. favore Præpositi Ecclesiæ Parochialis SS. Laurentii, & Rufini Oppidi Massæ, in qua conscriptum fuit. Servari solitum, & contra eosdem PP. in Ariminens. 27. Novembr. ejusdem anni, in qua responsum fuit, Deberi quartam de jure, & in alia Ebredunen. contra PP. Trinitarios Oppidi Falconii favore Parochi dicti loci in responsione ad duodecimum dubium, qua decitum fuit die 25. Junii 1695. Deberi quartam Parocho juxta morem regionis, & demum in Calaguricana funerum 27. Maji 1702. in qua cum PP. Societatis Jesu, tanquam exempti à solutione quartæ illamolvere recusarent Ecclesiæ Parochiali pro tumulatione cujusdam defuncti, partibus acriter informantibus rescriptum fuit; servetur solitum, quæ resolutio confirmata fuit in secunda, & tertia causæ repropotione 18. Novembris ejusdem anni, & 1. Decembris 1703.

Quapropter super sexto dubio rescribendum speramus. In loco, & casu, de quo agitur, servetur solitum, ut in Mantuana. Et ita PP. Adversarii recedent à novitatibus, quibus immeritò post unum ferè sæculum Parochum vexant, & simul intelligent, quod non in vendicandis privilegiis amissis, & tertio onerosis, sed in observantia Testamenti Bea-

Beatissimi Francisci (in quo prohibet
expressè suis Alumnis uti privilegiis .
his verbis. *Comando per ubbidienza a tut-
ti, che non ardiscono di domandare for-
te alcuna di privilegio , o d'esenzione
dalla Corte Romana ne per se stessi , ne
per altra persona interposta , ne per le
Chiese loro , &c.* prout refert P. Marc.
a Lisbona in *Chronic.* p.1. lib.2. cap.68.
litt. H. & I.) vigilantia Religiosa con-
sistit .

Quare &c.

F. Monacellus.

His visis, causa non fuit proposita ,
sed partes devenerunt ad concordiam ,
in qua (ut audiui) PP. solitam quartam
Parocho solvere promiserunt , & ipse Pa-
rochus funus associare ad eorum Eccle-
siam sponpondit .

Eod. tit.14. form.2. pag.194.

136 Num.1. Quid servare debeant Judices
delegati in exequendis Beneplacitis ob-
tentis pro alienatione bonorum Ecclesia-
rum præscripsit Paulus II. in sua Consti-
tutione, quæ incipit, *Cum in omnibus* .
Impressa in *Bullar. tom.1. pag.327.* quæ
non videtur ignorantia, cum hujusmodi
alienationes frequentes sint ; ideoque hic
illam producere volui, ut possint Delega-
ti, & partes impetrantes, Beneplacitum
observare & pœnas contra transgressores
infrictas evadere.

Tenor Bullæ.

„ Cum in omnibus Judicibus sit recti-
tudo justitiæ, & conscientiæ puritas
„ observanda, id multo magis in con-
„ cessionibus alienationum rerum Ec-
„ clesiarum convenit observari, in qui-
„ bus de Christi patrimonio, & dispen-
„ satione pauperum, non de proprio cu-
„ jusque peculio agitur, vel tractatur.
„ Quapropter oportet, ut in examinan-
„ dis hujusmodi alienationum causis,
„ quæ à Sede Apostolica in forma ; Si

„ in evidentem utilitatem cedant, one-
„ ratis Ecclesiasticorum Judicium con-
„ scientiis delegantur, nihil favor usur-
„ per, nihil timor extorqueat, nulla ex-
„ pectatio præmii justitiam, conscien-
„ tiamque subvertat.

„ §.1. Monemus igitur, & sub inter-
„ minatione divini judicii omnibus Com-
„ missariis, & Delegatis hujusmodi di-
„ strictè præcipimus, ut cautè, & dili-
„ genter attendant causas in litteris Apo-
„ stolicis per supplicationes expressas,
„ illasque sollicitè examinent, atque
„ discutiant, testes, & probationes su-
„ per narratorum veritate recipiant, &
„ solum Deum præ oculis habentes, o-
„ mni timore, aut favore deposito, Ec-
„ clesiarum indemnitatibus consulant,
„ nec in læsionem, aut detrimentum
„ earum Decretum quomodolibet inter-
„ ponant.

„ §.2. Si quis autem Commissarius,
„ vel Delegatus conscientie suæ prodi-
„ gus in gravamen, aut detrimentum Ec-
„ clesiæ per gratiam, aut timorem, vel
„ sordes alienationi consenserit, aut De-
„ cretum, vel auctoritatem interpolue-
„ rit, inferior quidem Episcopo, senten-
„ tiam excommunicationis incurrat :
„ Episcopus verò, aut superior ab exe-
„ cutione Officii per annum noverit se
„ se suspensum, ad existimationem de-
„ trimenti Ecclesiæ illati nihilominus
„ condemnandus. Sciturus, quod si sus-
„ pensionem durante damnabiliter ingesse-
„ rit se in divinis, irregularitatis laqueo
„ se involvet, à quo non nisi per Sum-
„ mum Pontificem poterit liberari.

„ §.3. Is verò, quidolo, vel fraude,
„ aut scienter in detrimentum Ecce-
„ liarum alienationem fieri procurave-
„ rit, aut per sordes, vel impressionem
„ alienationis Decretum extorserit, si-
„ milem sententiam excommunicatio-
„ nis incurret, à qua nisi per Romanum
„ Pontificem possit absolvi ; ad resti-
„ tutionem nihilominus rerum aliena-
„ tarum, cum fructibus quandocumque
„ de præmissis consiterit, condemnan-
„ dus.

„ §.4. Volumus autem, quod Dele-
„ gati, & Commissarii prædicti, de
„ pœnis Constitutionis nostræ specificè

E 2

„ mo-

„ moneantur, & in quibuscumque li-
 „ teris, & commissionibus hujusmodi,
 „ hoc Statutum nostrum inferatur. Nul-
 „ li ergo, &c. Datum Romæ apud S. Pe-
 „ trum Anno Incarnationis Dominicæ
 „ 1465. 5. Idus Maji Pont. nostri anno
 „ primo.

Tria in executione hujus Constitutio-
 nis advertere debent Judices Commissarii.
 Primò, quod excommunicatio commi-
 nata in transgressores, est latæ senten-
 tiæ, ibi: *Sententiam excommunicationis*
incurrat. Sayr. de censur. lib. 1. cap. 11.
 num. 8. Secundò quod licentia alienandi,
 vel permutandi bona Ecclesiæ, sive ob-
 tineatur per Breve Datarie, sive à Sac.
 Congregatione Concilii, aut Episcopo-
 rum, & Regular. semper dicitur, & vo-
 catur Beneplacitum Apostolicum, quia
 omnes istæ expeditiones sunt authorita-
 te delegata Papæ: & ideo exprimitur in
 Bulla. *Et in quibuscumque literis, &*
commissionibus. Tertiò, quod læsio Ec-
 137 clesiæ non evitatur in permutatione ex
 eo, quod assignata fuerit res majoris
 fructus, nisi sit etiam majoris valoris,
 & è converso, ut dixit Rot. cor. Coccini.
decis. 517. num. 1. & 7. & ideo Sac. Con-
greg. Episcop. in una Senen. Beneplaciti
12. Decembr. 1704. licentiam, & Bene-
placitum concessit modo sequenti Ar-
chiepiscopo in forma commissaria, & ser-
vetur decis. 517. Coccini.

138 Num. 8. Dicitur ibi quod caducitas per
 Authorem incurfa possit contra illius
 successores declarari, corrige errorem
 Impressoris, & dic. *Non possit decla-*
rari.

Eod. tit. 14. form. 3. pag. 169.

139 Num. 3. Tam in emphyteusi Laicali,
 quam in Ecclesiastica, etiam ex pacto,
 & providentia, quoties Ecclesia non
 vult, aut non potest pro se retinere, re-
 novatio emphyteusis competit solum pro-
 ximiori ultimo defuncto, per cujus obi-
 tum terminata fuit generatio, & hoc ex
 æquitate legis, sublata qualibet differen-
 tia sexus inter Agnatos, & Cognatos,
 tam ascendentes, & descendentes, quam
 140 transversales, seu laterales, licet de illis
 nulla fuerit facta explicita mentio in pri-

mis Investituris, ut plenè discussio articu-
 lo firmavit Rot. decis. 66. par. 15. rec.
 ubi habetur quod Mater (uti proximiori
 defuncto) debebat præferri remotioribus
 transversalibus, licet Agnatis, & plenif-
 simè iterum hanc conclusionem lauda-
 vit, & amplexa est in Callien. Castrorum
 17. Junii 1701. §. *identitas, & in §. ex*
quibus coram Molines, in qua dicitur,
 quod extincta linea investitorum, em-
 phyteusis ex pacto, & providentia ad in-
 star Patronatus gentilitii, assumat quo-
 dammodo naturam emphyteusis hæredi-
 tariæ.

Eod. tit. form. 4. pag. 172.

Num. 4. Non incurrit pœnas Extravag.
 Ambitiosa, qui alienat sacras Reliquias, 141
 quia non sunt in numero bonorum Ec-
 clesiæ corporalium, nec pretio alienabi-
 les cum sint supra omne pretium, & in
 nullius bonis. Propterea illas alienans
 pacto, aut pretio, est quidem simonia-
 cus, sed non transgressor legis de non a-
 lienandis rebus Ecclesiæ sine solemnita-
 tibus: si vero donaret, nec Simoniacus,
 nec prædictæ legis esset transgressor, ut
 rejectis contrariis probat Passerin. de
 stat. hom. tom. 1. quæst. 185. art. 7. num.
 4. 7. & seqq. Verum tamen est, quod si
 donatione alienaretur aliqua Reliquia in-
 signis, vel perpetuæ sepulturæ tradita,
 & muro clausa, donatio non valeret,
 nec effectum habere posset, nisi Summi
 Pontificis accederet licentia, prout in 142
 harum translatione de stylo servatur,
 secus si Reliquia esset modica, & jam ef-
 fecta alienabilis, ut distinguit, Passerin.
 loc. cit. num. 121.

Num. 15. Conclusio ibi firmata, 143
 quod præsumptio Beneplaciti Apostoli-
 ci, quæ oritur ex antiquitate temporis
 destruat quando ex inspectione In-
 strumentum apparet solemnitates non
 fuisse servatas: vel etiam quando insub-
 sistens titulus fuit productus; in hoc
 secundo casu procedit conclusio, quoties
 productio tituli invalidi fiat ab eadem
 parte, quæ bona possidet ad justifica-
 dum suum titulum: Secus si productio
 fiat

fiat ab alia parte alienationem impugnante, aut ab extraneo, nam tunc non tollitur præsumptio, & possibilitas tituli melioris, *Card. contr. 39. num. 18. Card. de Luc. de alien. discept. 3. num. 18. & 19. & de Judic. discept. 21. num. 54. Pacion. de locat. cap. 14. §. 11. num. 25.* An autem centenaria a Constitutione Urbani VII. præservata debeat esse completa de tempore editæ Constitutionis, vel sufficiat, quod postea fluxerit, *vid. Rot. coram Cero decis. 673. num. 13. & decis. 268. num. 21. part. 12. recent.* in quibus tacite videtur admissum, quod sufficiat fluxisse etiam postea, & hæc est æquior, & verior opinio.

145 *Num. 17. In Taurinen. contra P. P. S. Francisci strict. observ. & P. P. Minoris S. Francisci de Paula proposito dubio: An sit prohibenda dictis Fratribus, aliisque Regularibus facultas exercendi Aromatariam etiam pro Secularibus? Sac. Congreg. Concilii 21. Decembris 1674. emanatum 2. Septembris, & concordat aliud Decretum latum in Barchinonen. 12. Nov. 1672.* Nam Regulares ita faciendo exercent mercimonium.

Eod. tit. 14. form. 5. pag. 177.

145 *Num. 4. Quod census Ecclesiæ non possit reduci ad minorem fructum, vulgò calare, sine beneplacito, tenuit præter ibi citatos etiam Ventrigl. in prax. p. 1. annot. 1. §. 2. num. 6. at Carol. Ant. de Luca ibi num. 4. hæc habet: Contrarium in plerisque locis Regni practicum vidi, in quibus cum essent parata, & prompte exemptiones annui redditus ad rationem septem, sex, & quinque pro centenario, & debitores censuales ad rationes majores, vel octo, vel novem, aut decem pro centum rogabantur ab habentibus pecuniam otiosam pro extinctione census ad graviolem usuram venditi, cum subingressione in locum antiqui creditoris, & ita redditur pecunia fructifera, & exemptio sit secunda. E contra Ecclesiæ extinguentes censum amittebant fructum pecuniarum restitutarum, & de novo implicare cogebantur ad minorem rationem.* *Monacelli, Formul. Suppl.*

nem, cum amissione anterioritatis, & periculo sortis, ideo sine restitutione pecunie, diminuerunt redditus ex necessitate evitantes circuitum, ut supra insinuat, & quia agitur de dimissione fructuum, Bich. decis. 525. num. 10.

Dicit igitur hic Auctor, quod quando debitor Census Ecclesiæ habet promptum emptorem, qui censum ab eo vult emere ad minorem usuram, & censum Ecclesiæ graviolem vult extinguere, & redimere, nisi fructus diminuantur, expedit Ecclesiæ ad evitandum circuitum pro sua utilitate, anterioritate manutenenda, & sortis securitate, censum absque solemnitate recidere, ut in locis Regni practica-

Card. de Luc. in conflict. leg. observ. 201. eandem sententiam propugnat iniquiens: ita namque legis prohibitiva ratio nullatenus adaptari alicui, atque in priori nulla sequitur proprietatis, vel sortis principalis alienatio, vel deterioratio, quæ in fructu est sub prohibitione non cadens: Ac etiam, quia necessarius potius, quam voluntarius dicitur actus quoties ex moribus regionis, ac frequentiori tunc currenti usu bona fides exuberet, omnisque fraudis, absit suspicio, ut ita inanes evitentur circuitus, qui potius præjudiciales sunt Ecclesiæ in amissione anterioritatis, ubi per actum retrospectivum necessarium, ac inevitabilem, antiquo censu extincto, novum cum eadem, vel diversa persona creare oporteret.

Et de alienat. disc. 6. num. 5. ait: Solumque alias in facti contingentia pluries dubitatum vidi, & consultus fui, an eadem reductio, seu subactio absque beneplacito Apostolico fieri possit in censibus consignativis, quia nempe imposito censu ad majorem rationem, postmodum ad minorem reducatur, & pro meo Judicio dixi indubitatum videri id licite fieri posse: Nullamque probabilem dubitandi rationem desuper cadere: cum id contineat quemdam circuitum, seu plurimum actuum licitorum occultationem, quia scilicet fingatur debitorem extinxisse, (ut poterat) priorem censum absque eo, quod Ecclesia creditrix id negare *E 3 posset:*

posset, cum esset actus necessarius, quodque incontinenti ad novam impositionem deveniret esset.

Et num. 6. Magis verò Ecclesia creditur expedit procedere per hanc viam simplicis reductionis (quoribus tamen citra fraudem, & collusionem bona fide id sequatur, quia nempe temporum conditio, & usus communis diligentium Patrum familias ita exigat) quam extinctionis: Quoniam continuante eodem antiquo censu, evitatur illa questio, an scilicet novum creditum creatum pro extinctione antiqui cum cessione Jurium, vel pacto de subintrando, eandem habeat anterioritatem pro fructibus.

- 147 His autoritatibus, & rationibus adductis, bene perpensis (recedendo ab opinione quam ibi sequutus fui) eandem hanc secundam sententiam & ipse sequor, tanquam in jure magis fundatam. Ut autem in reductione censuum facienda absit fraus, Ordinarius statuatur, & prohibeat, ne fieri valeant, nisi impetrata ab eo licentia. Si verò ageretur de censu reservativo, vel Canone, tunc reductio fieri non possit sine Beneplacito, juxta decis. 1228. Seraphini, & distinguit Card. de Luc. d. disc. 6. num. 3. de alienat.

Eod. tit. 14. form. 7. pag. 184.

- 148 Num. 11. Dispensatus in Matrimonio ad hoc, ut valeat retinere pensionem, non censetur dispensatus in Bigamia, quia ubi sunt duo impedimenta, uno sublatò, remanet aliud; Tondut. de pension. cap. 78. num. 36. Qui autem damnatur ad Triremes, non amittit pensiones, si quas habet; Tondut. quest. Benef. par. 2. adnot. ad cap. 5. §. 2. num. 109.

- 149 Num. 14. Quod Clericus Pensionarius non gaudeat fori privilegio, nisi incedat in habitu, & tonsura præter ibi allegatos, tenuerunt Garc. de Benef. par. 1. cap. 5. num. 70. Bellef. disc. cler. par. 1. de favor. Cleric. person. §. 8. num. 14. Gallemart. collect. in Concil. cap. 6. sess. 23. de refor. num. 5. vers. cui reservata. Gavant. in manual. verb. Clericus, num. 17.

Fagnan. in cap. audientiam, num. 132. de rescript. ubi declarationem Sac. Congreg. Concilii adducit.

Et quamvis modernus P. Riccius in Synopsi Secretorum Sac. Congreg. Immunitatis in verbo Pensionarius, referat, eandem Congregationem super hoc dubio respondisse, quod Pensionarius censetur Beneficiatus ad effectum gaudendi privilegio Fori, etiamsi non incedat in habitu, & tonsura, & alleget Perusinam 20. Febr. 1652. lib. 4. Decr. Paul. pag. 175. à tergo.

Adverto, quod in Regesto resolutionum ejusdem Congreg. quod apud me retineo illius temporis, sic scriptum legitur: Perusina Clerici Joannes Monaldus, & Valerius Vilinus 20. Februar. 1652. Transmittatur Episcopo declaratoria tenoris sequentis, qui illam innuere poterit Gubernatori, scilicet, Die 18. Decembris 1576. Sac. Congregatio Concilii censuit Pensionarium censeri Beneficiatum ad effectum fruendi privilegio Fori, de quo Concilium loquitur, etsi non incedat in habitu, & Tonsura, lib. 4. Decr. Paul. fol. 175. à tergo. Ex quo Decreto evidenter constat, quod Sac. Congreg. Immunitatis nihil super hoc declaravit, sed ad declarationem Sac. Congreg. Concilii se retulit, & transmitti mandavit.

Cæterum talis Sac. Congreg. Concilii declaratio, vel est ab Amanuensi erroneè transcripta, vel est apocrypha: Nam legitima, & vera declaratio ejusdem Congregat. emanata super intelligentia cap. 6. Concilii, sess. 23. de reform. de anno 1586. quam pariter invenio in meo Regesto, est sequentis tenoris.

Cui fuit reservata pensio, ut Clerico, si non incedat in habitu, & Tonsura non gaudet privilegio fori; Sic fuit decisum de supradicto, ex eo quod Concilium Trid. corrigit Jus commune, & tres casus excipit per dictionem: Nisi.

Et cum meo Codice concordat Gallemart. Et quatenus dictum primum decretum verum esset, per hoc secundum ab eo recessum fuit, & huic standum est, cui innituntur omnes DD. superius

ritus allegati. Parificatur ergo Pensionarius Clerico Beneficiario in eo, quod gaudeat fori privilegio, licet Ecclesiae non inserviat, non autem si non incedat in habitu, ut explicat *Fagnan. loco citato olim d. Congreg. Secretarius nisi forte haberet Pensionem loco tituli Beneficii*, ut volunt DD. allegati à *Diana p. 1. tract. 2. resol. 31.* quem refert *P. Oltavins à S. Joseph. oper. moral. tom. 2. tit. 176. num. 1605.*

Eod. tit. 14. form. 8. pag. 192.

155 *Num. 6.* Statuta, quae excludunt plures fratres utrimque, aut ex uno tantum latere conjunctos à voce activa in Capitulo, vel Concilio, laudabilia sunt, & approbanda, *Sac. Congreg. Concilii in Patribonen. 9. Augusti 1704.*

Tit. 15. form. 1. pag. 197.

156 *Num. 5.* Jurispatronatus usurpationis praesumptio, licet cadere soleat in Communitate, seu universitate, non tamen in Confraternitate, quae dici non potest Universitas, sed Collegium Personarum ad exercitium pietatis institutum, *Rot. coram Merlin. decis. 407. num. 16. 17. 18. & 19. Card. de Luca de jurep. disc. 58. num. 29. circa fin.*

157 *Num. 13.* Adde ad supplementum materiae, quod licet fundator possit in limine foundationis Beneficii apponere conditiones sibi bene visas, & etiam juri communi contrarias *Ciarl. controuv. 53. num. 48. Rot. decis. 157. num. 7. p. 7. recent.* hoc tamen intelligitur dummodo ab Episcopo, vel Papa approbentur, à quorum autoritate totum pender *Lotter. de Benef. lib. 1. quest. 32. num. 3. Tondut. quest. Benef. tom. 1. cap. 5. num. 5. Caren. resol. 142. num. 2.* Nam cum Testator sit privata persona, non potest mutare ordinem canonum, & ordinationes Ecclesiae *Abb. in cap. cum dilectus, num. 4. & 5. de consuet. neque disponere, quod in Beneficio erecto, & fundato Papa non possit se ingerere, seu auctoritatem interponere, quia haec est conditio*

turpi, & improba, cum Papa sit omnium Beneficiorum absolutus Dominus, & dispensator, *Gonzal. ad rez. 8. Cancel. gloss. 5. num. 42. & 43. Fagnan. in cap. nos quidem, num. 43. & 44. de test. Tondut. quest. Benef. tom. 1. cap. 5. num. 4.*

159 *Conditio autem, ut minores 14. annorum praesentari, & admitti debeant ad Beneficia Jurispatronatus, poterit ab Episcopo admitti in limine foundationis, Ricc. in prax. tom. 5. resol. 470. per tot. Lotter. de benef. lib. 2. quest. 49. num. 12. Add. ad Pamphil. decis. 54. num. 16.* Nisi agatur de Canonicatibus Collegiarum. Nam in his strictius procedendum erit, & aetas 14. annorum exigenda *Barbos. de potest. Episcop. alleg. 6c. num. 71. & de Canon. cap. 13. num. 14. Tondut. quest. benef. tom. 1. p. 2. cap. 3. §. 12. num. 1.*

161 *Num. 14.* Si Clericus praesentandus ad praebendam in Cathedrali, cui sit certus annexus ordo, infra annum non promoveatur statim post annum (impedimento cessante) amittit vocem in Capitulo, ita ut nullo modo, nec ex Capituli concessione, neque ex Episcopi dispensatione post annum illam habere possit, imò perdit etiam dimidiam distributionum, 162 ut sancitum fuit in *Clem. 2. de atat. & qual. Moner. de distrib. lib. 2. quest. 20. num. 9. Barbos. in d. clement. 2. num. 5.* Et ulterius compelli poterit ad ordinem suscipiendum, & exercendum, & si monitus renueret, etiam privati vigore decreti *Concilii Trident. cap. 12. sess. 24. de reform. ibique Gallemart. num. 15. 17. & 22.*

164 *Num. 19.* Quamquam verum sit, Beneficium primum vacare ipso jure per adeptionem alterius incompatibilis, *Rot. decis. 277. num. 12. par. 4. recent.* hoc tamen debet intelligi, quando possessio secundi est pacifica saltem per duos menses *Garc. de benefic. p. 11. cap. 5. num. 116. Tondut. quest. benef. part. 2. Addit. ad cap. 5. §. ult. num. 16.* Si tamen per provisum steterit, quominus possessionem secundi haberet, etiam tunc vacaret primum, quamvis possessionem non apprehenderet, *cap. licet Episcopus, ubi gloss. de prab. in 6. & ibi Passer. num. 10. Garc. ubi supra num. 200. Barbos. in cap. de*

E 4 mul-

multa, num. 3. de prob. Fagnan. eodem loco num. 9. & 10.

- 167 *Num. 24. Cardinales perpetui Commendatarii habent facultatem presentandi, eligendi, ac providendi ad omnia Beneficia Ecclesie commendata, ut tradunt Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 33. num. 12. & 13. Tondut. quest. benef. tom. 2. par. 3. cap. 18. num. 1. & seqq. Verum hoc faciunt tanquam Ordinarii Collatores, adeo in mensibus reservatis non conferant Beneficia predicta, nisi tanquam Indultarii; & ideo tunc eorum provisi, tenentur infra quatuor menses confirmationem obtinere à Dataria Apostolica, expeditione Bullarum, alias collatio Cardinalis nulla esset, & ab alio Beneficium collatum impetrari posset à Dataria: Hæc enim conditio apponi solet in Indultis Cardinalium; dummodò tamen Beneficia per eos in mensibus reservatis collata excedant summam Ducatorum 24. de Camera, & sic scuta quadraginta monetæ, nam cætera minoris redditus liberè conferunt, dummodò non sint affecta duplici affectione, talia enim Beneficia vigore Indulti non conferunt, eis obstante Bulla Urb. VIII. la 288. Rot. decis. 154. num. 1. p. 16. rec. & in Mediolan. Prioratus 16. Junii 1679. & 9. Julii 1681. cor. Pauluccio.*
- 170 *Num. 28. Episcopus Neocastrensis ad consulendum numerositati Populi, divisit Parochiam, & duas portiones Curatas constituit æquè principales; Sac. Congreg. Concilii 15. Decembris 1703. divisionem in duas portiones Curatas non sustineri, & invalidum fuisse concursum respondit, & resolutionem 16. Februarii 1704. confirmavit, & cum hac declaratione, concordant alia Decreta allegata eodem tom. 2. tit. 13. form. 1. pag. 9. num. 41. quia numerositati Populi providendum est ad formam Concilii cap. 4. sess. 21. de reform. non autem per dismembrationem.*
- 171 *Num. 33. Ubi reperitur, quod Ecclesia Curata est unita, & annexa alicui capitulo, vel Collegio Sæculari, vel Regulari, cum exercitio promiscuo, pœnes omnes Canonicos, vel Collegiales, tunc in Visitatione solet provideri, ut certus Vicarius, sive sit de eodem corpore sive*

extra deputari debeat, ut ita Oves certum habeant Pastorem, quem agnoscere debeant: Et è converso certa sit persona, quæ sciat illud onus sibi incumbere, & à qua Episcopus in Visitatione, seu extra rationum redditionem de sibi commissis Ovibus petere valeat. Erectio igitur Vicariæ modo sequenti fieri poterit.

F O R M U L A

Decreti erectionis Vicariatus.

Cum in nostra Visitatione generali habita in Terra N. hujus nostræ Diocesis invenimus in Ecclesia Collegiata sub Invocatione S. N. curam Animarum eidem annexam exerceri à Canonicis promiscuè, & turnatim non sine neglectu; Volentes animarum saluti salubriter providere, & pro bono regimine earundem ità expedire judicantes, titulum, & Vicariam perpetuam in dicta Ecclesia Collegiata erigere statuimus: prout autoritate nobis à Sacro Concilio Trid. sess. 7. cap. 7. de reform. & à constit. S. Pii V. la 47. & omni alio meliori jure, quo possumus, pro uno Presbytero, perpetuo futuro Vicario, qui inibi personaliter resideat, & curam Animarum præfaram exercere, ac illius intuitu, seu causa, eidem in Divinis deservire, & Parochianis Ecclesiastica Sacramenta ministrare, nec non omnia, & singula, quæ ad Parochum, & Curatum de jure, consuetudine, necessitate, aut aliàs quomodolibet spectant, facere, & gerere debeat, perpetuò erigimus, & instituimus à dicto capitulo Canonice nominando, & presentando, & à nobis, & successoribus nostris approbando, & instituendo: Curamque prædictam, privativè ad Collegium transferimus, & eidem Vicario annectimus, & perpetuò imponimus. Curæque sic erectæ pro ejus dote, & Vicarii sustentatione, scilicet ex propriis fructibus, & redditibus ejusdem Ecclesiæ Collegiata, perpetuò applicamus, appropriamus, & assignamus, & per dictos Canonicos, & Capitulum

tulum singulo anno tradi, & pro rata singulo anno tradi, & pro rata singulis mensibus solvi mandamus, ultra emolumenta incerta servitii, & exercitii Curæ, primo remanente Statu Ecclesiæ. Et ita exigimus, & respectivè assignamus omni, &c.

N. Episcopus N.

N. Cancellarius, & Visitationis Not.
& Secr.

ADNOTATIONES.

172 *Promiscuè, & Turnatim.* Cura Animarum annexa Collegiata Sæculari, seu Monasterio Regularium, quæ non sit de Mensa, vel Cathedrali Ecclesiæ, non expedit, ut exerceatur à Canonicis per turnum, seu per vices, sed debet constitui Vicarius certus, & perpetuus (quamquam possit esse amovibilis arbitrio Episcopi) vel annecti Cura certæ Præbendæ, quia Vicarii Temporanei tanquam Mercenarii, curam Animarum, non rectè administrant, ut observant Piafec. in prax. p.2. cap.3. art.2. de visitat. Eccles. Cathed. num.21. Card. de Luc. supra Conc. disc.9. num.1. & 2. & latè Fagnan. in cap. ex parte, à num.14. usque ad num.35. de Offic. Vicar.

Quare Episcopus Acernen. de anno 1645. in relatione Status illius Ecclesiæ obtinuit à Sacr. Congreg. Concilii responsum: *Episcopum erigere debere Vicariam perpetuam pro exercitio Curæ Animarum, cum assignatione congruæ ducatorum Regni quinquaginta ex massa communis Ecclesiæ Cathedralis, in Reliquis remanente Ecclesiæ Statu solito.* Et reclamante Canonicorum Capitulo, Sacr. Congreg. die 5. Maji 1646. stetit in decretis, ita tamen, ut si Præbenda Canonialis non ascendat ad valorem ducatorum quinquaginta Regni, possit Episcopus assignare ratam deficientem ex massa communi Capituli.

Et in alia Isernien. cum dubitaretur an cura Animarum incumbens Cathedrali, esset, necnè annexa Canonici proviso à Sede Apostolica: propositis dubiis. Primo, an constet de unione Vicaria per-

petua Canonicali? & quatenus negativè. Secundo, an sit de novo unienda, & adnectenda? Tertiò, an dicto Vicario perpetuo assignanda sit congrua, & in qua summa? Quarto, an eidem Vicario perpetuo competat omne exercitium Cura privativè, quo ad ceteros de Capitulo?

Die 2. Junii 1696. Sac. Congreg. Concilii respondit. Ad primum constare de unione, & nihilominus ad cautelam esse iterum faciendam. Ad secundum, jam provisum in primo. Ad 3. assignandam esse congruam arbitrio Episcopi, dummodo non excedat summam ducator.60. computatis in ea fructibus præbendæ, & aliis ad formam bullæ s. mem. Pii V. Ad 4. affirmativè.

Et repropoſita causa ad Instantiam Capituli die 20. Aprilis 1697. sub dubio: *An in congruam Canonici Curati impartiri debeant distributiones quotidiana, quæ dantur ratione servitii personalis, & interessentiæ choro, nec non cetera emolumenta Parochialia expressa in sententia Episcopi?* Sac. Congreg. respondit. Affirmativè quoad distributiones, & quoad expressa in sententia Episcopi negativè. In sententia autem Episcopi expressum sic erat: *Computatis tamen in eadem congrua fructibus præbendæ omnibus, etiam incertis emolumentis, & aliis obventionibus percipi solitis.*

Et in causa Augusten. ad 5. dubium in quo quærebat Episcopus, an posset deputare Vicarios perpetuos in Parochialibus Capitulo unitis extra Cathedralē Sac. Congreg. particularis deputata die 4. Septembris 1696. respondit, *Episcopum posse providere ad formam Concilii Trident. cap.7. sess.7. de ref. & Constitut. S. Pii V. la 47. licet Capitulum prætenderet, quod stante immemorabili deputandi Vicarios ad nutum non posse deputari Vicarium perpetuum.*

Et in alia Romana Curæ S. Marci, in qua cum Cardinalis Titularis, qui Curatum amovibilem ab antiquo tempore nominabat, prætenderet, quod Card. Vicarius Urbis non posset in dicta Ecclesiâ deputare, & instituere Vicarium perpetuum; Congreg. deputata quinque Cardinalium die 28. Jan. 1700. re-

rescriptit . Deputandum esse Vicarium perpetuum .

177 *A Capitulo Canoniorum nominando .*

Hoc exprimitur ad demonstrandum , quod jus nominandi Vicarium remanet , ut prius Capitulo , juxta dispositionem *Bulle S. Pii V.* prout præservationem fuit in supra allegata Acernen. Quoties enim Cura non reperiatur annexa certa Præbendæ , nominatio Vicarii potest fieri de uno ex toto Clero , non de Canonicis tantum , ut respondit *Sac. Congreg. Concilii in Melphien. 20. Junii 1705.*

179 *Privative ad Collegium Transferrimus .* Hoc debet apertis verbis exprimi , alioquin adhuc censeretur remanere cumulative , etiam per se ipsum Collegium , præsertim quando ipse percipit fructus Ecclesiæ Curatæ , ut advertendum monet *Piafec.* loco superius citato , *d. num. 21.* & ita convenit , ut declaravit *Sac. Congreg. in d. Ifernien. ad 4.*

180 *Pro ejus Dote :* Congrua taxanda est Vicario perpetuo arbitrio Episcopi , habito respectu ad qualitatem personæ , & loci , & ad abundantiam , seu paupertatem fructuum , & reddituum Ecclesiæ , ut in citata *Ifernien.* & tam in re certa particulari , quam in emolumentis incertis percipi solitis , qui ascendant saltem ad summam scutorum 50. 70. 80. & 100. annuatim , & quatenus hujusmodi emolumenta ad talem summam non ascenderent , poterit Episcopus mandare , ut suppleatur ex massa communi Capituli , ut in allegata Acernen. & ita fieri decrevit Emin. olim meus Cardinalis Petruccius in una *Casentina Congruæ* , in qua cum Curatus perpetuus illius Cathedralis (qui emolumenta tantum incerta ab exercitio Curæ pro Congrua in summa ducatorum 80. circiter percipiebat annuatim) Congruam in re certa sibi à Capitulo assignari debere exposulasset , & eidem Em. Cardinali à *Sac. Congreg. Episc. & Regularium* instantia fuisset remissa ; cum facultate assignandi congruam sic pronunciavit .

„ Dicimus , & decernimus non esse „ locum assignationi novæ Congruæ ,

„ neque augmento , sed R. Januarius „ Britellium ejusque in cura successores debere esse contentos Congrua , „ jam à sæculo , & ultra Curatis Antecessoribus assignata , & sine contradictione acceptata : dummodo tamen emolumenta solita exercitii præfate Curæ ascendant annuatim ad summam saltem ducatorum Regni 50. „ prout hactenus pinguius ascenderunt , quatenus autem in futurum non ascenderent , in tali casu , capitulum Cathedralis teneatur supplere ex massa communi . Item quod Canonici , seu Hebdomadarii dictæ Cathedralis teneantur coadjuvare prædictum R. Januarius Britellium , & successores in exercitio curæ , præsertim in solemnioribus anni festivitatibus , tam in audiendis confessionibus Parochianorum , quam in administratione Sacramentorum juxta modum , & tempus ab Ordinario præscribendum . „ Item , quod prædicta Congrua sit , & esse debeat libera , & immunis ab omni onere , & expensa adeo R. Britellius non teneatur , neque ejus successores ad expensas sepulchri in hebdomada majori , neque ad alias expensas quantumvis minimas , quibus omnibus Capitulum supplere teneatur .

Et ita , &c.

Die 17. Julii 1693. facta relatione d. Decreti in plena Congregatione , rescriptum fuit . *Servetur Decretum Eminentiss. Pontificis.* Et reclamante d. Curato Britellio , & denuò audiri postulante , eadem Sac. Congregatio die 31. ejusdem Mensis respondit : Non esse audiendum . Verum , quia Capitulares , Curatum prædictum in exercitio Curæ valde amplæ ad formam d. Decreti coadjuvare renuebant , habito recurſu ad eandem Congregationem die 12. Febr. 1694. rescriptum fuit : *Archiepiscopus exequatur Decretum Eminentiss. Pontificis confirmatum , & approbatum à Sac. Congreg. 17. Julii 1693. & juris remedio cogat Capitulum ad solvendam mercedem subcurato , quatenus iste sit necessarius .*

Quando etenim ita providetur congrui

grua redditur certa, quamquam ex incertis conflat sit: Ubi autem numerus

sen. 26. Martii 1689. lib. Decret. 39. fol. 104.

- 181 id exigat, Episcopus potest taxare congruam Vicario etiam ultra scuta centum, quia Bulla Piana nullum præstat impedimentum quin possit ultra dictam summam augeri, ut dixit Rot. coram Dno. Jun. decisio. 631. num. 6. Card. de Luc. de pension. disc. 16. num. 4. Panimoll. decis. 15. adnot. 2. num. 9. Quid autem sit animadvertendum in erectione Vicariæ Ecclesiarum Patochialium unitarum Monasteriis Regularium, dixi *ibid. eod. loco num. 34.* Si autem Episcopus velit propter tenuitatem reddituum Capituli Curam Animarum toti Capitulo incumbentem per viam unionis perpetuæ in certam Præbendam, seu dignitatem transferre, tunc adhibeat consensum Capituli: & quocumque modo procedat, curet partes citari. *Grat. de Benef. par. II. cap. 2. num. 10.*

Eod. tit. 15. form. 2. pag. 108.

- 183 Num. 5. & 6. Biennium, quod cap. 20. sess. 24. de resor. præscribitur causis terminandis, incipere à die citationis, non verò à die, quo quis sumit informationes alicujus delicti, declaravit Sac. Congreg. Concilii in Patavina 15. Novembris 1612. lib. 28. Decr. fol. 844. Et quod d. cap. 20. de causis intra biennium terminandis, non procedat in secunda, & tertia instantia, eadem Sac. Congreg. declaravit in Nullius 12. Martii 1602. d. lib. 28. Decr. fol. 945.
- 184 Num. 7. Mandata, seu Decreta expedita pro adimplemento onerum Misfarum, non retardantur, neque impediuntur Inhibitionibus A. C. seu Nuntii Apostolici, Sac. Congreg. Concilii in Tiburtina 18. Martii 1684. & in Biresten. 3. Novemb. 1688. lib. Decr. 34. fol. 64. & lib. 38. fol. 506. Sicuti in causis præceptorum de non conservando factorum personis suspectis, & in aliis casibus à Sac. Congregatione expressis, potest Episcopus procedere, non obstantibus appellatione, & Inhibitionibus A. C. ut respondit eadem Sac. Congreg. in Far-

Eod. tit. 15. form. 3. pag. 217.

Num. 8. Certa est conclusio ibi firmata, quod Episcopus possit in sua Diocesi ad instar Principis gratiam facere reis de omnibus delictis, non solum respectu ad Clericos, sed etiam ad Laicos in delictis mixti fori, in quibus prævenit, & non solum ante, sed etiam post latam sententiam, ut præter auctoritates ibi allegat. respondit etiam Sac. Congreg. Episcop. in Castri Durantis 11. Decemb. 1601. in qua dicitur: *Il Vescovo può far grazia a condannati, se la liberatione non è espressamente riservata alla Sede Apostolica:* Unde dubitari contingit, an possit quoque delinquentibus impunitatem concedere? Franc. de Angelis post. tract. de impens. & melior. dot. opuscul. 4. de impunit. à num. 13. ad 21. tenet quod non ea ratione quia hoc sit de reservatis Supremo Principi, & quod omnes inferiores sint exuti omni potestate impunitatem concedendi, & eum sequitur Raynald. observ. crimin. tomo 1. cap. 7. §. 9. & 10. num. 2. & 3. qui tamen admittit, quod possit Episcopus ad instar Baronum impunitatem concedere in casibus, in quibus extat lex expressè disponens, concedendam esse impunitatem, ut est casus in *non omnes*, §. *fin. de re milit. & in l. penult. ff. de cust. reor. Sab. autem in sum. divers. tract. §. Indulgentia post num. 2.* distinguit; ut Episcopi in eorum Diocesibus ad detegenda delicta occulta, non possint reis impunitatem condere, si agatur de simpliciter inquisitis, secus autem de jam condemnatis.

His tamen non obstantibus, mihi videtur dicendum, quod Episcopus in sua Diocesi (in qua habet merum, & mixtum imperium) possit in occultis delictis impunitatem concedere, quando non agatur de delicto, cui à jure poena taxata sit, aut in quo ipse de jure dispensare non potest. Moveor ad ita sentiendum ex eo, quod concessio impunitatis, seu Indulgentia delicti, est de lege jurisdictionis ordinariæ, & ideo cum

cum nullibi jure canonico, aut Constitutionibus Apostolicis, hoc illi vetitum, neque Papæ expressè reservatum reperitur (ut perperam supponit *Franc. de Angel.*) utique potest impunitatem concedendo totalem potestatem liberè exercere ex latè traditis à *Sperell. decis. 110. à num. 21. ad 25.* aliàs nec posset reis gratiam facere (prout admittunt communiter DD. in laudata conclusione allegati) quia est ejusdem facultatis, neque ulla vera, & solida disparitatis ratio affertur, nec afferri valet, cur illud primum possit, non autem hoc secundum, genus enim propriè prædicatur de qualibet ejus specie, ut inquit *Navar. conf. 9. num. 1. de privil.* Et quamquam Principi Supremo reservata regulariter sint. Restitutio famæ infamatis, & condemnatis de falso. Impositio Pedagiorum, quæ sunt de regalibus. Dispenratio ætatis, idest minorem majorem facere. Legitimationis Superiorum, ut tradit *Tnsch. litt. P. conclus. 695.* Adhuc Episcopus, in locis ubi adest consuetudo (prout est Parma) in minoritate suos subditos dispensat, & illis veniam ætatis concedit ad effectum validè contrahendi, & res domesticas gubernandi, fateor tamen, quod non nisi ex iusta, & rationabili causa, & pro bono publico suæ Diocesis, & non nisi in gravibus delictis, uni tantum, vel duobus ad summum, & non principali delinquenti, has remissiones, & indulgentias, Episcopus concedere non debeat, juxta monitum *Guazin. ad defens. reor. defens. 20. cap. 25. num. 3. vers. & ob id.*

Eod. tit. form. 4. pag. 224.

192 Num. 5. Clericus Ordinatus ad titulum Beneficii residentialis, non potest illud relinquere, & ad aliud Beneficium in alienam Dioccesim transire, absque licentia sui Ordinarii: quia cogitur invictus primo Beneficio inservire, ut communiter tradunt *Parisi. de resign. lib. 7. quest. 1. n. 12. & 13. Fagnan. in cap. admonet, de renunc. num. 8. 9. & 10. Pignatell. conf. 56. num. 3. tom. 3. Pirhing. in*

jus can. lib. 1. tit. 9. num. 61. & 62. Imò juxta canonem 20. Concilii Oecumenici Calcedonensis, transeundo ad aliam Dioccesim sine consensu sui Ordinarii, deberet communionem privari. Quapropter si Diocesanus recuset consentire, tunc Prælatus secundæ Ecclesiæ, debet præfigere terminum proviso ad impetrandam licentiam, quo elapso, & licentia non obtenta, erit de alia persona providendum.

195 Num. 13. Quando salariatis communis Laicorum, solvitur salarium, non ex redditibus publicis, sed ex taxa Civibus imposita, & ex istorum bursa; in hoc casu potest Ordinarius permittere, ut per Ecclesiasticos detur annua contributio, seu recognitio voluntaria, & proportionata, ut pluries rescripsit *Sac. Congreg. Immunit. apud Ricc. in Synopsi ver. Medicus, num. 1.* Sicuti poterunt ecclesiastici uti singuli (nullo autem modo per viam contributionis) voluntariè donare aliquam summam pro restauratione Ecclesiæ, aut alterius ædificii publici, *Ricc. in d. Synops. verb. contributio, num. 4.*

197 Num. 14. Attenta penuria Annonæ potest Episcopus in Edicto statuere justum pretium frumento Ecclesiasticorum, quatenus illud cum emptoribus non concordaverit, eosque cogere ad venditionem, reservata tamen pro usu, & sustentatione ipsorum, æqua, & proportionata quantitate, ut declaravit *d. Sac. Congreg. Immunit. in Casalen. 12. Febr. 1695. lib. 1. Decr. Vallem. pag. 171. & in Neocastren. 1. Decembris 1696. lib. 2. decr. ejusdem pag. 61. ut refert, Ricc. in Synops. verb. frumentum, num. 4. & 5.*

198 Num. 18. Est quoque ibi notandum, quod filius legitimus, & naturalis Presbyteri, qui fuit susceptus ante Clericatum, gaudet privilegio fori, durante vita Patris, si maneat sub illius potestate, ut declaravit *d. Sac. Congreg. Immunit. in Callien. 8. Martii 1631. lib. 2. Decr. Paul. pag. 99. & in Hidruntina, & Urbanien. ut refert Ricc. in Synops. in verb. filius, num. 1. & seqq.*

Eod.

Eod. tit. 15. form. 7. pag. 233.

- 199 Num. 1. Possunt Clerici habitum Clericalem dimissum, reassumere non obstante prohibitione Episcopi, quamvis emanasset in Synodo, *Sperell. decis. 66. num. 30. Guazin. jun. ad def. anim. lib. 2. def. 1. num. 7. Card. de Luc. supra Concil. Trid. disc. 24. nu. 36. Sac. Congreg. Concilii in Reginen. 29. Novemb. 1692.*

Eod. tit. form. 8. pag. 237.

- 200 Num. 2. Iudex Laicus remittens Clericum Judici Ecclesiastico, sine protestatione illum vindicandi, & puniendi, si constiterit privilegio fori non gaudere, censetur tali juri renunciasse, *Zecch. de repub. Eccles. tit. de Cleric. priv. 9. circa fin.*

- 201 Num. 8. Notandum est ibi, quod Processus constructus à Clerico conjugato, tamquam subdelegatus à Delegato Papæ, contra personas Ecclesiasticas est nullus eo quia talis delegatio, seu subdelegatio solum concedi solet Clericis simpliciter, nisi Papa expressè ad Clericos conjugatos facultatem extendat, ut declaravit *Sacr. Congreg. Imn. un. in Viterbien. 13. Septembris 1679. & in Interamnen. 20. Decembris 1722. & refert citatus Ricc. in Synop. in verb. Processus Curie Ecclesiastica num. 12. & 13.*

Eod. tit. 15. form. 10. pag. 243.

- 202 Num. 2. & 3. Adde ibi pro supplemento, sequentes declarationes emanatas in causa *Turritana*; seu *Bosanen. Jurisdictionis*, in qua propositis Dubiis,

I. An in Edictis emanatis ab Archiepiscopo *Turritano*, & affixis in *Diocesi Bosanen* potuerit se enunciare Patrem, & Pastorem?

II. An potuerit dictus Archiepiscopus dicta Edicta affigere in dicta *Diocesi Bosanen*?

III. An potuerit dictus Archiepiscopus in dictis Edictis comminare Censuras sibi reservatas in Subditos Episcopatus

Bosanen. tam Ecclesiasticos quam Laicos in casu amotionis illorum?

IV. An Curia Archiepiscopalis *Turritana* ritè processerit ad expeditionem literarum citatoriarum ad instantiam *Alvire Nater*, & *Sotgiu* adversus *Oeconomum Capituli Bosanen.*

V. An idem Archiepiscopus pro causis ad Curiam Metropolitanam devolutis in gradu appellationis, mittere possit Executores sua Curie pro exequendis mandatis in *Diocesi Bosanen.* pro juribus Curie Archiepiscopalis, salario sententiarum, Advocatis, & similibus? Et quatenus affirmative.

VI. An Archiepiscopus teneatur interpellare Episcopum suffraganeum pro executione dictorum mandatorum, vel saltem dicti Executores, teneantur ante executionem ostendere mandata *Ordinario*?

Sac. Congreg. Concilii die 12. Martii 1708. respondit.

Ad 1. Negative. Ad 2. Negative. Ad 3. Negative. Ad 4. Negative. Ad 5. Negative. Ad 6. Affirmative.

Ex responsione hinc data ad quintum dubium, infirmum, imò & abrogatum remanere videtur Decretum *Sacr. Congreg. Episcoporum, & Regular. in Volturarien. anni 1693.* quod refert *Nicol. in Flosc. verb. Archiepiscopum num. 6.* à me ibidem allegat. num. 4. quo declaratum fuit Archiepiscopum in causis appellationum exequi facere posse mandata in *Diocesi* suffraganea absque licentia Episcopi: nisi fortè dicatur, quod hoc Decretum *Sacr. Congreg. Concilii* intelligi, & locum habere debeat, quando agitur de executione mandatorum respicientium interesse Curie Archiepiscopalis, vel ejus Officialium, & Ministrorum, ut in d. V. dubio: illud autem *Sac. Congreg. Episcop.* quando exequenda sint mandata ad instantiam partis victricis, contra personam, & bona appellantis, in qua noscitur de jure jurisdictionem exercere posse, ut habetur in cap. 1. de Offic. ordin. in 6. ibi: In causis appellationum devolutis ab ipso, jam Jurisdictionem obtinere noscuntur, propter quod licitè possunt super illis committere vices suas.

Potest ulterius Archiepiscopus (& 206
co

eo absente, suis Vicarius Generalis) in causis appellationum causarum suffraganeorum in litteris compulsorialibus, comminari eisdem, quatenus non pareant, poenam interdicti ab ingressu Ecclesiae, & aliarum censurarum, *Sacr. Congreg. Concilii in Massalubren. Jurisdictionis 26. Junii, & 18. Septembris 1688.*

- 207 Episcopus autem suffraganeus non potest carcerari facere Clericum sibi subditum in Dicecesi Archiepiscopi, & eo inconsulto: imò si hoc faceret mediante imploratione Brachii Judicis Sæcularis, teneretur ad refectionem damnorum, & interesse, per carceratum passa, *Sac. Congreg. Concilii in Januen. 18. Novemb. 1702.*

Eod. tit. form. 13. pag. 253.

- 208 Num. 5. Quod Hebrei gaudeant immunitate Ecclesiae, intelligi debet in delictis, quæ non sapiunt hæresim, ceterum blasphemias proferentes contra Jesum Christum, vel B. Mariam Virginem ejus Matrem, immunitate non debent gaudere, sed ab Ecclesia, & locis immunitatis, ad quam, seu ad quos confugiunt, extrahi poterunt mandato Episcopi, & poena hæreticorum puniri, ut plenè probant *Pignatelli. consult. 143. à num. 1. & per tot. tom. 8.*

Eod. tit. form. 14. pag. 255.

- 209 Num. 3. Ne confugiri discedentes à loco immuni incidant in manus Curiae Laicæ, adhibetur cautela Salvi conductus, qui si ab Episcopo concedatur, poterit concipi modo sequenti.

FORMULA

Salviconductus.

N. Episcopus N.

Tibi N. in loco immuni N. confugio, ut ab eo liberè discedere, & ad alium locum pariter immunem tuto (absque tamen vagatione per loca publica) intra .... dies accedere, & te

recipere, ac transferre possis, publicam fidem, & plenam securitatem, quam salvumconductum appellant, cum omnibus clausulis necessariis, & opportunis, etiamsi specialiter, & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi volumus, damus, concedimus, & impartimur: inhibentes omnibus, & singulis Judicibus, Magistratibus, & personis, tam sæcularibus, quam Ecclesiasticis cujusvis conditionis, dignitatis, & Status existant, ne tibi stanti, recedenti, & ad alium locum immunem commigranti, ullum gravamen, aut præjudicium inferant, nec ab aliquo quoquo modo inferri permittant, vel te arrestari, seu capi, & carcerari faciant, aut præsumant sub quovis prætextu: alioquin adversus contrarium facientes, aut fieri mandantes, & permittentes, tanquam violatores, & perturbatores immunitatis Ecclesiasticæ ad Censuras à Sacr. Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis comminatas procedetur. In quorum fidem præsentis nostra manu signavimus, & sigillo quo utimur in similibus, muniri, & in nostra Cancellaria registrari mandavimus. Datum, &c.

N. Episcopus N.

Locus & Sigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

IN concessione salviconductus, plura advertenda sunt. Primò, quod debet subscribi ab ipsomet Episcopo, non à Vicario, nisi in casu quo Episcopus esset absens in remotis. Secundò, debet habere sigillum, & registrari in Cancellaria, ut de praxi testatur *Raynald. observ. crim. tom. 3. cap. 33. §. 4. num. 1.* Tertio, quod habens salvum conductum, si delinquat, ipso jure eo privatus remanet, nec salviconductus servari debet, quia dicitur abuti, & concedentem offendere, ut probat *Conciol. resolut. crim. verb. Salviconductus resol. 6. num. 2.* Quod est verum si de-

si delinquat ex proposito, & deliberatè, & appareat saluum conductum petiisse causa delinquendi; secus si laceffitus, & provocatus delinqueret, ut distinguit *Fulpin. sup. Farinac. de carcer. & carcer. par. 4. quest. 29. num. 7.*

214 Quapropter Sac. Congreg. Immunit. in una *Terracinen. 30. Maji 1684.* quam refert *Ricc. in Synop. verb. salvus Conductus, num. 3.* declaravit, quod captus à curia seculari intra tempus salvoconductus obtenti à Gubernatore Urbis, ad effectum se presentandi in eadem Urbe, deberet restitui Ecclesiæ, à qua attento salvoconductu exiverat, quamvis prænderetur post concessum saluum conductum deliquisse.

215 Quartò demum animadvertendum, quod non omnibus confugitis petentibus salvoconductum, incunctanter concedendum est, sed maxima ponderatione, & cautela procedendum juxta personam, delictorum, & locorum qualitatem, & idè eadem Sacra Congregatio in ejectione faciendâ confugitorum à loco immuni, solet rescribere Episcopis, quod in concedendis salvoconductis, utantur prudentia, ut refert idem *Ricc. in verb. confugiti, num. 40.*

216 Num. 5. Notitia pollutionis Ecclesiæ debet haberi, & probati probatione ordinaria, qua probantur, & manifestantur cætera delicta; Nam si Parochus, vel confessarius haberet notitiam pollutionis Ecclesiæ in confessione, non posset illam detegere, ut reconcilietur, *Lazar. quest. canonic. sect. 2. quest. 17. num. 12. in fin.*

Eod. Tit. 15. form. 15. pag. 250.

Num. 13. Plura alia vetita sunt Hebræis, quæ invenies apud *Passer. in cap. contra Christianos de heret. in 6. & Pignatell. consult. 192. num. 9. & seqq. tom. 4.* & hic quoque referuntur, nempe.

217 I. Judæi tenentur per seipfos suos libros expurgare, aliàs puniendi.

218 II. Pœnè semper est eis deneganda licentia medendi Christianos.

219 III. Non debet permitti, ut à Chri-

stianis accendatur ignis in eorum domibus die Sabbathi, etiam si offerrent elemosynam locis piis erogandam.

IV. Prohibentur cum Christianis promiscuè larvati accedere ad audiendum comœdias, ac simul tripudiare, & contra eos procedere possunt inquisitores.

V. Retinentes in suo famulatu homines, vel puellas Christianas, quæ Missam non audiunt, puniuntur in S. Officio, ad quod hujusmodi causæ spectant, non autem ad Judicem Sæcularem, *Innocent. IV. Const. Paul. IV. Const. 3.*

VI. Deferentes arma Tuncum, vel Algerium, prætextu deferendi illa ad aliquem locum catholicum, puniuntur in S. Officio.

VII. Testes Judæi absque tortura non faciunt fidem in causa fidei contra Christianos, itaut possit procedi ad torturam contra reum.

VIII. Retinentes Thalmud, & alios libros prohibitos, puniuntur ab Inquisitoribus ex *constit. Clem. VIII.* etiam cum confiscatione. Unde Inquisitores si habeant sufficientia indicia, quod hujusmodi libros retineant, præcipuè Thalmud, qui corrigi non potest, debent contra eos procedere, *Greg. XIII. Const. 70. §. 9.*

IX. Transferens cum pompa, & luminibus Arcam ab una domo ad aliam puniuntur in S. Officio.

X. Non possunt absque licentia sedis Apostolicæ novas Synagogas construere.

XI. Accedentes ad Hospitia Christianorum, non puniuntur in S. Officio.

XII. Concessa est ipsis per diploma emanatum die 2. Junii 1593. facultas accedendi ad quæcumque loca ditionis Ecclesiasticæ occasione mercaturæ, dummodò in illis non contrahant Domicilium, quod in nullis Civitatibus, & locis habere possunt, nisi Anconæ, Romæ, & Ferrariæ, & ex Diplomate Urbani VIII. in ducatu Urbini.

XIII. Ostia, & fenestras in die Parasceve apertas tenere non possunt.

XIV. Dantes Christianis panes azymos

mos, quos conficiunt in Paschate, puniuntur extra Urbem à S. Officio, in Urbe ab Em. Card. Vicario.

231 XV. Pœnas sibi impositas persolvunt, non quidem manendo præforibus Ecclesiæ, sed ante Synagogam.

232 XVI. Circūcidentes Infanrem Christianum, severè puniuntur ab Inquisitoribus.

233 XVII. Existentes in Triremibus volentes suscipere baptismum, instruuntur, & baptizantur, sed remanent in triremibus.

234 XVIII. Habentes simplex commercium carnale cum mulieribus Christianis, non puniuntur à S. Officio, sed ab Ordinariis. Aliquando tamen simul procedunt, vel ratione contemptus fidei, & Religionis Christianæ, vel cohabitationis.

235 XIX. Non possunt suam Synagogam, licet combustam in alio loco ædificare, sed debent in eodem loco illam reficere.

236 XX. Percutientes, vel corrumperes Imagines Sanctorum puniuntur in Sanct. Officio, etiam privativè quoad iudices laicos, idque etiam si præveniant.

237 XXI. Non possunt accipere in pignus res cum Crucibus, aut sacris Imaginibus, neque in suis Tabernis tenere venalia, quæ spectant ad Religionem Christianam, veluti Cruces, Imagines Sanctorum, & huiusmodi alia, quibus abusus occurrere tenentur Ordinarii.

238 XXII. Pro exercendo fœnore, debent petere licentiam à Summo Pontifice.

239 XXIII. Nequeunt sua Animalia in usum carnis mactare in macellis Christianorum cum suis superstitionibus.

240 XXIV. Neque possunt uti opera fullonum Christianorum. Verùm ob penuriam aquæ potest propter bonum publicum permitti, ut ipsimet deferant pannos lineos ad fullonicum Mulierum Christianarum, ut ipsos abluant, & lotos ad suas domos referant.

241 XXV. Procurantes liberationem Turcarum à triremibus, ut judæizent, puniuntur in Sanct. Officio.

XXVI. Non possunt uti opera Christianorum in addiscendis literis latinis, vel scientiis, aut artibus. Quod si concedatur licentia, detur cum conditione, ut doceantur in aliqua Domo privata extra Ghetto in quam non convenient pueri Christiani, & exceptis diebus festis, atque adhibita prius diligenti inquisitione de doctrina, & pietate Præceptoris.

XXVII. Nequeunt docere Christianos aliquam disciplinam, vel artem.

XXVIII. Prohibentur accedere ad Cauponas Christianorum cum eorum Meretricibus.

XXIX. Non possunt promoveri ad aliquem gradum doctoratus in Universitatibus Catholicis, neque publicis officiis fungi.

XXX. Prohibentur apponere suis sepulchris Epiraphia, & sculpere nomina, & cognomina, ac Patriam defunctorum, & apposita sunt amovenda.

XXXI. Permittitur ipsis uti opera Christianorum quo ad frumentum, ligna, & vinum ad vendendum tantum, cetera denegantur, & utentes in rebus aliis famulatu, vel opera Christianorum puniuntur in S. Officio, sicut, & Christiani illam exhibentes.

XXXII. Nequeunt vocari nomine Christianorum.

XXXIII. In emendis, & vendendis libris, tenentur servare mandata, quæ servant Bibliopolæ Christiani.

XXXIV. Debent subscribere suum examen, licet examinentur die Sabbathi.

XXXV. Cum Medicis, & Chirurgis Christianis ad eorum domos causa eos medendi accedentibus, Episcopus potest connivere, annum tamen salarium iis prohibeat.

XXXVI. Barbitoribus debent ab Episcopo prohiberi, ne accedant ad eorum Domos, ut illos tondeant.

XXXVII. Occasione pestis permittitur ipsis opera Christianorum Medicorum uti, si non habeant Medicos Hebræos.

XXXVIII.

XXXVIII. Eorum Synagogæ erectæ
254 absque indulto Sedis Apostolicæ suppri-
mendæ ac destruendæ sunt.

XXXIX. Prohibetur ipsis merca-
255 tura librorum Ecclesiasticorum illos-
que apud se retinere. Neque eis per-
mittitur typographia idiomatis hebra-
ici.

XL. Non possunt deferre proces-
259 sionaliter per suum Ghetto Bibli-
am.

XLI. Tenentur deferre signum in pi-
257 leo, ad idque cogendi.

XLII. Eorum filii, quamvis non pos-
258 sint invitati Parentibus baptizari; Si ta-
men de facto baptizentur, valet Baptis-
mus, & apud Christianos alendi sunt. Imò si eorum filii non sunt infantes, sed
maiores septennio, & consensum præ-
stent, tunc possunt etiam invitati Paren-
tibus baptizari, ut tradit *Sperell. decis. 1. n. 30. 31. & 32.*

XLIII. Contra hortantes proprios
259 filios Neophytos ad redeundum ad Juda-
ismum, non devenitur ad confiscatio-
nem bonorum, sed ad multam pecunia-
riam.

XLIV. Amplectentes sectam Turci-
260 cam, & inquisiti in S. Officio expedien-
di, ac si essent spontè comparentes eum
abjuratone, vel retractatione erroris,
in quem inciderunt, juxta formam præ-
scriptam à *Pegn. in direct. com. quest. 146.* & damnantur ad Carceres arbi-
trio.

XLV. Pronunciantes blasphemias hæ-
261 reticales, si sint fortilegi, & Dæmones
consultant, aut illis immolent, aut obse-
quia præstent puniuntur in S. Officio *Greg. 13. const. 70. §. 5.*

XLVI. Si Christianos verbis facto, vel
1262 exemplotalia nefaria docuerint, aut ad
perpetranda perducere attentaverint, pu-
niuntur, ut supra *Greg. ad const. 70. §. 3. & 4.*

XLVII. Si cujusvis eorum opera, au-
263 xilio, aut consilio aliquis Christianus à
fide discesserit, vel alium infidelem à con-
versione retrahant, puniuntur, ut supra,
Greg. 13. d. const. 70. §. 6.

XLVIII. Retinentes nutrices Chri-
264 stianas in domo propria, vel extra do-
mum, quas habere non possunt, nec
Monacelli, Formul. Suppl.

ab Episcopo dispensari, puniuntur in
S. Officio, *Innoc. IV. const. 2. Paul. IV. const. 3.*

XLIX. Christiani nequeunt accipere
265 medicinas à Judæis exhibitas, nisi urgeat
gravis necessitas, & tunc cum licentia In-
quisitoris *Paul. 4. const. 3. §. 10. Gregor. 13. const. 68. §. 3.*

L. Christianis prohibitum est invita-
266 re Judæos ad convivium, & invitati à Ju-
dæis, prohibentur ad eorum convivia ac-
cedere, & cum eis comedere, *Paul. 4. const. 3. §. 7.*

LI. Christiani nequeunt servitutis vin-
267 culo Judæis subijci.

LII. Non possunt in statu Ecclesiastico
268 conducere, seu in locationem recipere bo-
na stabilia, ex Bulla *Paul. 4.*

LIII. Christianis prohibitum est acce-
269 dere ad nuptias Judæorum, & cum illis
ludere, Choreas agere de fide cum illis
tractare, & ad circumcisiones eorum ac-
cedere, & tam ipsi Christiani accedentes,
quàm Judæi admittentes illos, puniun-
tur in S. Officio, ut dicit *Rayn. observ. crim. suppl. ad cap. 1. suppl. 3. num. 159. vers. fin.*

LIV. Judæi non debent vocari Domini
270 à Christianis, hoc enim prohibet *Paulus IV. Const. 3. §. 11.*

Cum autem jura, quæ prohibent com-
271 municationem cum Hebræis, sint Pon-
tificia, & dispensatio non sit Episcopis
commissa, dicendum venit Episcopos in
hujusmodi legibus non posse dispensare:
Passer. tamen superius citatus *num. 49.*
admittit, quod in casu necessitatis, pos-
sint eorum arbitrio permittere, ut Nutri-
ces Christianæ valeant lactare filios Ju-
dæorum.

Prædictis prohibitionibus, & inhabili-
tationibus contra Judæos à jure, & Consti-
tutionibus Apostolicis emanatis, *Raynal.*
loco mox citato post *num. 159.* sequutus
cæca fide *Pignat. consult. 189. tom. 4.* à quo
illas transcripsisse fatetur, addit alias duas
sequentes.

I. Descendentes ex eorum progenie non
admittuntur ad Canonatus in Cathe-
dralibus, neque ad Dignitates Col-
legiatis, neque ad beneficia Curam
Animarum habentia, neque etiam ad
munus Vicarii amovibilis, quod ser-
van-

vandum etiam regularibus in Ecclesiis, in quibus habent Curam Animarum. Ad ordines vero promovendi non sunt, nisi viri probata vita, & in quibus merita suffragantur.

II. Cum puellis ultra secundum gradum originem à Judæis trahentibus dispensatur, ut ingredi possint Religionem, & habilitantur ad officia, & munera.

At tam in prima, quam secunda inhabilitate, erravit Pignat. & errat cum eo Rayn. quia quo ad primam, asserta incapacitas descendendum Judæorum ad Beneficia, & Dignitates, non est generalis, sed restricta est ex concessione Clem. VIII. ad Ecclesias Cathedralis, & Collegiatis Regni Portugalliæ, de quo indulto meminit *Barbos. de Offic. Episc. par. 1. tit. 2. gloss. 17. num. 30. & Rot. coram Coccin. decis. 458. num. 1.* Cæterum de jure clarum est, quod Judæi ad Christi fidem conversi, sunt capaces Ordinum, Beneficiorum, ac Dignitatum, absque ulla necessitate dispensationis, ut patet ex textu in *cap. eam ne, de rescript. ubi gloss. in fine decidendi rationem præstat* dicens: *Quoniam de Judæis conversis Ecclesia fundata fuit*, quam refert, & pluribus aliis auctoritatibus exornat *Barbos. Vol. 93. à num. 48. ad 73. lib. 3. & cum pro veritate scribens sequitur Card. de Luc. Miscel. disc. 24. num. 2.* Idèoque si admittuntur ad Beneficia etiam Curata, & ad dignitates Judæi ad fidem conversi *Bellet. disc. cler. par. 1. de discipl. Cler. §. 12. num. 8.* Multò magis admittendi erunt eorum descendentes, nisi adsit Statutum à Sede Apostolica confirmatum illos excludens *Barb. loc. cit. num. 74. Rot. in Leodien. Canoniciatus 7. Martii 1701. §. 12. coram Scoto.*

Et ex his erroneum quoque deregitur suppositum *Piasec. in prax. par. 1. cap. 1. art. 3. num. 9.* affirmantis hanc assertam inhabilitatem inductam fuisse à Paul. IV. & allegantis pro se *Navar. cons. 1. de Judeis*, qui tamen nec ibi, nec alibi nihil de hoc dicit.

Quo verò ad secundam assertam inhabilitatem Puellarum à Judæis originem habentium pro ingressu in Religionem, & exercitio munerum est pariter insubsistens, quia filii infidelium, &

hæreticorum conversi ad fidem Catholicam, possunt recipi, & admitti ad professionem in quacunque Religione approbata absque alia dispensatione, dummodò non obstat Constitutio Ordinis recipientis approbata à Sede Apostolica, ut firmiter *Navar. consil. 26. num. 4. & 5. de Regular. Donat. prax. rerum regular. tom. 2. tract. 3. de qualitat. recip. quest. 24. num. 1. 2. & 3.* facilius ergo admittendæ sunt Puellæ ab eis originem habentes, etiam ad exercitium munerum, ut probavi *to. 3. tit. 4. de censur. lat. contr. Monial. irregul. 3. num. 6. & 7. pag. 192.*

Eod. tit. 15. form. 16. pag. 265.

Num. 13. Adde ibi, quod Religioso Professo non licet Testamentum à se conditum ante emissam professionem moderari per viam declarationis, *Sacr. Congreg. Concilii 5. Augusti 1685. lib. 25. decr. fol. 238.*

Tit. 16. form. 1. pag. 284.

Num. 6. Propositio ibi firmata, nempe, quod Sacerdos, qui sine aliqua iusta, & rationabili causa, & excusatione celebrat, non prius absoluto matutino cum laudibus, peccet mortaliter, aliis dicto loco omissis sequentibus innititur rationibus.

Primò, quia Rubrica Missalis, de *rit. servand. cap. 1.* id sub gravi verborum forma præcipit primo loco his verbis: *Missæ privata saltem post Matutinum, & laudes dici potest.* Secundò verò loco sic: *Matutino saltem cum laudibus absoluto, Graff. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 40. num. 5.* ubi advertit, quod illud adverbium saltem facit præceptum *cap. omnis de poenit. & remiss.* & quod præcisam temporis determinationem inducat, *Pignat. consult. 11. num. 2. tom. 10.*

Secundò, quia Rubrica dat ordinem per prius, & posterius, & sic tempus censetur datum pro forma. *Fagnan. in cap. qui Presbyterum num. 35. de poenit. & remiss.*

Tertiò, quia Rubrica cui debet con-

convenire nigrum hæc habet: *Ritus servandus*, quæ verba resolvuntur in sequentia: *Ordo*, qui *servari debet*, ut advertit *Navar. consil. 3. num. 3. de celebr. miss.* & in corpore loquitur per ablativum absolutum, & ideo induci in primo, & secundo loco præceptum, & necessitatem, ut docet *Navar. loco citato Barb. axiom. 100. num. 12.*

Quartò, quia eadem Rubrica in *tit. de defect. grav. cap. 10.* hunc defectum iterum reponit his verbis: *Si celebrans saltem Matutinum cum laudibus non dixerit*, & sic graviter jubens obligat sub culpa gravi, ex jam dictis.

Quintò, quia S. Pius V. & Clemens VIII. mandant, quod Missa juxta Rubricas in novo Missali traditas celebretur, ut advertit *Gavant. par. 3. tit. 11. num. 5. & Sac. Congreg. Rituum suo Decreto generali ab Urbano VIII. approbato quod est impressum in principio Missalis*, mandat dictas Rubricas in omnibus, & per omnia servari, non obstante quocumque prætextu, & contraria consuetudine: Ideoque, qui sine rationabili causa à dicta Rubrica recedit graviter peccat, quia tale Decretum obligat in utroque foro, *Gnazin. jun. ad def. anim. lib. 2. def. 1. cap. 6. num. 22.*

Sextò, quia hanc sententiam sequuntur sanctiores, & antiquiores Theologi, qui modernioribus præferendi sunt *Graff. decis. aur. par. 2. lib. 3. cap. 13. num. 4. Sebast. Medic. de legib. & stat. par. 2. quest. 16. num. 11. Fagnan. in cap. ne innitatis num. 346.* Unde nemo illum, seu illos quantumlibet eruditum, seu eruditos, sequi debet quem, seu quos sanctorum vestigiis non inherere cognoscat, ut ex *Vincentio Lirinensi* monet *Spondan. ad annum 256. num. 6.*

Septimò, (& hæc est præcipua omnium supradictarum rationum,) quia Presbyteri suscipiendo Ordines Sacros, hanc simul obligationem in Rubrica contentam, sponte susceperunt, & adimplere implicite promiserunt: Et cum ista obligatio, & promissio respiciat laudem, & cultum Dei, à quo omnia creata, & bona cuncta procedunt debet recitatio Officii Divini præferri

omnibus aliis occupationibus, & negotiis voluntariè susceptis: Neque licitum est à lege rescripta discedere, nisi concurrant alii actus, qui ex Charitatis, vel Officii obligatione priùs adimplendi sint.

Hæc mi lector ponderare non spernas, ne tu (sies Sacerdos) à Deo sperni merearis.

Num. 13. 14. & 15. Beneficiatus si ex fructibus Beneficii (quos facit suos) sibi aliquid subtrahat parè vivendo, ex his, quæ ad honestæ vitæ sustentationem, considerata dignitate personæ sunt necessaria, potest illud liberè, tam Consanguineis, quam aliis extraneis donare, quamvis non indigeant, ut præter auctoritates ibi indicatas tradunt de communi *Passer. de stat. hom. tom. 1. quest. 185. art. 7. num. 123. Pirhing. in jus can. lib. 3. tit. 25. num. 4. Barb. de jur. Ecclesiast. lib. 3. cap. 17. num. 29. in fin.*

Item, quod possit ex iisdem redditibus sibi superfluis dotare pauperes consanguineas *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 36. num. 45.* Fratrem, vel Nepotem, vel alium consanguineum in arte, & studiis addiscendis alere, si indigeant, vel Pater dives pro studio sumptum filio nolit subministrare; *Passerin. loco cit. num. 85. circa fin.* Et eosdem redditus sibi superfluos elargiri consanguineis, qui licet habeant necessaria ad victum, non tamen habent sufficientia ad decentiam Status, & pro conditione, & qualitate personarum, *Pirhing. loc. cit. num. 15. ver. inferitur secundo, Graff. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 100. num. 6. & 27. Fagnan. in cap. si quis sancte num. 18. & 19. de pecul. Cleric. Piafec. in prax. par. 2. cap. 5. art. ult. de bon. mens. Episcop. num. 50. nam paupertas ad hunc effectum mensuratur secundum qualitatem personæ Leoncil. de privil. paup. par. 1. quest. 6. num. 19. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 16. num. 8. Pignatell. consult. 73. num. 20. tom. 10.*

Verum in hac secunda limitatione (in qua latet Anguis) caveant Beneficiati, & præsertim Parochi, & Episcopi, qui ex fidelitate Officii tenentur pro Ovi-

sed vitam profundere, & temporaliter eas pascere, ne sub fūco sufficientiæ ad decentiam Status Consanguineorum sibi commissorum (ad quos tantum extenditur consideratio superflui, notat *Cartusian. in Epist. Jo. I. art. 1.*) in eos immoderatam elargitionem exerceant in præjudicium pauperum, qui habent Jus in redditibus Ecclesiæ pro eorum sustentatione, ut inquit *Leo thes. for. Eccles. par. 1. cap. 12. num. 18. cum seqq.* Sed illos subveniant moderatè, & tanquam extraneos indigentes, quia Sacri Canonēs, non personas, sed paupertatem respiciunt, ut seriò monent *Lotter. de re benef. loco cit. num. 44. & Bellet. disq. Cler. par. 1. de bon. Cleric. §. 1. num. 38.*

289 De jure enim naturali Divino est, ut tales fructus Beneficiato superflui, in usus pios, & sustentationem pauperum impendantur, contra quod non valet contraria consuetudo *Passerin. ibidem num. 89. Pac. Jord. tom. 1. lib. 2. tit. 1. num. 44.*

290 Limitationes prædictas facilius admittant D. D. citati in Pensionario, qui licet in hac materia æquiparetur Beneficiato, videlicet, quod quidquid sibi superest de Pensione, deducto eo qui indiget pro sustentatione decenti sui Status, teneatur expendere in pauperes, & alia opera pia, ut voluit *Navar. de reddit. Eccles. quest. 1. monit. 32.* tamen ejus opinio, & aliorum, qui communiter eum sequuntur, videtur procedere, (ut ajunt) quando Pensio data fuit in titulum Beneficii, de quo loquitur *Concil. Trid.* aliquo spiritali onere adjecto; non autem in Pensione, quæ datur pro sustentatione vitæ Clerici, ut distinguunt *Barbos. loco supra allegato num. 33. circa fin. Pirhing. d. num. 15. vers. fin.* vel quando data, aut translata fuit titulo gratitudinis, vel mercedis pro obsequio præstito: Nam tunc non ordinatur ad alium usum pium, sed in dominium traditur ejus, cui datur, & in quem transfertur tamquam bonum liberum, & tale, quod sufficienter est in usum pium expensum, ex quo pro compensatione obsequii est datum, aut titulo gratitudinis redditum, ut ipsissimis verbis, hanc ad-

mittendo limitationem traditam ab ipso *Navar. loco cit. monit. 39. tenet Passer. de Stat. hom. d. quest. 185. d. art. 7. num. 111.* ad quem lectorem remitto.

Eod. Tit. 16. form. 2. pag. 294.

Num. 11. Doctrinæ peregrinæ malè sonantes temerariæ, vel falsæ, quæ in errorem adducere possunt lectorem, & à quibus cavendum ibi monui, mihi (studendo) visæ sunt hîc subnexæ, fideliter excerptæ ab infra scriptis modernis Authoribus, quæ nec in foro fori, nec in foro conscientiæ, nec in Scholis admittendæ sunt.

Prima, ex *Guazin. in tract. de defenf. animar.* Venetiis impresso anno 1650. lib. 2. cap. ult. addit. unica, num. 54. ubi hæc habet: *An verò Vicarius Foraneus Episcopi possit subdelegare? Respondeo affirmative; modo deleget unum tantum, vel alterum articulum; ratio est, quia censetur tamquam Ordinarius, & est datus ad Universitatem causarum in alia parte Diocesis.*

Ista Doctrina erronea est, & ratio decisionis falsa, quia Vicarius foraneus semper est Judex delegatus, quamquam deputaretur in loco partis Diocesis, cum facultate generali, ut tradunt gloss. in *Clemn. II. verb. foraneo, de rescript. Pac. Jord. tom. 2. lib. 12. tit. 1. num. 49. Nicol. lucubr. can. lib. primo tit. 28. num. 10. ver. alterum Decretum Passer. in cap. 1. num. 23. de Jud. ordin. in 6. & sic intrat regula, quod Delegatus ab alio quàm à Principe, seu Papa, non potest subdelegare, cap. cum causa 62. de appellat. Ros. de execut. litt. Apostolic. par. 2. cap. 4. num. 1.*

Et quamvis D. D. à *Rosa* ibi relati velint, quod delegatus ad universitatem causarum, esto, quod non sit à Papa, possit subdelegare ut de Vicario Generali *Sabell. in sum. divers. tract. 8. Delegatus, num. 14.* tamen ista conclusio non convenit, neque applicatur dubio proposito à *Gnaz.* qui casum figurat de Simplici Vicario foraneo, & quem subdelegare posse affirmat, ex quo censeatur Ordinarius, quod est in jure valdè

295 valdè novum : melius igitur dicatur , quod Vicarius foraneus , possit articulum nudi ministerii , & non continentem jurisdictionem subdelegare : Quia etiam delegato inferiori à Principe hoc permittitur. *Barbos. in d. cap. cum causam , num. 4. de appellat. Donat. prax. rer. regular. tom. 4. tract. 12. quest. 31. num. 2.*

Secunda ex *Passer. de stat. hom. Roma impress. anno 1663. tom. 2. quest. 187. art. 1. num. 301.* qui sic ait : Vicarium Capitularem Sede vacante revocare non posse facultates audiendi confessiones Regularibus concessas à defuncto Episcopo ob dictum privilegium Clementis IV. Et paulo inferius ; Tum , quia hoc non competit sedi vacanti , sed sedenti : Capitulum verò non potest sedere cum non habet dignitatem : Tum quia Capitulum non succedit Episcopo in facultate ei delegata.

Et num. 304. in fine : Modo Regulares , ut supra est probatum , Confessiones audiant per Papalem jurisdictionem , quam scilicet habent immediate à Papa : facultas igitur judicandi , & approbandi ad effectum , ut Regulares hac jurisdictione uti possint , non est in Episcopis ordinaria , sed delegata.

Et num. 205. Et sic Vicarii Capitularis approbatio est utilis , sed non est necessaria nisi respectu eorum , qui non fuerunt à premortuo Episcopo approbati .

Et num. 318. concludens : Et ideo Confessores approbati ab Episcopo , manent approbati juxta tenorem approbationis habite , & si delinquant sede vacante in usu administrationis Sacramenti poenitentia , à suis Prelatis sunt puniendi non à Vicario Capitulari.

296 Complexus talium propositionum , directè opponitur Concilio Trid. sess. 23. cap. 15. sub cujus Decreto includitur Vicarius Capituli sede vacante , qui personam defuncti Episcopi representat , & exerceat ea omnia , quæ pertinent ad jurisdictionem ordinariam , sub qua cadit approbatio Confessoriorum , etiam Regularium , ut communiter docent *Barbos. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 32. num. 100. & supra Concil. d. cap. 115. num. 27. Ventrigl. in prax. part. 2. an-*

Monacelli , Formul. Suppl.

not. 15. §. 2. num. 44. Gallemart. Collect. in Conc. d. cap. 15. sess. 33. in remiss. ver. ab Episcopis , Sperell. decis. 111. num. 39. & seqq. Et ideo Vicarius Capituli sede vacante potest ex justa causa revocare facultatem , quam habent Regulares audiendi Confessiones secularium , ut fatentur ipsimet Authores Regularium. Donat. prax. rer. regular. tom. 3. tract. 4. quest. 28. per tot. Mattenc. Official. Curia , cap. 6. num. 14.

297 Est ulterius hujus Authoris doctrina injuriosa Bullæ Urbani VIII. la 92. impressæ in Bullar. tom. 4. pag. 418. qua revocantur expressè quoad hoc omnia Regularium privilegia , & iungitur , ut nullus ex eis audeat Sacramentales Confessiones audire absque Ordinarii approbatione , ut *Conc. Trid.* disponit ; quod postea innovatum fuit à Clem. X. sua constitutione , quæ incipit *Superna* in qua datur facultas Ordinariis locorum Confessarios Regulares ab Episcopo approbatos suspendendi nova causa superveniente : Undè clarum est , quod Regulares ab Episcopo defuncto approbati , si in administratione Sacramenti poenitentia delinquant , possunt ab eodem Vicario Capitulari suspendi , & puniri , cum vigore suæ Ordinariae potestatis , tum vigore *Constit. Greg. XV. Inscrutabili* , ut dixit *Rot. post me tom. 2. decis. 40. num. 21. circa fin.*

298 Tertia ex *Donat. prax. rer. regular. Coloniae Agrippinae impresso anno 1675. tom. 3. tract. 6. de Prædicator. quest. 18.* ubi quærens , an Vicarius Capitularis sede vacante possit punire Regulares prædicantes in Ecclesiis sine licentia , vel Benedictione , respondit : *Negative* , *P. de Bellis* in sua allegatione *Hispanica* §. 1. & *Dian. 7. p. tract. 12. miscellan. resolut. 26.* ducunturque ex eo , quod *Gregor. XV. in suprad. sua Constit. incipien. Inscrutabili* §. 6. vult , ut Episcopus tamquam delegatus Apostolicus , habeat auctoritatem coercendi , & puniendi quoscunque exemptos tam Saculares , quam Regulares prædicantes sine licentia , & benedictione Episcopi , sed Vicarius Capitularis sede vacante , succedit Episcopo in jurisdictione Ordinaria , non autem delegata : ideoque ubi Concilium Trid.

committit aliquid Episcopus uti delegatus Sedis Apostolica, non potest Capitulum se intromittere, quo fit, ut prefatus Vicarius in casu posito, Episcopum successorem teneatur expectare, aut apud Prælatos Regulares instare de puniendo jam dictos transgressores super violatione Decretorum Sac. Concilii Trid.

300 Hæc doctrina, quæ fraternizat cum illa Passerin. mox supra examinata, falso innititur supposito, videlicet, quod ubi Concilium Trident. aliquid committit Episcopis uti Delegatis Sedis Apostolicæ, non possit Capitulum Sede vacante, se intromittere: nam e.g. facultas transferendi Beneficia simplicia ab Ecclesiis vetustate collapsis, transit in Capitulum, licet censeatur concessa Episcopis tanquam delegatis, ut decisum fuisse à Sac. Congreg. Concilii testatur Nicol. Lucubrat. canon. lib. 1. tit. 28. num. 21. ampl. 28. Item potestas absolvendi ab irregularitatibus, & censuris ex delicto occulto provenienti-
301 bus, specialiter Episcopis, non autem Prælati inferioribus concessa in cap. 6. sess. 24. de reform. ex veriori sententia conceditur quoque Capitulo, Sede vacante, Garz. de Benef. par. 5. cap. 7. num. 41. Barbosa. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 32. num. 82. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 15. §. 1. num. 15. Gallemart. collect. in d. cap. 6. Nicol. Lucubr. can. d. lib. 1. d. tit. 28. num. 21. limit. 8. ubi quod ita declaravit Sac. Congreg. Sperell. decis. 111. num. 41.

302 Item Monasteria Monialium exempta, quæ ab Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ Delegato gubernantur vigore cap. 9. sess. 25. de regular. potest Capituli Vicarius visitare, Barbosa. de Canonic. cap. 42. num. 107. Ventrigl. loco cit. num. 19. Gavant. in manual. verb. Capitulum sede vacante in addit. num. 19. Tambur. de jur. Abbatiss. disp. 23. quæst. 2. num. 4. Pellegr. prax. Vicar. part. 1. sess. 4. de Vicar. cap. subsect. 2. num. 24.
303 Item in causa hæresis contra exemptos Vicarius Capituli non potest considerari, tanquam Ordinarius, sed ut delegatus, & ramen in eo contra illos procedere potest, ut de praxi testatur Caren. de offic. inquisit. tit. 6. §. 3. nu-

mer. 13. & ideo ex his detegitur erronea.

Ratio autem præmissorum est, quia in jurisdictione Episcopo generaliter, & perpetuo tanquam Ordinario à Concilio Trid. & Apostolicis constitutionibus delegata, auferendo obstaculum exemptionis, (ut hic) succedit Capitulum, seu verius Vicarius, prout de communi firmant Barbosa. de Canon. d. cap. 42. d. num. 107. Garz. de Benef. par. 5. d. cap. 7. num. 48. & 49. Ventrigl. d. annot. 15. §. 1. num. 19. 20. & seqq. ibique Carol. Anton. de Luc. num. 4. ver. in Jurisdictione, Sperelli d. decis. 111. num. 43. Card. de Luc. supra Concil. disc. 31. num. 30. & 37. Pellegrin. prax. Vicar. par. 1. seq. 4. subsect. 3. num. 34. & seqq. Nam tunc dicitur data jurisdictio Ordinaria, ut docuit ipsemet Donat. tom. 4. tract. 17. de vot. q. 27.

Præterea jus prædicandi spectat ad jurisdictionem Ordinariam, ut habetur ex Concilio Trid. sess. 24. cap. 4. de reform. & tenent DD. communiter, Passerin. de stat. hom. tom. 2. quæst. 187. art. 1. num. 1012. Fagnan. in cap. inter cetera, nu. 9. de offic. Ordin. Pignatell. consult. 2. num. 4. tom. 8. ideoque Regulares concionaturi, non solum debent se præsentare Episcopo, pro recipienda benedictione, & licentia concionandi, sed etiam aliis Ordinariis, & sic Vicario Capituli, qui est Ordinarius, Pasqual. præcipuus assertor privilegiorum Regularium, ad Laurent. de Franch. par. 1. num. 557. sic in-
304 quiens: Quando Regulares concionaturi sunt in Ecclesiis, quæ non sunt sui Ordinis, non solum se præsentare debent Episcopis, sed etiam ab iis licentiam obtinere, &c. Quia autem sumus in illis, quæ spectant ad jurisdictionem, & non ad ordinem, nomine Episcopi, venit quilibet Ordinarius loci, etiamsi non sit Episcopus, &c.

Quod si non faciant, & sine approbatione, & licentia Ordinarii, in dictis Ecclesiis prædicare præsumerent, excommunicationem Papæ reservatam incurrerent, juxta dispositionem constit. Leonis X. in Concilio Lateranen. emanata sess. 11. in qua hæc habentur: Sacro approbante Concilio, statuimus, &

ordinamus, ut nullus, tam Clericus Sa-
 308 cularis, quam cuiuscunque etiam Men-
 dicantium Ordinis Regularis, ad quem
 facultas predicandi pertinet, ad huius-
 modi Officium exercendum admittatur,
 nisi ad illud aptus reperiatur, & hic
 quocunque postea predicaturus accesserit
 de huiusmodi examine, & doctrina sua
 per litteras authenticas sui Examinato-
 ris, approbatorisque, Episcopis, & a
 liis locorum Ordinariis fidem legitimè fa-
 ciat: Si qui autem contra pramissorum
 aliquid committere quicumque ausi fue-
 rint, ultra poenas contra tales à jure
 Statutas, excommunicationis etiam sen-
 tentiam, à qua non nisi à Romano Pon-
 tifice præterquam in mortis articulo con-
 stituti absolvi possint, eos incurrere vo-
 lumus.

309 Patet ergo, quod Regulares concio-
 naturi, si fiant transgressores Concilii
 Trid. & Lateranen. possunt à Vicario
 Capituli Sede vacante puniri, tam au-
 thoritate Ordinaria, quam delegata:
 Tum etiam ratione subjectionis, quam
 incurrunt per usurpationem, & turbationem
 propriæ jurisdictionis, ut advertit Card.
 de Luc. de regular. disc. 1. num. 30. disc. 52.
 num. 12. disc. 65. num. 5. & de iurisd. disc.
 36. num. 3. Nec tenetur Episcopum suc-
 cessorem expectare (quod est absonum)
 ut ait iste Author. Et hinc verificatur
 assertio Card. de Luca Miscellan. disc. 16.
 num. 12. Quod DD. Regulares, ubi quaeritur,
 & discutitur de eorum exemptione, & privile-
 giis utpote propriam causam agentes, sint
 parum idonei testes.

Quarta, ex Pacion. de loc. & conduct. Romæ
 impresso 1677. cap. 14. §. 10. num. 37. ubi
 firmato, quod Capituli consensus non requi-
 ratur in alienatione bonorum Ecclesiæ Cathedra-
 lis, quæ non sunt de sua Mensa, inde sic illati-
 vè infert: Quod est notandum, quia hodie tit. de
 his quæ fiunt à prelat. sine cons. cap. re-
 cessit ab Aula, nam Episcopi omnia faci-
 unt sine consensu Capituli.

Hæc doctrina, quæ Tyrones, & alios
 sciolos decipere potest, præsertim il-
 lis verbis: Quod est notandum, est tam
 in prima, quam secunda parte, valde
 nova, & peregrina; quia ea quæ ha-

bentur toto titulo de his quæ fiunt à
 Pralat. fin. cons. capitul. vigent, & ser-
 vantur etiam hodie, ut videre est apud
 Moderniores Reperentes, Barbos. Fagnan.
 Pirhing. Nicol. & alios: jus enim Ca-
 310 nonicum Vetus non tollitur, nisi ex-
 pressè revocetur, seu derogetur, & cor-
 rigatur, ut docet gloss. in cap. de mul-
 tis 28. verb. per Sedem Apostolicam in
 fin. de præb. ideoque falsum est, quod
 totus ille titulus recesserit ab Aula: So-
 lumque dicere poterat Pacion quod E-
 piscopi præscripserunt contra Capitula,
 ut absque eorum consilio, seu consen-
 311 su possit liberè jurisdictionem exercere,
 subditorumque excessus punire, ut ob-
 servat Grat. discept. 100. num. ultimo,
 quem sequitur Barbos. in cap. irrita, n.
 5. eod. tit.

Erronea quoque est propositio illa. 312
 Nam Episcopi omnia faciunt sine consen-
 su Capituli. Quia de jure communi
 (præcindendo ab iis actibus, qui exple-
 ri non valent sine consilio Capituli, qui
 habentur in Decretis Concil. Trident.)
 Episcopus plura non facit sine Capituli
 sui consilio, vel consensu, & si solus
 facit, nulliter actus gerit, puta unio-
 nem Beneficiorum Clem. 2. de reb. Ec-
 313 cles. alien. Seraphin. decis. 1078. num. 2.
 Ricc. 198. num. 15. par. 4. Erectionem no-
 væ Dignitatis, dummodò sit ex iis quæ
 314 usitatæ sint, & Sacris Canonibus cog-
 nitæ, Fagnan. in cap. perniciofa, num. 70.
 de Offic. Ord. Erectionem novi Cano-
 nicatus, Sac. Congreg. Concilii in Maz-
 315 zarien. 20. Septembris 1692. Ego ipse tom.
 1. pag. 38. num. 14. & 15. Et alios plures
 casus enumerant Piafec. in prax. p. 2.
 cap. 2. art. 2. num. 9. Pac. Jord. Elucub.
 tom. 2. lib. 8. tit. 1. num. 22. & seq. Pirhin.
 in jus can. tom. 3. lib. 3. tit. 10. num. 16.
 Tusch. concl. 259.

Quinta ex Panimola Romæ impres-
 so anno 1685. decis. 139. in qua hæc ha-
 bet num. 4. Et quod possit Episcopus ordi-
 nare quemcumque habentem beneficium
 in sua Diocesi ex sola subjectione Benefi-
 cii, faciunt tradita, &c. Nam, ut quis
 ratione Beneficii efficiatur subditus Ordi-
 narii loci ubi situm est Beneficium, ita ut
 ad primam Clericalem Tonsuram sicut ad
 ceteros Ordines promoveri possit, & va-

leat, non requiritur actualis Beneficii possessio, sed sola collatio tituli, hoc est quod fuerit nominatus, seu electus ad Beneficium, non enim implicat, nec repugnat ad titulum collati Beneficii primam Tonsuram conferri posse, consequenda tamen post ejus receptionem Beneficii possessione.

316 Hæc Panimollæ doctrina erronea est, & jam fuit reprobata à Sacr. Congreg. Concilii in Adversana, seu Casertana 26. Septembris 1693. In qua cum Episcopus Casertanus ad titulum Beneficii ad quod fuerat presentatus Laicus Adversanus, illum ad primam Clericalem Tonsuram promovisset, & ad sustinendam talem promotionem, & se excusandum, doctrinam hanc Panimollæ allegasset dubio proposito: *An hujusmodi Ordinans, & Ordinatus inciderint in penas Statutas in cap. 8. sess. 23. de reformat.* Responsum fuit. *Affirmative*: Et merito rejecta fuit, quia quoties DD. dicunt, quod Episcopus alienus ratione Beneficii possit ordinare non subditum vigore text. in cap. cum nullus, de temp. Ordin. in 6. intelligitur de eo, qui jam est capax Beneficii. *Piassec. in prax. part. 2. cap. 5. art. 3. quom. sit confer. benef. num. 23.* & clarè elicitur ex ipso textu ibi: *Cum nullus Clericus Parochia alienæ præter Superioris ipsius licentiam debet ordinari*: Ergo præsupponit Clericatum in Ordinando ad titulum Beneficii, ut fiat Subditus Episcopi Diocesis, in qua possidet Beneficium. Atque ideo Laicus, qui Beneficium assequi non potest *Rot. post Ros. de Executor. lit. Apost. decis. 6. num. 3.* non est in possessione subjectionis, nec alienus Episcopus in possessione superioritatis, ut possit illum licite ordinare, ut communiter tradunt *Renz. in sua Enciclopæd. de Sac. Ordin. tract. 7. cap. 1. sect. 3. quest. 1.* ubi aliud Decretum allegat *Grat. discept. 430. num. 9. Pignatell. consult. 13. num. 14. tom. 3. eadem Sacr. Congreg. Concilii in alia Mutinen. 26. Jan. 1658. lib. 31. Decr. fol. 166.* in qua pariter decisum fuit, quod Laicus non poterat promoveri ad primam Tonsuram ab alieno Episcopo, coram quo presentatus fuerat ad Beneficium Ecclesiasticum, sicuti posset, & de-

beret promoveri (si esset idoneus) quando esset nominatus coram proprio Episcopo.

Sexta, ex Bernardo Bisso in *Hierurgia*, Januæ impressa anno 1686. tom. 2. lit. O. num. 109. §. 15. ubi interpretando clausulam Brevis, seu Indulti Oratorii privati, scilicet: *In tua, & Familiæ tue presentia, celebrari facere*, hæc habet: *Tertio tenendum pro indubitato, famulos qui vivunt expensis Domini privilegiati, frui hoc privilegio, licet non dormiant in Domo privilegiati.*

Tu verò pro indubitato tene, quod 317 famuli, qui non sunt actu necessarii pro servitio Domini privilegiati, tempore celebrationis Missæ non gaudent privilegio, sed diebus Festis de præcepto, pro adimplenda obligatione, debent audire Missam in Ecclesia publica, quia ipsi non veniunt appellatione *familiæ tuæ*, sed appellatione *familiarium*, quos Papa in Indulto semper expressè excludit, nisi sint tempore Missæ Domino privilegiato necessarii, ut ostensum per me fuit in tom. 2. pag. 51. à num. 32. cum pluribus seqq. & infra uberius comprobabo.

Et licet hanc laxam sententiam Bissi tenuerint etiam *Diana, & Tamb.* quos tamen pro se non allegat: Nihilominus, de ea nulla prorsus ratio habenda est: Quia nullus Doctor potest honorare, quem Papa despexit, neque privilegiatum facere, quem ipse non facit, sed secundum continentiam privilegii est judicandum cap. porro, de priv. Cum enim Papa in hoc Indulto familiam Agnatitiam à familiaribus (hoc est à famulis) separaret, & distingueret, & declararet expressè per clausulam *Volumus*, quod ex istis tantum hi, qui sunt Domino actu necessarii tempore celebrationis Missæ, gaudeant privilegio, & non ceteri, nescio, nec intelligo quo fundamento, & qua probabilitate freti, possint tales DD. firmare, & docere in præjudicium Divini Cultus, & gravamen animarum, quod omnes famuli Indultarii, etiam extra Domum habitantes, uti possint privilegio, contra tam solemnem contrariam expressam mentem Papæ privilegiantis.

Se-

Septima ex eodem Authore, & libro, *lit. P. num. 189. §. 21. ver. Prælati*, ubi sic firmat: Immo ex privilegio concesso Monachis his *S. Benedicti Vallisoleti à Paulo III.* possunt hujusmodi Superiores (qui participant talia privilegia) singulis annis feria tantum secunda post primam Dominicam Quadragesima dispensare cum suis Subditis in omni irregularitate, quavis occasione, & causa contracta; adeoque cum privilegium nullam ponat limitationem, poterunt dispensare etiam in irregularitate orta ex homicidio, tam voluntario, quam casuali etiam publico, necnon in irregularitate orta ex Bigamia, &c.

318 Laxissima, & falsa est doctrina ex pluribus. Primo quia talia privilegia exorbitantia à jure communi, non conferuntur per simplicem communicationem, seu participationem, sed exigitur specialis, & expressa concessio, ut in terminis facultatis dispensandi ab irregularitatibus certæ Religionis concessæ, quod non censeatur alteri tributa, per privilegiorum communicationem, respondit *Sacr. Congreg. Concilii in Flandrobeltica 14. Aprilis 1685. quam retuli tom. 2. pag. 87. num. 35.*

319 Secundo, quia assertum privilegium (quod certè *Bissus* non vidit, nec legit) concessum à Martino V. non autem à Paulo III. (ut malè ipse supponit) quod referunt *Sayr. de censur. lib. 7. cap. 7. num. 24. & Tamb. de jure Abbat. tom. 2. disp. 17. quest. 6. num. 2.* quo datur facultas Abbati Monasterii Vallisoleti dispensandi cum subditis in omni irregularitate etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi vicem reservat, habet in ventre duas limitationes, unam, quod delicta non sint notoria, alteram, quod dispensatio suffragetur in foro conscientie tantum, ut patet ex verbis asserti Indulci, ab iisdem *Sayro*, & *Tamb.* relatis.

320 Tertiò, quia hoc Indultum concessum pro foro conscientie in irregularitatibus provenientibus ex homicidio si vè mutilatione occulta, non suffragatur, nec illo uti possunt Prælati Regulares in foro externo, & in facto publico, & notorio *Pirhing. in jus canon.*

lib. 5. titul. 12. num. 130. in fine.

321 Quartò, quia hodie irregularitas, quæ provenit ex homicidio voluntario præsertim publico est indispensabilis; adeò ut etiam Papa abstineat à dispensatione; & rarissimè, vel numquam reum habilitat, attenta dispositione Concilii session. 14. capit. 7. de reformat. Undè absolum quippè est asserere cum *Bisso*, quod Prælati Regulares etiam per solam communicationem dicti privilegii ante Concilium concessi, & in his, quæ Concilii decretis adversantur à *Gregor. XIII.* revocati, possint semel in anno subditos ab hujusmodi irregularitate dispensare.

322 Quintò, quia hoc assertum Vallisoletanum privilegium, fuit concessum à Martino V. per vivæ vocis Oraculum, quod proinde cadit sub revocatione *Constit. Greg. XV. la 27.* nec transire potuit ad successores, & quod proinde minimè suffragari possit latè ostendit *Passer. de elect. cap. 27. num. 50. & seqq.* qui relatis, & ponderatis etiam aliis Regularium privilegiis, tandem num. 59. sic concludit: *Quamobrem dicendum est, Prælatos Regulares numquam potuisse, nec posse cum suis subditis dispensare super irregularitate ex homicidio voluntario contracta quantumvis occulto, quia numquam fuit illis concessa hac facultas, sed immò semper excepta, & negata, & ita tenent, &c.*

323 Et idem dicendum venit de dispensatione irregularitatis provenientis ex Bigamia, in qua solus Papa dispensat, ut testatur *Corrad. prax. disput. lib. 2. cap. 1. num. 18.* Unde Prælati Regulares caveant à doctrina hujus Authoris, ne suos subditos dispensando se ipsos illaquent.

Octava, ex *Marc. Antonio Savello* Bononiæ impressio anno 1691. in summ. divers. tract. tom. 5. var. resol. cap. 74. nu. 7. ubi sic legitur: *Quæ quidem conditio nubendi adjecta legatario laico non solum valet propter publicam utilitatem, cum intersit Reipublica Civitates hominibus repleti, & quamplures subditos habere, & cum ex Nuptiis magis resultet publicum bonum quam ex continentia.*

Secum-

324

Secunda pars istius propositionis videtur injuriosa doctrinæ divi Pauli ad Corinth. 1. cap. 7. Sanctorum P. P. qui virginitatem Nuptiis prætulerunt; & quod hic Author ita sentiendo, quodammodo illis hæreticis adhæreat, qui affirmant Conjugium esse necessarium tanquam majus bonum, & virginitati esse præferendum, quos tamen Divus Hieronymus in primo libro quem scripsit contra Jovinianum, Epistolam Pauli Apostoli explanando, egregiè more suo refellit: tantum est enim inter nuptias, & virginitatem (ait Sanctus Doctor) quantum inter non peccare, & bene facere: Immo quantum inter bonum, & melius. Nam Nuptiæ terram replent, virginitas Paradisum: Et idèd S. Augustinus in libro de bon. conjug. cap. 10. quem refert Menoch. in opere vulgò *strove*, tom. 1. cent. 2. cap. 94. §. 3. ait, Novi quosdam, qui murmurent, quid si omnes velint ab omni concubitu abstinere, unde subsister genus humanum? Respondet utinam hoc omnes vellent, multo citius Dei Civitas compleretur, & acceleraretur terminus sæculi.

Et S. Cyprian. de habit. Virg. inquit: Gaudet per illas (idest Virgines) atque in illis largiter floret Ecclesia Matris gloriosa fecunditas; quantoque plus numero addit, tantum gaudium Matris augetur.

Et Doctor Angelicus in summ. 2. 2. quest. 152. art. 4. ad 3. dicit quod virginitas sit præferenda bono communi conjugali, sic probans: Ad tertium dico, quod bonum commune potius est bono privato, si sit ejusdem generis: sed potest esse, quod bonum privatum sit melius secundum suum genus, & hoc modo Virginitas Deo dicata, præfertur fecunditati carnali: Undè August. dicit in lib. de virgin. cap. 9. quod fecunditas carnis estiam illarum, quæ in hoc tempore nihil aliud in conjugio, quam prolem requirunt, quam mancipient Christo pro amissa Virginitate, compensari non posse credenda est.

Quantum ergo Angeli hominibus præstant, tantum Virginitas præponitur Matrimonio: bonum est quidem Conjugium, quo inventa est posteritas

successionis humanæ, sed melior Virginitas, per quam Regni Cælestis hereditas acquisita, & cælestium meritorum reperta est successio, ut notat Sebast. Medic. in summ. omnium hæres. in verb. Virginitas, cap. 219. ideoque Conc. Trid. sess. 24. de doctrin. in Sac. Matrim. can. 10. eos, qui Matrimonium anteponendum esse statui virginitatis asserunt, anathemate ferit.

Nona ex opere Franc. Romagnæ Gerunda impresso anno 1691. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 20. cap. 5. ubi loquens de Indulgentiis quas concedere solent Episcopi, num. 8. hæc habet: Unde si Episcopi ultra numerum dierum respectivè supra traditum de indulgentia concesserint, nec ipsa pro dictis diebus permixta sustinetur; ex quo ipsa concessio est actus individuus, & inseparabilis, & in eo utile per inutile vitatur.

Hæc doctrina erronea est, quia text. in cap. cum ex eo, de penitent. & remiss. prohibet quidem excessum, sed non irritat, si fiat, actum, prout esset necesse: Nam aliud est prohibere, aliud est irritare, Passer. de elect. cap. 9. quest. 1. nam. 3. Idcirco, cum materia sit dividua, & separabilis, utile per inutile non vitatur: & propterea Indulgentia concessa ab Episcopo ultra modum, seu debitum numerum non vitatur in totum, sed valet tantum quo ad id, quod concedere potuit, ita communiter tenent, & docent gloss. in d. cap. cum ex eo, in fin. & alia gloss. in d. cap. fin. verb. non obtinent, eod. tit. in 6. Navar. in comment. de Jubil. notab. 31. num. 16. Grass. in Appendic. ad decis. aur. lib. 2. cap. 3. de potest. conced. indulg. num. 22.

Decima, ex eodem Authore citato loco lib. 5. tit. 9. cap. 12. ubi loquens de casibus, & censuris Sedi Apostolicæ reservatis num. 58. concludit sic: Nam virtute Bullæ Cruciatæ quilibet Confessarius electus, potest absolvere à dictis censuris reservatis, etiam contentis in Bulla Cœna Domini præter incursum pro hæresi.

Circa hanc propositionem sic absolute prolata, ne simplices, & rudes in errorem abducantur, & Confessarii decipiantur, sciendum est. Primò, quod

Con-

Confessarius electus vigore dictæ Bullæ debet esse ex approbatus ab Ordinario loci, in quo penitentes degunt, & Confessarius confessiones audit, ut sua Constitutione edita 19. Aprilis 1700. declaravit Innoc. XII. quam refert Matteucci. de Offic. cur. pag. 28. num. 11. alias non censetur approbatus. Secundo, quod electio Confessariorum approbatorum ab Ordinario, data Regularibus Viris, & Monialibus cujuscvis Ordinis, & Instituti, & tam Provinciæ Hispaniarum, quam aliarum, virtute ejusdem Bullæ, & aliorum Indultorum, ut possint absolvi à casibus, & censuris reservatis, non extenditur ad eos Confessarios, qui à suis Prælati non sunt deputati, ut patet ex declaratione Clement. VIII. edita 23. Nov. 1599. quam refert per extensum Quarant. in sum. Bullar. verb. Confessor.

327 Undecima ex Pignatell. consult. can. tom. 9. Venetiis impresso anno 1694. conf. 186. cujus Rubrica hæc habet: *An ullo in casu exponi publice in Ecclesia possit aliqua Imago, sive picta, sive sculpta Christi, vel Sanctorum sine licentia Episcopi?* 2. *An benedictio imaginum sit omnino necessaria?* & in corpore: *Ad primum non posse: Decreto enim Concilii Trid. statuitur nemini licere, &c. Ad 2. affirmative videtur respondendum, Jure enim pietatis requiritur, &c. At his minime obstantibus tenendum est, hujusmodi imagines posse, sed non debere necessario benedici: Nam quod sint benedicende, provenit ex præscripto Ritualis. Certum est autem, & communiter docent Doctores, quod non omnia, quæ præscribuntur in Rubricis, vel Ritualibus necessario obligant; quia continent tantum directiones in ordine ad benedicendas imagines, & ideo, quæ præscribuntur in illis, non habent vim obligandi, nisi aliunde proveniat obligatio, vel scilicet ex aliqua lege, vel ex natura rei, sed sunt tantum directive. Et paulo post: Et hac ratione non esse necessario benedicendas mappas Altaris.*

328 Hæc doctrina est noxia & captiosa, quia sub generalitate, qua Author loquitur, & sub involucro verborum, videt urquodammodo docere, quod Ri-

tualia, & Rubricæ directive possint impunè sperni, quod est erroneum, & injuriosum Bullæ Pauli V. la 85. Bullar. tom. 3. in qua omnibus Ecclesiarum Prælati, & Rectoribus injungitur, ut Rit. Rom. ab eodem Pontifice approbatum, inviolatè observetur: Ergo, qui illud non observat absque causa, non erit immunis à culpa, quia mandatum Papæ obligat, ut observat Bartol. à Platea in Opusculo l'iride sagra, cap. 5. §. secundo circa fin. ibi: *Dal che chiaramente si scor-ge non andare esente di grave peccato senza causa ragionevole, chi in cosa tanto osservata dalla Chiesa, e di tanta riflessione, manca dalla dovuta ubbidienza à quella Ecclesiastica disciplina delle Rubriche, e Rituali, che senza verun dubbio deve osservarsi.* Et præsertim obligant, & servandæ sunt benedictiones, quæ dicuntur constitutivæ nempe, quiares benedictæ constituuntur tantum cultui Divino, aded ut amplius non debeant in prophanos usus converti, prout sunt Icones Altarium, de quibus loquitur hic Author.

Præterea dum dicit, quod ea quæ præscribuntur in Ritualibus, ex quo sunt directive, non habent vim obligandi, nisi aliunde proveniat obligatio, scilicet ex aliqua lege, inadvertenter sese involvens fatetur, quod benedictio Imaginum in Ecclesiis exponendarum, necessario requiritur; quia præcipitur, & præscribitur in Pontificali, qui liber habet vim legis, ut docent Fagnan. in cap. presbyter, num. 41. de Sacram. non reit. Pac. Jord. tom. 1. lib. 5. tit. 12. num. 165. & 169. Clem. unica, de jur. jur. ibi Papa allegat Pontificale tanquam textum, & patet etiam ex Constitut. 38. Clement. Octav. Bullar. tom. 3. Et sicut Campani, quæ ex ejusdem Pontificali præcepto debent benedici, & si reperiuntur non benedictæ, possunt de ordine Episcopi amoveri à Campanili, donec benedicantur, (ut dicam infra in supplemento to. 3.) ita poterit amoveri facere ab Ecclesia Imagines adorationi expositas, & non benedictas.

Quo verò ad mappas, seu Tobaleas Altaris, laxior est propositio hujus Authoris, quia earum benedictio est de præ-

- præcepto, nec potest omitti. Rubrica enim Missalis in tit. de defect. grav. in ministr. Miss. occurrent. hunc defectum reponi his verbis: Possunt etiam defectus occurrere in Ministr. ipso, si aliquid ex requisitis ad illud desit: ut si celebretur in loco non sacro, si vestes Sacerdotales, & Mappæ non sint ab Episcopo, vel alio hanc habente potestatem benedictæ. Et hinc est quod celebrans scienter extra casum necessitatis super
- 336 Altare coopertum cum Mappis non benedictis, non est immunis a culpa, ut advertunt Gavant. in rub. Miss. p. 1. tit. 20. litt. S. Pac. Jord. tom. 1. lib. 4. tit. 1. num. 225. Quia Rubrica est præceptiva, & imperativa, ut clarè percipitur ex verbis relatis in tit. De preparat. Altar. ibi. Hoc Altare operiatur tribus Mappis ab Episcopo, vel alio habente potestatem, benedictis, Rot. decis. 228. num. 1. coram Coccin. ubi de verbo imperativo: Exerceatur, quod sit præcisum, & necessitatem inducat, Passer. de Stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 1. num. 906. ubi loquens de Decreto Concilii Trid. in quo ordinatur, ut Episcopi teneantur dare
- 338 Monialibus Confessarium extraordinarium bis, aut ter in anno, dicit, quod coguntur hoc adimplere de præcepto, quia Concilium hoc mandat, cum verbo imperativo offeratur: Et sic si hæc Rubrica est præceptiva obligat sub mortali, ex doctrina Fagnan. in cap. fin. n. 22. de Constit. & a crapulano. 21. de vir. & honest. Cler.
- 339 Hanc veritatem agnovit ipsemet Pignatell. consult. 98. num. 35. tom. 6. ubi loquens de præparatione Altaris erigendi in Oratorio privato Nobilis privilegiati, hæc habet: Estque necessarium cooperiendum tribus Mappis, seu Tobaleis, ex lino, vel ex canape, vel ex gossipio quo ad eam partem, quæ tegit mensam Altaris ab Episcopo, vel alio habente potestatem, benedictis. Unde si postea de his oblitus, contrarium dicat, non est curandum, sed primo dicto standum est.
- 340 Duodecima, ex eodem Authore tom. 10. Venetiis impresso Anno 1696. consult. 63. cujus Rubrica hæc habet: An, & quatenus Clerici Sæculares, & Re-

gulares examinari possint ad favorem rei, imò contra reum etiam in Criminalibus? & in corpore sic ait: Respondeo posse cum licentia tamen Superiorum, idque ne defectu probationum assertus reus indefensus remaneat, ideoque debet Episcopus, & Superior Regularis iis licentiam pro examine concedere, cum Clerici pro rei defensione, ac innocentia defendenda coram Iudice laico, admittantur. Et paulo post, adeo quidem nedum possint admitti, sed etiam debeant compelli ad se subijciendum examini, imò in potiori casu Clericum non modo ad defensionem in testem admitti posse in Criminalibus, verum etiam contra reum inquisitum tradit Grammat.

Hæc doctrina est valde periculosa, 341 & noxia, quia superiores Regulares non cautos, neque in jure versatos, ac Episcopos in praxi non valde peritos, in errorem trahere potest. Nam Episcopi, & superiores Regulares licentiam se exponendi examini suis subditis concedunt in causis Civilibus tantum, quando veritas aliunde haberi non potest. Cæterum in causis Criminalibus, in quibus imponitur pœna sanguinis, vel alia corporis afflictiva, recurritur pro licentia (etiam si Clerici Sæculares, vel Regulares sint examinandi ad defensionem rei) ad Sac. Congreg. Episcop. & Regul. vel Immunitatis, quæ juxta facti, & delicti circumstantias licentiam concedunt Ordinariis, ut Ecclesiasticos examinent ipsimet ad defensionem Rei, & postea examen communicent Curia Sæculari, vel concedunt, quod præstito prius Juramento coram eisdem Ordinariis, Iudex Sæcularis examinet, prævia declaratione utendi depositione citra pœnam sanguinis, vel demum facto verbo cum SS. concedunt licentiam Iudici laico examinandi Clericos absolute præservando ab irregularitate, ut constat ex Decreto earumdem Congregationum in Panormitana 16. Jan. 1615. & ex aliis collectis à P. Ricc. in Synop. in ver. facult. exam. Ecclesiast. & Exemp. Vel etiam datur facultas Episcopo examinandi, & cogendi Regulares ad se subijciendum examini in cau-

causis violatæ Immunitatis, quando veritas aliunde haberi non potest, ut testatur idem Ricc. in verb. Regularis, num. 15. & 16.

Aliam doctrinam disciplinæ Ecclesiasticæ peregrinam, & noxiam, docuit iste Author consult. 59. tom. 3. per tot. quam rejeci tom. 1. tit. 6. form. 5. pag. 138. num. 8. 10. & 11. Tertia decima, ex Franc. de Eccles. Cathedr. Venetiis impresso anno 1698. qui cap. 18. num. 201. hæc habet: Sed dices; munus hoc prædicandi ad pastores pertinet, primò ad Romanum Pontificem, secundò ad Episcopos, tertio ad Curatos, ut latè probat ex Trid. Mosconius, Ergo vel Episcopi Jurisperiti inutiles erunt, vel omnes Episcopi numquam prædicantes, muneri suo non satisficient. Et num. 240. Huic difficultati multipliciter respondetur, & primò, hodie hoc munus delegatum esse cuicumque Sacerdoti, quod latè probant DD. superius citati, & præcipue exponentes Conc. Trident. & latè Jo. de Palafox in defens. Canonica contra P. P. Jesuitas, ex num. 25. ubi conceditur per alios prædicare. Unde obligatio hæc personalissima jam cessavit.

Hæc Franc. Doctrina est temeraria, divinis litteris injuriosa, & piarum aurium offensiva. Nam cum munus prædicationis Apostolis, eorumque successoribus, (qui sunt Episcopi) junctum reperiatur præcepto Divino Matth. 28. Marc. 16. Act. 10. illudque per se ipsos, nisi impediti fuerint, Episcopi exercere teneantur, ut jubet Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 4. juxta monitum registratum in Actis Apostolorum loco citato his verbis, Et præcepit nobis (ecce obligatio personalissima) prædicare populo, & testificari quia ipse est, qui constitutus est à Deo Judex vivorum, & Mortuorum, numquam cessabit, donec duret lex Christi, ut ipsemet apertis verbis Apostolos monens declaravit Matth. 28. dicens, Euntes ergo docere omnes gentes (& in hoc consistit Episcoporum prædicatio) baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, docentes eos servare omnia quaecunque mandavi vobis, & ecce ego vobiscum sum usque ad consumma-

tionem sæculi, ecce perpetua obligatio prædicandi,) & alibi, Cælum, & terra transibunt, verba autem mea non transibunt. Luc. 21. & iterum Verbum autem Domini manet in æternum 1. Petr.

Falsum est suppositum, quod hoc munus hodie reperiatur delegatum Sacerdotibus, quia de hac delegatione nullibi apparet vestigium, imò talis delegatio nec dari potest, nisi ab Episcopis, ad quos directè agere ad salutem Animarum spectat, cum ipsi habeant à Christo Domino delegante plenitudinem virtutis ad salutem Animarum perficiendam, ad quem finem Episcopatus Officium ordinatur per se primò, & directè: ut docet Apostolus scribens ad Hebr. cap. 5. dicens, Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum: Ideoque, qui asserit, quod similibus Sacerdotibus, liceat prædicare Verbum Dei, etiam si non sint Missi à Papa, vel Episcopis, censendus est hæreticus, adhærens Joanni Huss. Boemi, qui talia docebat, & damnatus fuit à Martino Quinto, ut ex Bulla I. dict. Pontificis tom. 1. Bullar. pag. 244.

Episcoporum est igitur munus prædicandi (idest docendi plebem legem Christi): at quia curam animarum sibi ipsis subditarum, non possunt sine aliorum adiutorio perficere, ideo cum aliis inferioribus Sacerdotibus, tam Sæcularibus, quàm Regularibus, in locis suarum Diocesium, prædicatione salutis animarum incumbunt: & sic ipsi tamquam principales, illi verò tamquam Ministri, & Coadjutores missi, munus implere debent: quia per se ipsos exercendum Apostolis Christus commisit, ut habetur in Concilio Lateranensi 4. can. 10. & egregie probat D. Th. in sum. par. 3. vol. 3. quest. 67. art. 2. ad primum, ibi: Dicendum quod utrumque Officium scilicet docendi, & Baptizandi Dominus Apostolis injunxit, quorum vices gerunt Episcopi, aliter tamen, & aliter, nam Officium docendi, commisit eis Christus, ut ipsi per se illud exercerent tamquam principalissimum, unde & ipsi Apostoli

stoli dixerunt Act. 6. non est equum nos relinquere Verbum Dei, & ministrare mensis; Officium autem baptizandi commisit Apostolis, ut per alios exercendum unde, & Apostolus dixit I. Cor. 1. non misit me Christus Baptizare, sed Evangelizare, & hoc ideo quia in baptizando, nihil operatur meritum, & sapientia Ministri, sicut in docendo.

Et ita fuerunt omnes Episcopi, qui Doctrina, & Sanctitate in Ecclesia Dei floruerunt, testimonio sapientissimi Cardinalis Bona lib. 2. rer. liturg. cap. 7. num. 7. ubi sic inquit. Porro munus predicandi propriè, & præcipuè ad Episcopos pertinere, tam usus veteris Ecclesie, & omnium Sanctorum Episcoporum exempla, tam ipsa docet Episcopalis consecratio, in qua dicitur, accipe Evangelium valde prædica Populo tibi commissum, ideo Paulus ad Timotheum scribens, ipsum terribili adjuratione obtestatur per Deum & Jesum Christum ejusque adventum, & regnum, ut instanter prædicet, moneat, increpet, in omni patientia, & doctrina, & de se ipso ad Corinthios Epist. 1. cap. 6. ait: Si evangelizavero non est mihi gloria, necessitas enim mihi incumbit, ut enim mihi, si non evangelizavero. Teneri autem per se ipsos hoc Officium exercere, Synodus Tridentina edixit antiquos canones sequuta, nisi fuerint legitimè impediti. Quam obligationem ab omnibus Episcopis, qui doctrina, & sanctitate floruerunt agnitam fuisse evidens est.

Qui Doctores in Ecclesia Dei clarissimi, & pietate ornatissimi scripserunt, non in Sæculis Tyrannorum, sed postquam Ordines Regularium Mendicantium, & Prædicatorum, in Mundum venerunt, & per Orbem Verbum Dei seminant, & tamen ausi non sunt dicere, quod obligatio prædicandi, quæ est propria Episcoporum, cessaverit, prout non intrepidavit firmare unus Franc. imò omnes concorditer tenent, & docent vigere, quia præceptum Domini est. Neque valet excusatio, quod aliquibus, qui aptitudinem non habent prædicandi hoc reddatur impossibile; quia Christus impossibilia non jubet, sed jubendo monet, & facere quod possis, & petere, quod

non possis, & adjuvat ut possis, ut ait S. Augustinus.

Decima quarta, ex eodem Authore cap. 25. num. 327. ubi habetur sic. Verum in Confraternitatibus Ecclesiarum Cathedralium specialiter crederem posse Confratres sepeliri in sepulcro confraternitatis, quod sic probo; nulla electa sepultura, ut supra diximus, debet sepeliri Confrater in Ecclesia Parochiali, sed cathedralis est Parochia totius Diocesis ergo ibi sepeliri possunt, cum hoc sit privilegium Ecclesie Cathedralis, ut ibi omnes sepeliri possint, ergo in ea poterunt sepeliri, nec in hoc præjudicium aliquod irrogatur Parochiali particulari, quæ tanquam inferior silere debet. Et postea num. 328. Secundo non electa sepultura sepeliri unusquisque debet in Parochiali, sed si in alia sepulcrum proprium habent in eo loco debent humari; At sepultura confraternitatis est sepulcrum proprium confratrum, ergo non electa sepultura, non solum possunt sepeliri in Ecclesia Cathedrali, verum etiam in sepultura confraternitatis debent sepeliri.

Hæc doctrina, nulla prorsus probabili nixa ratione, aut autoritate, videtur noxia, quia irrationabiliter excitat, & fovet lites, & jurgia. Nam licet Cathedralis habet præminentiam honorificam super cæteras loci Ecclesias, tamen non tollit jura Ecclesiarum Parochialium, quæ habent in Subditos intra terminos Parochiæ existentes, sed illis illæsa conservat, juxta præscriptum Canonis Ecclesias Singulas 13. quæst. 1. & latè probat Pignatell. consult. 89. num. 16. & 17. tom. 7. unde cum Franc. non agat de Viatoribus, & Peregrinis non habentibus Hospitium in Civitate, qui si decedant non electa sepultura sepeliendi sunt in Cathedrali, vel Matrice, ut respondit Sac. Congreg. Episcop. & Regul. 9. Junii 1592. in fulginaten. Sed de Confratribus Confraternitatis erectæ in Cathedrali, hi si decedant non electa sepultura, non in sepulcro constructo à Societate in dicta Ecclesia Cathedrali, verum in propria Ecclesia Parochiali veniunt tumulandi, etiam si haberent statum ab Ordinario ap-
pro-

probatum, quod in Sepulcro Confraternitatis tumulentur, ut communiter tradunt *Genuen. in prax. cap. 74. num. 6. Samuel. de sepult. disp. 5. contr. 10. conclus. 1. & seqq. Sperell. decis. 87. num. 10. & alii quos cunulat, & sequitur Panimola. decis. 5. adnot. 3. num. 53.* Tum quia, id quod dicitur de Cathedrali, quod sit Parochia totius Diocesis, est denominatio metaphorica, & analogica, non autem univoca, cum nullibi in jure hoc reperitur concessum, neque expressum, tum quia electio sepulturæ est jus personale, & ideo nullus pro pubere potest eligere sepulturam, ut probavi *tom. 1. pag. 154 num. 26.* quare constructio sepulcri, sive Statutum Confraternitatis, non potest in præjudicium Parochialis habere vim electionis sepulturæ in Cathedrali, ut in puncto bene notat, & advertit *Passerin. de Stat. hom. tom. 2. quest. 187. art. 4. num. 313. 314. & 334. & idem tenet Sebast. Medic. de sepult. par. 1. quest. 7. num. 41.* Decima quinta, ex *P. Moreno* in Bullati *Innoc. XII. Speculatores*, Romæ impresso anno 1699. Typis Antonii de Rubéis in tit. Beneficii, quest. 1. dub. 7. num. 51. qui hæc habet. Sicuti enim, qua Ecclesiis legantur jure Ecclesiastico alienari nequeunt, hoc est quod semel possessa ab Ecclesia, hæc alienare non valeant absque solemnitatibus in ipso jure præscriptis. Si tamen Titius Ecclesia aliquid legaverit ex adjecta lege quod pro suo libito non expectatoque jure, alienare Ecclesia possit, exceptio teneret, &c. Qui enim absolutus Dominus alicujus rei est, eamque alteri tribuit, tribuere valet legibus, & conditionibus sibi benevisis, etiamsi Ecclesia tribuat, &c. Hominisque dispositio cessare facit dispositionem legis.

354 Hæc doctrina fuit jam olim rejecta, & reprobata Romæ ab Officialibus Datarie Apostolicæ tempore Urbani VIII. ut testatur *Corrad. prax. dispens. lib. 9. cap. 7. num. 15.* his verbis. Advertendum est tamen, quod sub Pontificatu Urbani Octavi magni desuper orta fuit controversia, nam ita ferente casu, post multa hinc inde deducta cor. bon. mem. Egidio Ursino Datario, ac pluribus Advocatis informantibus, re etiam ad ipsum Ur-

banum delata, fuit resolutum negative, nempe prohibitionem alienationis rerum Ecclesie, locum sibi vindicare etiam in casu quo res ita donatur, vel legatur Ecclesie, ut possit alienari sine solemnitatibus, quia nihilominus ille requiruntur, non obstante dicta voluntate, quæ tanquam illicita servanda non est. Quam sententiam secuti sunt postea *Ventrigl. prax. p. 1. annot. 1. §. 2. num. 31. Donat. prax. rer. regul. tom. 1. par. 2. tract. 14. quest. 65. Passer. de stat. hom. tom. 1. quest. 185. art. 7. num. 326. & alii à me allegati tom. 1. tit. 5. form. 15. num. 16. pag. 130.* Et ratio ea est: quia cum res legata statim Testatore defuncto efficiatur Ecclesiastica ministerio legis, dispositio hominis non potest constitutionem canonum immutare, *glos. in cap. tua nobis verb. interdici, de test.*

Verum tamen est, quod si fiat legatum Ecclesiæ sub conditione, ut res legata vendatur ad aliquem effectum determinatum, e.g. ut ex illius pretio, aliquid aliud pertinens ad Cultum Dei ematur, vel ut dotentur Virgines; vel legatum fiat Monasterio incapaci retinendi rem relictam, tunc poterit alienari sine solemnitatibus, ut conclusionem mox firmatam declarando tradunt *Quarant. in Summ. Bullar. verb. alienatio, nu. 32. Ventrigl. & Passer. loco superius citati.*

Alias propositiones noxias, & laxas habet Opusculum *Moreni* quas notavi *tom. 3. in Appendic. pag. 277. à num. 20. usque ad num. 26. ad quem locum recurre.*

Decima sexta ex *Ameno* in tract. de delict. & pæn. Venetiis impresso anno 1700. §. 8. de violat. clausur. num. 7. pag. 213. ubi hæc habet: In alia verò (idest Bulla) *Greg. XIII.* inhibetur mulieribus ingredi Monasteria, tam Religiosorum, tum Monialium, & num. 8. Observandum est circa istas Bullas, quod nomine mulierum non veniunt puella infra septennium, &c. itidem non veniunt Fundatores Monasteriorum, saltem apud eas Religiones in quarum Regula habetur, quod tales ingredi possint: Immo *Anton. à Spiritu Sancto* post *del Bene*, vult hoc esse commune omnibus Religiosis, ut in Conventibus à se fundatis possint

possint ingredi fundatrices, & hoc licere de jure communi contendit Pelizar. &c. Et revera si possunt fundatores sibi reservare dominium Monasteriorum, & concedere Religiosis simplicem usum facti, ut patet in jure, non video quomodo non possint concedere etiam dominium, & sibi reservare jus intrandi in illud Monasterium: Sicut potest vendi, aut alio contractu distrahi fundus sibi reservata via, aut ingressu illius, aut alia servitute.

357 Hæc doctrina videtur injuriosa Constitutioni Pauli V. la 74. impressæ in Bullar. tom. 3. pag. 309. in qua revocantur expressè licentiæ ingressus in Clausuram etiam si essent à Sede Apostolica concessæ quibuscumque Mulieribus Marchionali, & ducali dignitate fulgentibus; quarum appellatione venire, & esse comprehensas, etiam Fundatrices, & Donatrices pluries decisum fuisse testantur Barbos. in Sum. dec. Apostolic. collect. 508. num. 7. his verbis: Monialium in monasteria ingredi, deinde non permittitur mulieribus Sacularibus, ne quidem Fundatricibus, aut Donatricibus ad breve, vel ad longum tempus, etiamsi à Sede Apostolica hoc eis specialiter esset indultum, cum Pauli V. Constit. de anno 1612. edita, id fuerit in genere revocatum, Sac. Congreg. Concilii, quam citat Aldan.

359 Nicol. in flosc. verb. fundator, num. 1. inquit sacra &c. censuit fundatores monasteriorum Monialium non posse eandem clausuram ingredi, nec à monialibus recipi; nisi in literis Apostolicis erectionis secus expressè caveatur 1629. Regulari. Multo minus mulieres eorum consanguinea 1606. Dominicani.

Donat. in prax. tom. 4. tract. 5. quæst. 13. num. 6. ubi respondendo à Castro, qui Amenii sententiam sectatur, ait. Etenim omnis contractus, omneque privilegium fundatricium contrarium decretis Sac. Concilii Trid. censetur extinctum, omnisque consuetudo contraria aboletæ, & num. 7. nec pacta privatorum sunt attendenda, & fortius si sint præjudicialia juri communi, Canonico, & communi bono Religiosarum, malè enim facta pro infectis habentur, & ita fuisse à Sac.

Congregatio decisum refert Barbos. Alias doctrinas, & propositiones Amenii malè sonantes, & falsas, retuli, & rejeci tom. 1. in Append. pag. 311. num. 1. & tom. 2. pag. 160. num. 14. & 15. & tom. 3. pag. 154. num. 7.

Decima septima, ex Ricciardello in Licao Ecclesiastico Arimini impresso anno 1704. cap. 2. §. 4. num. 11. tibi sic ait: Attamen Episcopus in Ecclesiis Regularium absque eorum licentia minime celebrare solemniter potest. Falsum est hoc assertum, quia ex Papali Decreto Clementis Octavi, quod per extensum refert Laurent. de Franch. contr. p. 1. num. 378. emanato anno 1603. Episcopi nequeunt impediri, quin possint in Ecclesiis Regularium exercere Pontificalia, & erigere Baldachinum.

361 Immo valent Regulares impeditentes, & contradicentes excommunicare, aut aliis pœnis sibi benè visis punire, ut in dicto Decreto conceditur expressè, & admittunt sine difficultate ipsimet Authores Regulares, Pasqual. ad Laurent. de Franch. loc. cit. & Donat. in prax. tom. 1. p. 2. tract. 13. de exempt. Religios. quæst. 74. num. 7. Et adfunt quoque decreta generalia Sac. Congreg. Rit. emanata super usu Pontificalium Prælati inferioribus censeo à me relata tom. 2. pag. 85. & 86. in quibus in responsione ad decimum quintum dubium habetur, quod Episcopus etiam Regularibus invitis, potest in eorum Ecclesiis interesse, & solemniter celebrare, & quod ipsi Regulares reverentiam, & honorem, ut patet, ei exhibeant, & decoro cultu, & ornatu recipiant.

Et est notandum, Primò, quod licet Donat. loco citato num. 9. & Tambur. de jur. Abb. tom. 1. disp. 15. quæst. 15. num. 10. velint quod Episcopus possit quidem in Regularium Ecclesiis Pontificaliter celebrare, & Baldachinum erigere; verum non possit ibidem Ordines conferre, neque Sacramentum confirmationis, invitis Regularibus ministrare, ex quo actus hujusmodi habeant mixturam exercitii Jurisdictionis, adhuc tamen Ventrigl. in prax. p. 1. annot. 26. §. unico, num. 6. vers. his præmissis; absolutè tenet, quod Episcopus possit hæc omnia facere,

re, quia est in sua Diœcesi: cuius opinio verior videtur, tum ex dicto decreto Clem. VIII. in quo ei conceditur usus Pontificalium in dictis Ecclesiis illimitatè, & sine restrictione, tum ex alio decreto *Sac. Cong. Rit. in Tullen. 7. Decemb. 1613.* relato à *Barb. in sum. dec. Apost. collect. 289. numer. 5.* quo usus Pontificalium in omnibus Ecclesiis Diœcesis etiam exemptis liberè Episcopis conceditur. Certius autem, quando Ecclesia Regularium esset Parochialis: nam tunc liberius Pontificalia exercere, & Sacramenta prædicta ministrare posset, ex plenè deductis à *Pignatell. consult. 7. à num. 18. tom. 7.*

363
364
365
Secundò notandum, quod si alia occasione Episcopus accederet ad Ecclesias Regularium suæ Diœcesis, debet in ipsis recipi cum obsequio, quia non sunt exempti ab actibus reverentialibus, quibus debent ei reddere debitum honorem, etiam sub culpa mortali, *Pasqualig. ad Laurent. de Franch. p. 2. q. 30. num. 2.* & non solum ratione dignitatis Episcopalis, sed etiam Jurisdictionis, cum in pluribus sint illi subiecti, tamquam Delegato Apostolico, ut monet *Passerin. de Stat. hom. tom. 3. q. 189. art. 10. num. 798.* Unde si aliquo modo impedirent, ne suæ Dignitatis insignia, & præminentias haberet, aut uteretur, posset contra eos censuras relaxare, non tamquam Iudex, sed tamquam juris Executor, ut inquit *Laurent. de Franch. dist. q. 30. numer. 1.* præsertim si denegatio honorificentiae esset publica: puta si impedirent coram Populo, ne deferret in ipsorum Ecclesia Rocchetum nudum, Mozzettam, aut Cappam Magnam, *Gavant. in rubr. Missal. p. 2. tit. 13. lit. M.* vel si Rocchetto, & Mozzetta, seu Capa indutus, & incedens ad adorandum ante Altare Sanctissimi Sacramenti, genuflexorium cum stratu, & pulvinari ornatum denegarent, & preparare nolent, cum sit honorificentia Episcopo debita, *Sac. Cong. Rit. in Camerinen. 21. Febr. 1699. ad 3.* Verumtamen si hæc contingerent sine publicitate, & sine notabili contemptu dignitatis, ab-

Monacelli, Formul. Suppl.

finendum esset à censuris, admonitis Superioribus, & certiorata Sac. Cong. de excessu, ut accidit in una *Forolivien.*

Cum enim PP. Camaldulenses occasione accessus Episcopi ad eorum Ecclesiam tempore expositionis Venerabilis Sacramenti illum, nec in ingressu, nec in egressu associare, neque naviculam incensi, ut moris erat (licet à Magistro Cæremoniarum moniti, utthurificare posset Sanctissimum) porrigere nolissent, & Episcopus de his Sac. Congreg. reddidisset instructam, hæc ad relationem clar. mem. Cardinalis mei Petruccii die 6. Martii 1692. rescripsit. PP. Camaldulenses teneri præstare Episcopo accedenti ad eorum Ecclesiam, omnes actus reverentiales, & ad mentem. Mens est, quod P. Abbas accedat ad Episcopum, & exprimat obsequia, tam suo, quam Religiosorum suorum nomine.

Tertiò notandum, quod si accederet ad Regularium Ecclesiam Episcopus Titularis Suffraganeus ad celebrandum Pontificaliter, non deberent ei erigere Baldachinum, nam talis usus, & honorificentia, nec in Ecclesiis suis, nec in exemptis Diœcesis, nec extra Diœcesim illi competit, quamvis accederet licentia Ordinariorum, ut respondit Sac. Cong. Rit. Episcopo Titulari Suffraganeo *Hildesimen. 6. Martii 1706.*

Decima octava, ex *Zerbi Gemma Episcop. Romæ impresso anno 1706. Typis Bernardi, tit. 1. quest. 33.* ibi: *Et cum hac plenissimam habeant Jurisdictionem (idest Episcopi) Sequitur quod Episcopus in omnibus, quæ non sunt Romanæ Hierarchiæ reservata, dispensare valeat.*

Hæc propositio in tota sua latitudine sumpta, prout illam recipit Author, est falsa, & potest incautos, & simplices fallere. Nam Episcopus non dispensat, ut Monachus habeat proprium, vel contrahat matrimonium, licet in sacris non sit constitutus. Non committit simplici Sacerdoti, ut conferrat Chrisma. Non delegat Laico causas criminales Clericorum cum facultate

G ex-

excommunicandi. Non dispensat in Matrimonio rato non consummato. Non dispensat in gradibus prohibitis. Non inducit impedimenta Matrimonium dirimentia, & inhabilitatem ad contrahendum. Non dispensat in Bigamia, quamvis dispensatio esset restricta ad privilegium fori. Non concedit Indulgentiam Plenariam. Nam commutat voluntatem Testatorum. Non applicat rem unius Ecclesiae alteri Ecclesiae. Novas dignitates juri incognitas, non creat. Et alia plura non dispensat, nec facit, non quia illa, & hic expressa sint Papae reservata, sed quia non habet usum clavium cum plenitudine potestatis: Quoniam Episcopus vocatur, & assumitur in partem sollicitudinis, & quasi Index superintendens Civitati, & Dioecesi, ut advertit Fagnan. in cap. perniciosam, de Offic. Ord. a num. 55. usque ad num. 70.

Decima nona ex eodem Authore tit. eodem, quest. 52. in qua sic habetur: *Quaeritur an Legati de Latere, vel Nuncii Apostolicae Sedis possunt ab Ordinariis cognitionem causarum in prima instantia avocare? Respondetur: Possunt utique.*

369 Erronea est propositio, quia, nec Legati, nec Nuncii Papae causas ab Ordinariis in prima instantia avocare possunt, nisi hoc eis expresse concedatur in facultatibus: ut patet, tam ex dispositione juris communis in cap. ubi gloss. verb. legationis, de offic. legati, & in cap. conquestus, verb. procuraverit 9. quest. 3. & in cap. Galliarum, verb. praetermitti 25. quest. 2. Quam Concilii Trid. sess. 24. de reform. cap. 20. cujus vigor militat, etiam in causis executivis, & obligatione camerali vallatis, Pignatell. consult. 121. tom. 2. per tot.

370 Vigesima ex eodem Authore tit. eodem, quest. 56. in qua sic quaeritur: *Potest ne Episcopus beneficium resignatum in suis manibus, conferre conjunctis suis, vel Resignantis? Respondetur non utique potest.*

371 Haec responsio data ad quaesitum claudicat. Ideo ut melius sciret, responde: Beneficia liberè resignata in manibus Episcopi in casibus à jure, & Constitutionibus Apostolicis permissis pos-

lunt conferri certa extraneae personae à Resignante determinatae, dummodo in resignatione nullum pactum, seu conditio, aut promissio ex parte Episcopi inferatur, & persona digna sit: & si Beneficium resignatum sit, juris patronatus, utique etiam conjunctis, & familiaribus Episcopi, vel Resignantis, conferri valet, cum non comprehendatur sub Bulla Pii V. ut jam dixi tom. 1. tit. 2. pag. 57. nu. 1. & 2.

Vigesima prima, ex eod. Authore tit. 2. quest. 2. ubi dubium sic proponit: *Quaeritur: debet ne Episcopus ex congruentia, & bene esse quotidie celebrare pro suis Ovis? Respondetur quod sic.*

Cavendum est ab hoc Authoris quaesito adulatorio; ne ab illo deceptus in foveam lapsus, non videas quae recta sunt, & cum his, quos Ilijas 30. carpit, loquaris placentia.

Etenim Episcopus non ex congruentia, & ad bene, (ut perperam sibi figurat Author) sed ex obligatione, quae à jure Divino promanat, tenetur, si non quotidie, tamen frequenter, scilicet omnibus festis saltem diebus pro Ovis suis Sacrificium offerre, ut probant auctoritates à me allegatae tom. 2. tit. 16. form. 2. nu. 21. & seqq. pag. 219. & 220. quibus nunc addo Pat. Jord. tom. 1. lib. 4. tit. 1. de Sacrif. Miss. num. 46. Ricc. in prax. par. 5. tit. de bon. observ. Episcop. cum Baron. resolut. 5. num. 9.

Vigesima secunda ex eodem Authore tit. 3. quest. 5. & 6. ubi leguntur sequentia: *Quaeritur: Vicarius potestne concedere litteras dimissorias? Respondetur, non potest. Quaeritur, si per duas dietas Episcopus abesset extra Dioecesim? Respondetur potest utique concedere.*

Malè huic Author secundo quaesito responderet, quia text. quem pro se allegat in cap. cum Nullus, de temp. ord. num. 6. dat facultatem Vicario concedendi litteras Dimissorias, quando Episcopus moratur in remotis, ut ex verbis ibi: *Episcopo autem in remotis agente, ipsius in spiritualibus Vicarius Generalis, vel sede vacante Capitulum dare possunt licentiam ordinandi: Non si Episcopus maneat extra Dioecesim ultra duas dietas,*

tas, ut tenet ipse: aliàs si vera esset ejus responsio, sequeretur, quod Vicarius Eugubinus, & Fulginaten. morantibus Episcopis Ancone, vel Laureti, quæ sunt loca extra Diocesim ultra duas dietas, possent litteras dimissoriales subditis concedere, quod est maximum absurdum, cum mora duorum dierum, possit ab his locis haberi responsum.

376 Quando autem dicatur Episcopus agere in remotis quamquam nonnulli putent hoc verificari si degat extra Italian, verius est, quod sit relinquendum arbitrio prudentis Judicis, qui ex facto sumere debet judicium, cum in hac materia nulla constitui possit certa, & limitata regula, ut bene advertit gloss. in d. cap. cum nullius, verb. remotis, in fin. Menoch. de arbitr. cas. 222. num. 26. Pac. Jord. tom. 1. lib. 3. tit. 6. num. 130. immo Piafec. in prax. par. 1. cap. 1. art. 2. de subdit. ordinis, num. 20. vult, quod Vicarius, nec quando Episcopus moratur in longinquis, debeat concedere dimissorias, Quarant. verò in summ. Bullar. ver. Capitulum sede vacante, num. 12. tenet, quod ille dicatur esse in remotis, cujus præsentia in brevi haberi non potest.

Vigesima tertia, ex eodem Authore tit. 5. quest. 13. ubi hæc habet: *Queritur: Si contigerit aliquem de Judicibus, vel de Examinatoribus Synodalibus mori, potest ne Episcopus alios eligere? Respondetur: Potest cum consilio Capituli.*

377 Mala, & erronea est responsio, quod ad electionem Examinatorum: Tu ergo mi lector de hoc interrogatus, lapidè responde distinguendo. Si sermo est de Judicibus Synodalibus, verum est, quod si aliquis illorum mori contingat usque ad novam Synodum, Episcopus, adhibito consilio Capituli, potest alios substituere, juxta facultatem sibi tributam à Concilio sess. 25. cap. 10. de reform. Si verò loquamur de Examinatoribus, Episcopus non potest neque cum consilio Capituli novos Examinatores in locum absentium, vel mortuorum extra Synodum eligere, & subrogare, nisi casus mortis, & necessitatis intra annum à die celebratæ Synodi contin-

gat: Nam si esset lapsus annus ab ultima Synodo, cessaret necessitas: Nam posset, & deberet congregare Synodum, & novos Examinatores deputare, quod si non agit, sibi imputare debet, & proinde stante sua negligentia, non potest uti hac facultate extra Synodum, sed recurrere debet ad Sac. Congreg. Concilii, quæ subrogationem indulgere solet ad sex menses, vel usque ad proximam futuram Synodum, dummodo in casu vacationis Parochialium utatur existentibus. Barb. in summ. decis. Apost. collect. 341. num. 10. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 31. num. 72. Nicol. in flosc. ver. examen, num. 1. & lucubr. can. lib. 3. tit. 5. de preb. nu. 25. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 5. §. 1. num. 42. Et magistraliter Rot. coram Buratt. decis. 479. per tot.

Vigesima quarta ex eodem Authore eodem tit. 5. quest. 21. in qua sic dubium proponitur, *Queritur, & si consuevit adhiberi Capituli consilium in condendis Constitutionibus Synodalibus, essent ne valide eo prætermissio? Respondetur, essent valide.*

Neque hic Author bene proponit, 380 nec bene respondit; non enim ex consuetudine loci consilium Capituli in condendis Statutis Synodalibus exigitur, sed requiritur de jure pro validitate actus, cap. quanto, de his, quæ fiunt à Pralat. & ibi Canonistæ, & juxta legem præscriptam in Pontificali in rubrica de Synodo, & in Decreto Sac. Congreg. Concilii pro Patriarca Venetiarum emanato ann. 1592. his verbis concepto. *Amplitudinem tuam in Synodo Diocesana facere posse Constitutiones absque consensu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere consilium Capituli, & illud referunt Quarant. in summ. Bullar. in verb. Synodus Diocesana, Pac. Jord. tom. 2. lib. 8. tit. 1. num. 18. Piafec. in prax. par. 2. art. 2. de Statut. ab Episc. facien. num. 8. eadem Sac. Congreg. Concilii in Hispalem. 15. Jan. 1695. cum aliis à me allegatis tom. 1. tit. 5. form. 3. num. 9. pag. 101.*

Hoc posito sequitur, quod si Episcopus consilio Capituli neglecto, Constitutiones Synodales conderet, & publicaret, nulliter ageret, & pro-

bant auctoritates à me loco supra citato num. 10. allegatae, & indigerent sanatione, ut ostensum pariter à me fuit
 382 *tom. 2. tit. 13. form. 2. numer. 98. pag. 24.* Ubi enim quis ex lege tenetur adhibere consilium in petendo aliquem actum tamquam formam; si non adhibeat, nulliter actum implet, licet consilium sequi non teneatur, ut docet *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 21. nu. 76.* Et in terminis Decretorum *Concil. Trident.* habemus exemplum in Deputatis Seminarii, quorum Consilium Episcopus debet in gubernio ejusdem requirere quo prae-
 383 misso, gesta per eum nulla sunt, quamquam eorundem Deputatorum consilium sequi non teneatur, prout decisum fuisse à Sacr. Congreg. Concilii, refert *Cresspin. de visit. par. 2. §. 31. numer. 7.* & 8. Sacr. Congr. Concilii in *Fundana* 26. Martii 1689.

Vigesima quinta, ex eodem Authore tit. 6. qu. 6. ubi proponit sic: *Queritur, Minores Ordines sunt ne Sacramenta, sicut Ordines Sacri?* Respondetur, sunt quidem. Et in corpore sic inquit, & non solum Sacerdotium, & Diaconatus, sed etiam Subdiaconatus, & quatuor minores Ordines sunt Sacramenta.

384 Hic graviter offendit iste Author, quia videtur errare in rudimentis Doctrinae Christianae. Tu igitur ad quaesitum propositum responde: Ordines minores non sunt Sacramenta secundum Theologos, sed Sacramentalia, ut docet *Navar. consil. 48. num. 7. de sent. excommun.* omnes autem Ordines sunt septem, in quibus adest aliqua participatio, seu plenitudo Sacramenti est tota in ordine Sacerdotii, quod Eucharistiam conficit, ad quam omnes Ordines diriguntur, ita D. Thomas Doctor Angelicus in *supplem. par. 3. qu. 37. art. 1. ad 2.*

Vigesima sexta, ex eodem Authore tit. 12. qu. 3. in qua sic habetur: *Queritur, quando coram Episcopo fit Beneficii resignatio, potest ne conferri consanguineo Resignantis?* Respondetur negative, nec minus proprio.

Tu verò responde, prout responsum jam fuit supra vigesima Doctrinae cum distinctione ibi data, & hic adde, quod

Beneficium in manibus Episcopi resignatum, etiam si sit liberae collationis, potest conferri Consanguineo naturali Resignantis, non obstante Bulla Pii V. ex quo quia talis Consanguineus non dicitur de Domo, nec de familia legitimorum, prout ita in Curia Archiepiscopi Neapolitani decisum fuisse testatur *Ricc. in prax. post par. 5. 86. quaestiones varia, qu. 8. per tot.* ac etiam conferri potest aliis legitimis Consanguineis ultra tertium gradum, *Barbof. in addit. post tract. de offic. & pot. Episcop. vers. quod autem beneficia, pag. mihi 462.*

Vigesima septima, ex eodem Authore tit. 18. qu. 12. in qua quaesitum sic proponit: *Queritur, sententia excommunicationis lata sine monitione est ne nulla? Respondetur si quidem est;* Et in corpore inquit, quae monitio de necessitate intercedere debet, etiam si delictum, in cuius poenam fertur, esset notorium.

Tu verò, ut bene ad quaesitum respondeas, dic sententia excommunicationis ab homine lata sine monitione regulariter nulla est, at aliquando etiam sine monitione sustinetur, & valide fertur, puta quando Episcopus non procedit, ut Judex, sed ut pars vim vi repellendo, ut in casu exemplificato *tom. 3. pag. 105. num. 1.* & in aliis casibus, de quibus *d. tom. 3. in pralud. num. 67.* In delictis autem notoriis, monitio non requiritur de necessitate, sed tantum adhibetur ad bene esse, & ad Cautelam, ut jam dixi *d. tom. 3. pag. 53. num. 20. & 21.* praesertim in declaratoria excommunicationis jam latae à jure, & in notorio facti permanentis nullo casu liciti, vel in contumace notorio, ut advertunt *Card. de Luc. de Judic. disc. 9. num. 24.* Et alii à me allegati *tom. 1. pag. 270. num. 4.* ubi de interdicto apponendo pro notorio excessu sine monitione.

Vigesima octava, ex eodem Authore tit. 19. qu. 31. in qua quaerit sic: *Utrum Clericus per annum in excommunicatione perseverans, possit beneficio privari? Respondetur affirmative, quia est suspectus de haeresi.*

Haec responsio ita absolute concepta, non est vera, nam per solum lapsum anni,

anni, non dicitur in excommunicatione inordescere, nisi constet nullam instantiam, seu diligentiam fecisse pro obtinenda absolutione, neque dicitur suspectus de hæresi, nisi post lapsum anni citetur ad se purgandum ab hæresis suspicionē; & iterum excommunicatus post alium annum animo pertinaci censuram sustineat, prout latius dixi tom. 3. pag. 161. n. 12. & seqq.

Vigesima nona, ex eodem Authore d. tit. 19. q. 32. In qua sic habetur, Quæritur, Blasphemans est ne excommunicatus? Respondetur utique, & si est Clericus, deponitur.

393 Graviter hic lapsus est Author; quia nullibi Blasphemis hæc pœna latæ sententiæ reperitur inflicta, T. xi. enim quem pro se allegat in c. si quis 22. qu. 1. hæc habet; Si quis per capillum Dei, vel caput juraverit, vel alio modo blasphemia contra Deum usus fuerit, si in Ecclesiastico ordine est, deponatur, si laicus anathematizetur, non est ergo blasphemus excommunicatus, sed à Judice juxta gravitatem blasphemie excommunicandus. Præterea hodie Blasphemi puniuntur, & mulctantur ad præscriptam formam Leonis X. datam in Concilio Lateranensi relato à Zecch. de republ. Eccles. tit. de Cleric. numer. 7. prohibet. 87. & Bullæ Pii V. la 5. §. 10.

Trigesima ex eodem Authore eod. tit. 19. n. 33. ubi quærit sic: Utrum inducens aliquem ad eligendam sepulturam incurrat excommunicationem? Respondetur, utique incurri.

395 Error hic pejor priore, quia text. quem pro se allegat in Clem. cupientes, §. fin. de pœn. loquitur explicitè, & expressè de Clericis Sæcularibus, & Regularibus, qui voto, aut promissione irrevocabili, inducunt aliquem, vel aliquos ad eligendam sepulturam in suis Ecclesiis, & nullo modo comprehendit laicos, ut jam dixi tom. 3. pag. 102. n. 9. & seqq.

Trigesima prima ex eodem Authore d. tit. 19. q. 41. in corpore ubi sic ait: Et nota, quod Prelati excommunicati, vel suspensi jurisdictio devolvitur ad Capitulum.

Monacelli, Formul. Suppl.

Deceptus est hic iterum; quia Fagn. quem pro se allegat in c. diversitatem, n. 16. & seqq. de concess. præb. totum oppositum firmat n. 25. nempe, quod non ad Capitulum, sed ad Papam jurisdictio in casu notato devolvatur.

Trigesima secunda ex eod. Authore tit. 22. qu. 24. in qua sic quærit, & proponit: Promotus ad ordines ante legitimam ætatem, vel extra tempora, aut sine litteris dimissoriis, vel per saltum, si in illo ordine ministraverit, est ne irregularis? Respondetur, est haud dubium.

Cave à quæsito, cave à responsione; 396 quia primum involvit fallacias, & plura complectitur, quæ indigent distinctione, quibus responderi scitè non potest unica responsione affirmativa, prout perperam facit Author. Etenim qui promoveretur ad Ordines ante legitimam ætatem, vel per saltum, absque dolo, ignoranter, & sub fide Parentum, in nihilo delinquit, & nullam censuram, nec pœnam incurrit, ut dixi tom. 2. tit. 13. pag. 73. n. 25.

Item suspensus ab Ordine inferiori, 397 exercendo actum Ordinis Superioris peccat, sed non efficitur irregularis, Sayr. de cens. lib. 4. cap. 3. numero 10. Item suscipiens Ordines Sacros ante legitimam ætatem, vel sine litteris dimissoriis, vel extra tempora, suspensionem, & si utatur ordine, irregularitatem incurrit per Extravag. Pii Secundi, non tamen has pœnas incurrit qui minores Ordines sic malè suscepit, ut de communi testatur Navarr. conf. 48. num. 6. & 7. de sentent. excom. Pignatell. consul. 66. numero 11. tom. 2. & firman alii à me allegati tom. 2. pag. 73. num. 25.

Item, licet peccet utens minoribus Ordinibus male susceptis antequam dispenseretur, non tamen fit irregularis, ut jam supra firmatum fuit, & comprobant Navarr. conf. 30. n. 2. de temp. Ordin. Bonacina de irregular disp. 7. qu. 3. punct. 5. numer. 1. quidquid sit de eo, qui non confirmatus, suscepit primam Tonfuram, vel Ordines Minores, qui non potest ad altiores ascendere, nec recipere Beneficia, nisi à Sede

G 3 Apo-

401 Apostolica dispenseretur, quamvis recepisset tantum primam tonsuram, postea suscepto Chrismate, promotus fuisset ad ordines, prout à *Sacr. Congreg. Concilii* 27. Septembris 1621. decisum fuisse refert *Nicol. Lucubr. can. lib. 1. tit. 11. numero 4.* Ex quibus satis liquet, quam absfona, & impropria sit Authoris absoluta affirmativa responsio.

Trigesima tertia, & ex eodem Authore d. tit. qu. 32. in qua hæc habet: *Quæritur, quis dispense in Bigamia?* Respondetur: *Solus Papa, in interpretativa Episcopus.*

402 Non est audiendus Author in hac sua erronea responsione, quia Episcopus in sola Bigamia similitudinaria dispensat, ut dixi tom. 3. in prælud. numero 180.

Trigesima quarta ex eodem Authore eod. tit. qu. 43. in qua proponens dubium quærit sic: *Quæritur, utrum Hereticus, vel Infidelis conversus, sit irregularis?* Respondetur, *Est irregularis usque ad secundam generationem in linea masculina, in feminina vero usque ad primam.* Et in corpore dicit: *Hereticorum filii usque ad secundam lineam Paternam, ad primam vero Maternam, tamquam irregulares, sunt ad beneficium, vel officium inhabiles.*

Error, tam primæ, quam secundæ partis hujus Doctrinæ est palmaris, & crassus, quia id, quod de filiis hereticorum ab Ecclesia separatorum jura ibi allegata disponunt, ipse de hæreticis, & de infidelibus ad fidem conversis affirmat, quod est falsum: nam quo ad infideles conversos, isti non dicuntur irregulares, & possunt recipere Ordines, & Beneficia sine dispensatione, quia infidelitas præcedens etiam propria eis non nocet, ut doctè more suo probat *Navarr. conf. 26. num. 5. de Regular.* & quo ad hæreticos, quando isti sunt occulti, post peractam pœnitentiam, & receptam absolutionem, non sunt irregulares, *Sayr. de censur. lib. 7. cap. 12. numer. 16. vers. 4.* Si verò sint publici, ipsi tantum ad fidem redeuntes, sunt, & remanent irregulares: non autem eorum filii, qui

quoties Parentes resipiscunt, & Ecclesiæ reconciliantur, non sunt prohibiti recipere Beneficia, & Officia, *Pas. serin. de elect. cap. 25. quest. 9. numer. 75. & in cap. Statutum il. 2. de heretic. in 6. ubi dat concordantes, cum aliis à me allegatis tomo 3. pag. 192. num. 5.*

Trigesima quinta, ex eodem Authore tit. 22. q. 37. in qua sic proponit: *Quæritur: an Clericorum famuli gaudeant fori privilegio?* Respondetur *gaudent utique.*

406 Cave ab ista Doctrina, quia erronea est: Nam privilegio fori non gaudent famuli Clericorum, sed famuli Episcoporum, & Vicariorum generalium tantum, ut praxis docet, & tradunt DD. relati à *Panimoll. decis. 142. num. 1. & seqq. Pirhing. in jus can. lib. 2. tit. 2. num. 96. vers. tertio extendunt*, nisi essent Clericorum mancipia, sive domestica, sive rustica adscripta glebæ, sive destinata culturæ prædiorum Ecclesiasticorum, nam hi servi dicuntur membra, pars Terræ, seu Instrumenta fundi, inter immobilia Ecclesiæ computantur, & alienari non possunt sine solemnitatibus, *Pas. serin. de Stat. hom. tom. 1. quest. 185. art. 7. numer. 371. Romaguer. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 5. cap. 2. ubi quod in Hispania hujusmodi servi vocantur Homines proprii, qui mancipati Domino, & agro serviunt.*

Trigesima sexta, ex eodem Authore tit. 27. q. 10. ubi sic proponit: *Quæritur, quib ob respectum aliquem temporalem celat alterius peccatum, quod alias superiori denuntiare tenetur, an Simoniam committat?* Respondetur *utique committi.*

403 *Text. in capit. nemo 14. de Simon.* quem pro se allegat, hæc habet: *Nemo Presbyterorum Xenia, vel emolumentum quodlibet temporale à quocumque publicè peccante accipiat, ut Episcopo, vel Ministris ejus peccatum illius celat, nec quemquam pœnitentem gratia, vel favore, ad reconciliationem adducat, vel quocumque livore dignè pœnitentem reconciliatione removeat, quia simoniacum est.* Ex qua lectura facile percipitur quam extranea sit juris dispositio (quæ Presby-

byctos confessarios admonet) à quaestione proposita, & responsione data ab Authore, qui singularem doctrinam prorsus spernendam ab hoc textu susceperit Bonac. autem allegatus in tit. de Simon. q. 2. sub nu. 7. hæc habet. Respondeo primo nomen Simonia eo in loco late: & improprie accipe, & Innocent. in d. c. nemo Presbyterorum inquit. In modum Simonie puniendus, non enim proprie dicitur Simoniacus, qui celat per gratiam crimen alterius.

Trigesima septima, ex eodem Authore tit. 35. quest. 6. in qua proponit, & querit sic. Si Clericus culpa sua privatur Beneficio ad cuius titulum est promotus, an super eo percipere debeat alimentaria? Respondetur affirmative, si non habeat aliunde.

Hæc Doctrina nullum in jure habet fundamentum, nam Text. in cap. Studet, & ibi gloss. 50. dist. gloss. in capit. cum Vinsonien. de elect. verb. admiserant in fin. Surd. de alim. tit. 1. q. 82. num. 5. quos male pro se allegat, loquuntur de Clerico suspensio, non de privato, quod est valde diversum. Cæterum Clerici ob eorum scelera, & delicta Beneficiis, ad quorum titulum fuerunt ordinati, si remaneant privati, nullum jus retineant pro alimentis super illorum Beneficiorum fructibus, quamquam aliunde non habeant, unde vivere possint, Pignatell. consult. 77. num. 45. & privati posse, absque ulla præservatione alimentorum, pluries declaravit Sac. Congreg. Concilii apud me tom. 3. tit. 13. form. 3. num. 22. pag. 73. & recenter in Asculana 13. Aug. 1707. ad 1. ubi de Canonico Collegiæ, qui Canonicatum loco Patrimonii pro congrua sustentatione subrogari obtinuerat.

Trigesima octava, ex eodem Authore tit. 44. quest. 7. qui iterum de more proponens querit: An contra Ecclesias currat prescriptio centenaria? Respondetur affirmative contra Romanam. At secus in aliis Ecclesiis in quibus sat est quadragenaria.

Cave ab ista distinctione, nam Bulla Urbani Octavi in ordine la 270. Bullar. tom. 5. (quam fortè Author

ignoravit) sustulit non solum contra Romanam, sed etiam contra quascunque alias Ecclesias inferiores præscriptionem quadragenariam, & præservavit solum centenariam, Romaguer. ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 5. capit. 1. numer. 24.

Trigesima nona, ex eodem Authore tit. 44. quest. 2 ubi querit sic: Quenam præscribi nequeunt? Respondetur: præscribi non possunt obedientia, visitatio, procuratio, locus Religionis, jus decimarum.

Tu verò interrogatus responde, jus decimarum & jus procurationis, si non generaliter, saltem aliquo in loco, & Diocesi præscribuntur, ut dixi tom. 3. pag. 62. numer. 5. & 6. & habetur expressè in Concilio Trid. sess. 24. cap. de rector. Passerin. in cap. exigit. num. 4. & sequ. de cens. in 6.

Quadragesima, ex eodem Authore tit. 49. quest. 21. in qua quesitum proponens ait: Ecclesia reparatio, à quo est facienda? Respondetur à Populo.

Vaga nimis, & erronea est responsio, quia si loquitur de Ecclesia Cathedrali reparatio numquam facienda est à Populo, nisi adsit consuetudo, sed ex redditibus Mensæ Episcopalis, & Canonicorum. Si verò loquitur de Ecclesia Parochiali, Populus non tenetur nisi in casu, quo Rectori Ecclesiæ deficiat congrua alimentaria, & nulli alii adsint redditus pro restauratione, & sic tantum in subsidium, ex plenè deductis à Sperell. dec. 67. & 68. Pirhing. in jus can. lib. 3. tit. 48. num. 14. Panimoll. dec. 6. adnot. 8. per tot.

Quadragesima prima, ex eodem Authore tit. 51. q. 19. in qua sic proponit: Quidnam potest Episcopus percipere à Clero? Respondetur, Cathedralicum ob aliquam urgentem causam ad Ecclesiam spectantem.

Adverte, quod hic Author fallitur, & responsio versatur in æquivoco; nam aliud est Cathedralicum, aliud est subsidium charitativum, quod Episcopus valet exigere à Clero; Cathedralicum, quod solvitur ex obligatione, non propter necessitatem (ut perperam ipse supponit) sed in signum

subjectionis, & in honorem Cathedralis, & non à Clero, sed ab Ecclesiis, & Clericis intulatis, & Beneficiatis tantum solvitur, charitativum verò subsidium solvitur, & exigitur à Clero pro necessitatibus Episcopi ex causa suae Ecclesiae juxta dispositionem *Text. in cap. cum Apostolus, de cens. & de quo dixi tom. 2. pag. 6. nam. 36. cum seqq. & de primo Card. de Luc. disp. 38. de Jurisd.*

416 Quadrag. secunda, ex eodem Authore tit. 52. q. 14. in qua quaeritur sic: *Regulares an possint aliquem inducere ad eligendam sepulturam? Respondetur: nullum posse praeter Parochum.*

417 Mala, & erronea est responsio. Nam Regulares inducentes aliquem consilio ad eligendam sepulturam in aliena Ecclesia nullam poenam incurrunt, ut ostensum à me fuit tom. 3. pag. 102. n. 9. Parochus autem Clementinae Cupientes, de poen. transgressor censuram incurrit, ut infra suo loco in hoc supplemento demonstratur.

418 Quadragesima tertia, ex eodem Authore tit. 53. qu. 7. quo in loco quaesitum proponitur sic: *Quaeritur, quam poenam incurrant Monasterii Monialium violatores? Respondetur, poenam capitalem de jur. Civili, depositionis, & intrusionis in Monasterium de jure Canonico.*

Cave hic ab ista responsione, quia Author iterum gravius lapsus est in æquivocum. Alia enim est poena violentum Clausuram Monasterii Monialium, de qua quaeritur in quaesito, quae est excommunicatio inflicta à Concil. Trid. cap. 5. sess. 25. de Regul. & aliis Constitutionibus Apostolicis Greg. 13. & Paul. V. Alia est poena violentum claustra Virginitatis Monialium, quae est capitalis ad *Tex. in l. si quia cod. Episcop. & Cleric.* de qua non loquitur quaesitum propositum. Unde si responsio debet convenire interrogationi, ex vulgatis, nemo non videt, quam sit dissimilis illa, quae datur ab Authore, qui videtur nescire, de quo affirmet.

Quadragesima quarta, ex Opere P. Octavii Maria à S. Joseph Augustiniani Discalceati, olim Romae Impresso sub titulo *Milles casus, seu Milleloquium*, & postea in eadem Urbe reimpresso Typis

de Martiis anno 1708. tom. 1. tit. 34. de Celebr. Missar. interrog. 1. pag. 77. ubi sic ait: *Concludo igitur cum communi sententia, Missam dicere absque rationabili causa, non premissa recitatione matutini esse peccatum veniale.*

419 Tu autem tene cum veriori sententia, quod sit mortale, & quod contraria opinio Authoris, & sequacium videtur periculosa ex rationibus, quas perpendimus supra in hoc supplemento ad tit. 16. form. 1. pag. 6. n. 6.

Quadragesima quinta, ex eodem Authore eod. tit. interrog. 3. ubi hæc habet: *Audivi quosdam dicentes in Altari (dum Missa celebratur) necessario debere adesse Crucifixum, nec sufficere Crucem, sed nullus ex Doctoribus quos hucusque vidi hoc dicit, sed dicant quod requiratur Crux, & paulo post: Tandem omnes Doctores tenent non esse peccatum mortale celebrare sine Cruce, vel Imagine Crucifixi, licet commode haberi possit.*

420 Cave ab ista nimis laxa doctrina, certum est enim, quod in Altari, dum Missa celebratur, necessario debet adesse Crux cum Imagine Crucifixi juxta præscriptum libri Cæremonialis lib. 1. c. 12. (quem iste author non vidit) & juxta sententiam D. Bonaventurae eximii Doctoris Ecclesiae, quem refert, & sequitur Card. Bona lib. 1. rer. liturgic. cap. 25. §. 8. his verbis, *Ideo Sancti Patres, ut Seraphicus Bonaventura testatur, in libro de mister. missar. statuerunt, ne quisque missam agat, nisi in Altari adsit Imago Crucifixi.* Et ex nostris docent Pac. Jord. tom. 1. l. 4. tit. 1. n. 234. Gav. in rubr. missal. de prepar. altar. p. 1. tit. 20. lit. V. Crispin. de visit. post par. 2. §. 10. n. 37.

421 Cuique igitur liber Cæremonialis sit legalis, & authenticus, & ab omnibus observandus sub præcepto, ut mandat Clemens VIII. in sua Bulla 69. impressa in Bullar. tom. 3. §. 2. his verbis: *Ab omnibus, & singulis personis ad quos spectat, & in futurum spectabit, perpetuo observandum esse precipimus, & mandamus, & dixit Rotacorum Arguell. dec. 72. n. 10. & ritus, qui profluxerunt ab Apostolis, (qualis est hic, de quo loquitur) sine omnino amplectendi, temerarium videtur assertum, quod celebrare sine Cruce, vel Imagine Cru-*

Crucifici, sit culpa levis. Etiam si commode haberi posset, ut tenet author. Excusandus quippe esset à culpa gravi Sacerdos, si in aliqua Ecclesia rurali celebraturus pro commoditate Populi Villarum, Crux cum Imagin. Crucifixi deficeret, & sine magna mora, provideri non posset.

Quadragesima sexta, ex eod. Authore tit. 77. de Eccles. pollut. inter. 18. ubi sic querit: *Episcopus potest ne concedere licentiam, ut in polluta Ecclesia celebretur?* Resp. potest hanc licentiam concedere.

Tu verò de hoc requisitus responde, quod hæc opinio Authoris non est tenenda, neque in praxi sequenda, ut jam monui tom. 3. pag. 104. num. 23.

Quadragesima septima, ex eod. Authore tit. 81. de elemos. inter. 13. dubio proposito an Parochus, vel Episcopus possint impedire Religiosos mendicantes, ne elemosynas quærant, responder sic, Non possunt, & paulò post inquit: *Non videtur admittendum id, quod aliqui dicunt, ut Laur. de Franc. & alii, nimirum posse Ordinarios impedire, & prohibere ne mendicantes superfluum petant, nam ipsis Ordinariis nullatenus competere potest facultas iudicandi an elemosyna, quas petunt, sint vel non superflue, cum non sint Iudices ipsorum: Imò prohibentes eos mendicare secundum aliquos, incidunt in excommunicationem lata sententia, & Inquisitores heretica pravitaris ad petitionem fratrum possunt, & debent contra illos procedere, sicut contra alios heret.*

Hæc doctrina erronea est quoad primam partem, captiosa, ac falsa quoad secundam: Etenim, ut ostenditur à me tom. 1. tit. 6. form. 6. pag. 141. num. 8. 9. & 10. Regularibus Ordinum mendicantium, qui bona stabilia, & redditus possident, & ex illis sustentantur, potest Episcopus (præsertim si Religiosi Conventus sunt in parvo numero) suo Edicto prohibere, ne elemosynas quærant, nisi exhibita suorum Superiorum licentia, & ipsius Episcopi obtenta approbatione, ne sub prætextu paupertatis elemosynas, Regularibus, qui ex pura mendicitate vivunt, & aliis pauperibus loci debitas, subtrahant, & alienum u-

surpent, ut bene probant DD. ibi allegati, quibus adde Ventrigl. in prax. p. 1. annot. 48. §. unico, num. 112.

Ad hoc enim istis indultum fuit à Sede Apostolica, ut bona stabilia fructifera proventusque perpetuos, acquirere, & retinere valeant, ne mirum molesti sint fidelibus quotidiana quæstuatione, ut advertit Piafec. in prax. p. 2. cap. 3. art. 6. de visit. regular. num. 56. ver. quoniam autem: Ideoque Episcopus, qui est superintendens, Pater, & Protector pauperum suæ Diocesis, & præsumitur instructus de vita, & qualitatibus diocesano-um, & de his, quæ in suo territorio contingunt, ut dixit Rot. coram Buratt. decis. 22. num. 30. Add. ad eundem, decis. 635. num. 11. Card. de Luc. miscell. disc. 7. num. 16. recto, & provide in hoc se ingerit, & si hoc officium non præstaret, vacuum nomen Episcopi teneret, non ut Regularibus mendicantibus prohibeat elemosynas, sed ut inhibeat immodicas possidentibus, & ne pauperes fraudentur, Sperell. decis. 38. num. 28. Pignat. consult. 12. num. 19. & 20. tom. 8.

Neque ejus iudicium, & jurisdictionem in hoc possunt prædicti Regulares effugere: quia ex Decreto Sac. Cong. Conc. jure prohibet Regularibus Ordinum mendicantium, ne quærant elemosynas extra loca ubi Monasteria existunt, nisi prius licentiam Superiorum ostenderint, extra verò Diocesim, nisi illius consensum obtinuerint, nec per alios quàm per suorum Ordinum fratres, prout referunt Fagnan. in cap. grave, num. 45. de offic. Ord. Pignat. de consult. 12. num. citat.

Et ex hoc clarescit falsitas doctrinæ hujus Authoris in eo, quo tenet, quod Episcopi prohibentes mendicantibus quærere illimitatè, incurrant ipso facto excommunicationem; imò, & processari possint, & debeant tamquam heretici, quod dici non potest sine temeritate. De hoc enim quæri posset in casu, quo aliquis Ordo mendicantium privilegium Apostolicum expressum haberet, ne ullo modo, & in nullo casu prohiberi posset sub pœna excommunicationis, & privilegio hanc pœnam lata sententiæ irrogante ostenso, & exhibito, nollent Episcopi, impedimentum removere, & inhibitionem revocare.

care. Cœterum prohibentes, ut suprà, probe officium suum implent, ex allegatis.

427 Præterea Inquisitores hæreticæ pravitatis (Cardinalibus Urbis generalibus Inquisitoribus exceptis) non possunt inquirere contra Episcopum de hæresi suspectum, sed si eum culpabilem sciunt, denunciandus est Papæ juxta text. expressum in cap. inquisitores, de her. in 6.

Quadragesima octava ex eodem Authore tit. 83. de Episcopis, & Episcopat. interrog. 31. ubi dubium proponens inquit: Qui occultè, sed spontè, facit se castrare, potest ne ab Episcopo dispensari, ut ad Ordines sacros promoveatur? Respondeo, Sciendum est primò, &c. Hoc ergo prænotato dicendum est in casu Nostro, posse Episcopum dispensare cum illo, qui fecit se castrare, modo delictum sit occultum, & ratio est, quia hæc irregularitas non est ob vitium corporis, sed ex delicto; nam quamvis notorium sit eum esse Eunuchum, tamen id per delictum factum fuisse, est occultum, & consequenter integrum erit Episcopo cum eo dispensare.

428 Hæc doctrina falso innixa est fundamento: Nam qui sponte se castrare facit, & culpa sua se ipsum mutilat, evadit irregularis ex vitio, seu defectu corporis, ut dixi tom. 3. in præludio pag. 26. num. 162. non autem ex delicto: In qua irregularitate inducta à Concilio Nicæno

429 primo, solus Papa dispensat, Sayr. de cens. lib. 6. cap. 7. num. 12. & cap. 8. num. 25. Barb. in cap. significavit, num. 3. de corp. vitiat. Panimoll. decis. 89. annot. 2. num. 3. & 20. Sac. Congreg. Episcop. 15. Januarii 1694. Et quamvis abscissio hujusmodi sit occulta, non est dispensabilis ab Episcopo; quia irregularitas inde proveniens non fundatur in notorietate, sed in excessu, & sævitia sui ipsius, & in periculo homicidii, quod ex secatione sequi poterat, ut docent Garc. de benef. par. 7. cap. 12. num. 5. Sayr. d. cap. 7. num. 12. Pirhing. in jus can. lib. 1. tit. 20. num. 11. & Pignat. consult. 66. per tot. tom. 6. ideoque tales eunuchi per dispensationem, ad Sacram Congreg. Concilii recurrunt, quæ maxima facilitate illam concedit, ut accidit in Aſina 15. Maji 1702.

Quadragesima nona ex eodem Authore tit. 89. de excomm. ob Cleric. percuss. in 1. ubi proponit dubium sic: Cajus ex odio, passione, & malignitate, percussit quemdam Clericum mortuum; debet ne censeri incurrisse excommunicationem, vel non? Respondeo: excommunicatus censeri debet.

Tu verò cum saniori sententia responde, quod iste Cajus non debet censeri excommunicatus, & dixi tom. 3. pag. 35. post num. 14. vers. tertio decimo.

Quia Clerico mortuo directè injuria non infertur, cum non sit amplius homo, & sicuti si talis percussio Caji ex odio facta esset in Ecclesia, cum notabili sanguinis effusione, Ecclesiam non pollueret, ut tradit Nicol. lucubr. can. lib. 4. tit. 39. num. 252. veri. duodecimo limita: Ita nec percussor censura ligatur.

430 Quinquagesima, ex eodem Authore tit. 29. de falsific. litt. Apost. inter. 5. pag. 299. ubi hæc habet: Falsificantes litteras, seu brevias, aut Bullas Cardinalis majoris Pœnitentiarii, incidunt ne in excommunicationem Bulla Cœne? Resp. quamvis hujusmodi falsificantes graviter peccent, & tamquam falsarii debeant puniri, tamen non comprehenduntur sub nomine falsificantium litteras Apostolicas.

431 Hæc doctrina videtur se opponere dispositioni Bullæ Julii III. la. 1. §. 3. in qua hujusmodi litteræ summi Pœnitentiarii parificantur litteris Apostolicis, quæ expediuntur in Cancellaria, & vult Papa, quod qui illas in dubium revocat, aut impedire executionem procurat, censuras Bullæ Cœnæ contra impediētes litteras Apostolicas inflictas, incurrat: Unde clarè evincitur, quod eisdem censuris remaneat ligatus, qui illas falsificat, cum delicti paritas, paritatem pœnæ requirat, l. nihil. intereff. ff. de adult. Et quod cadant hujusmodi litteræ sub Bulla Cœnæ, advertunt quoque Bonac. de censur. in Bulla Cœnæ, disp. 1. quæst. 14. punct. 1. num. 22. (eo quia expediuntur à summo Pœnitentiario tanquam Præfidente, & delegato Papæ) Guaz. jun. ad defens. anim. lib. 2. defens. 7. cap. 54. num. 17. Et

17. Et ulterius quatenus eas falsificantes, sub Bulla Cœnæ non comprehenderentur (prout comprehenduntur) adhuc ex communicationem contra falsificantes litteras in forma Brevis, ac supplicationes de mandato Papæ signatas, inflictam à Greg. XIII. in Const. 81. §. 6. incurrunt.

Quadragesima prima, ex eodem Authore tom. 2. tit. 156. de Orat. privat. inter. 9. ubi proponit sic: *Possunt ne Regulares in suis Granciis, & cellis infirmorum celebrare cum Altari portatili?* Respond. quando Episcopus non repugnat, possunt Regulares celebrare cum Altari portatili: immò Diana probabiliter docet posse Regulares, etiam contradicente Episcopo, & non obstante Concilio Tridentino, celebrare in Granciis, & in Cellis particularibus cum Altari portatili.

Hæc doctrina opponitur Concilio Tridentino, & Sac. Congreg. ejusdem, quæ die . . . . . Maji 1687. declaravit Regularibus non licere, prout refert Mateucc. Official. Curie 10. §. 2. num. 83. lib. Decr. 37. fol. 107. Hodie autem post publicationem Decreti generalis præfate Congregat. à Clem. Papa XI. approbati, & est in anno 1703. evulgati, & quod per extensum retuli tom. 1. pag. 50. (in quo privilegia Altaris portatilis, Regularibus olim concessa declarantur revocata) est temeraria, præsertim in isto Authore, qui scripsit post promulgationem ejusdem Decreti.

Quinquagesima secunda ex eodem Authore tit. 158. inter. 5. ubi quærit sic: *Clericus suscipiens ordines sacros cum patrimonio ficto incurrit ne suspensionem?* & postea celebrando sit ne irregularis? Negativam sententiam sustinet ipse Diana, & dicit esse probabiliorē, & in praxi tutissimā: & recte respondet ad argumenta contraria.

Caveant ordinandi ab ista doctrina, quia laxa est, erronea, & pluries Decretis Sacrarum Congregationum reprobata, quæ referuntur à Pignatell. consult. 77. num. 15. & 16. tom. 5. & ab aliis DD. à me allegatis tom. 2. tit. 13. form. 3. num. 4. pag. 71. & tom. 3. pag. 131. num. 1. re-

jecta: Et ideo in praxi contraria sententia affirmativa tutissima vocanda, & sequenda est cum Navar. consult. 1. num. 45. de const.

Addit hic quod extra Urbem, taxa Patrimonii ordinandi in summa scutorum quadraginta monete Romanæ non dicitur excessiva, nec est reducenda, ut declaravit Sac. Congreg. Concilii in Senogallien. pro Terra Rocchæ contrada 20. Junii 1705. ad 1.

Non potest tamen Clericus promovendus, ultra taxam alia bona assignare in Patrimonium, ibi ad 3. Et impetrato Beneficio, bona assignata in Patrimonium redeunt ad primum Statum etiam pro rata Beneficii obtenti, facta tamen prius subrogatione per Ordinarium, ut in dicta Senogallien. in responsione ad 4. & 5. juxta antiquiora Decreta in Oretana Augusti 1604. l. 34. folio 70. & 71. & in Terracinen. 20. Julii 1619. in quibus responsum fuit titulum, & privilegium Patrimonii ordinati, non extingui, quamvis ordinatus acquirat Beneficium, nisi fiat ab Episcopo subrogatio, & in Tolentinat. 10. Maji 1692.

Quinquagesima tertia ex eodem Authore tit. 160. de Paroch. inter. 29. ubi hæc habet: *Parochus inducens aliquem ad eligendam sepulturam in sua Ecclesia, vel non immutandam jam electam, incurrit ne excommunicationem?* Dico, quod non incurrit, & ratio est, quia leges canonice, prohibentes Religiosos, & Clericis Sæcularibus sub pœna Excommunicationis, ne præsumant aliquem inducere, voto, juramento, vel promissione ad eligendam sepulturam, apud eorum Ecclesiam, aut non immutandam jam electam, editæ fuerunt in favorem Parochorum.

Caveant Parochi, & Ecclesiarum Parochialium Rectores ab hac erronea doctrina, quia falsum est suppositum, quod Canones id prohibentes emanaverint favore Parochiorum; nam conditi sunt pro libertate sepulturam eligere volentium, & ideo Parochi si fiant transgressores, censuras inflictas incurrunt, ut infra in hoc supplemento demonstratur.

Quin-

Quinquagesima quarta, ex eodem Authore tit. 180. de Regular. inter. 46. ubi proponit sic: *Potest ne Episcopus excommunicare Regulares nolentes ad Processiones accedere? dico primo, &c. dico tertio, quod, ut Regulares teneantur accedere ad Processiones, debent vocari non per Edictum publicum, sed personaliter. Dico quarto, Regulares cogi minime posse per censuras ab Episcopo, &c. & ideo à nostra sententia non recedendum.*

- 443 Tu verò mi lector omnino ab hac sententia (quæ peregrina est in praxi) recedas, tamquam sæpè rejecta à Sac. Congregationum Decretis, & reprobata à D. D. ad saturitatem cumulatis tom. 1. pag. 167. num. 10. & 11. & tom. 3. pag. 165. num. 13. quos tædet hic denuo transcribere incassumque nititur hic Author rem cambre recoctam repugnare. Quod autem sufficiat eos ad Processiones vocare per Edictum docet Card. de Luc. de iurisd. disc. 100. num. 9. & 10. & declaravit Sac. Congreg. Episcop. & Regul. in Eugubina 1. Maji 1649. quam refert Pasqualig. ad Laurent. de Franch. controu. par. 1. num. 71. & Sac. Congreg. Concilii in Insularum Canaria jurisdictionis 13. Novembris 1694. in qua proposito dubio: *Regulares non vocati, an teneantur accedere ad Processiones publicas Corporis Christi, & similia?* Responsum fuit: *Teneri precedente generali indictione.*

Quinquagesima quinta, ex eodem Authore tit. eod. inter. 85. ubi in fine sic concludit: *Sed omnia privilegia mendicantium etiam Jesuitarum communicantur ad invicem.*

- 444 Cave ab ista universali, & erronea propositione, nam privilegia tam Jesuitarum, quam aliorum Ordinum mendicantium, quæ involvunt præjudicium tertii, vel sunt alii onerosa, aut speciali nota digna, vel quæ raro conceduntur, vel demum jurisdictioni Ordinariæ Episcoporum sunt præjudicialia, & læsiva, non conferuntur per solam communicationem, sed indigent speciali, & expressa concessione, non obstante, quod communicatio habeat clausulas prægnantes, ut latè probat Pignatell. consult. 1. num. 32. 33. & 34. tom.

10. & pluribus exemplis, & Decretis comprobavi ego tom. 2. pag. 83. à num. 33. ad 37.

Quinquagesima sexta, ex eodem Authore tit. eod. inter. 119. quæst. 7. ubi sic quærit: *An Regulares absque Apostolica dispensatione possint ab Episcopo ordinari extra tempora?* Resp. quamvis de jure communi nullus possit ordinari nisi in sabbato quatuor temporum, &c. tamen Regulares omnes ex ordine mendicantium, & cum qui eis communicat in privilegiis, licet ordinari possint extra tempora in qualibet die Dominica, vel festo occurrente, absque alia summi Pontificis dispensatione.

Caveant Episcopi ab hac doctrina, quam docere videtur quoque Tambur. lib. 7. de ordin. cap. 10. de tempore ordin. num. 18. quia erronea prorsus, & falsa est, & Decretis Sac. Congreg. Concilii à merelatis loco mox citato n. 37. explosa, & reprobata, tum ex rationibus supra deductis ad proximam precedentem doctrinam. Cave ab ista! Tum quia in Indulto concessio à Gregor. XIII. post Concilium P. P. Jesuitis, (quod hodiè unicè viget) expressè cavetur, quod alii Regulares, qui cum ipsa societate privilegia communicant, & participant, in eo participare non valeant, ut à me advertitur d. tom. 2. d. pag. 83. num. 33. & ideo Sac. Congreg. Concilii requisita ab Episcopo Assisen. an ipse posset alios Regulares vigore d. Indulti, in quo participare autumant, ordinare extra tempora, die 23. Januarii 1706. respondit, *Scribatur Episcopo, ut abstineat, donec exhibeantur privilegia Regularium, & concordat illud Decretum in Senen. ibidem à me allegatum.*

Quinquagesima septima, ex eodem Authore tit. 185. de reliq. sac. inter. 4. inquit sic: *Alienatio Reliquiarum includitur in prohibitione extravagantis Ambrosii Paul. II. de reb. Eccles. non alien. Resp. sententia affirmativa est communior probabilior, & in praxi consuetudina.*

Tu verò requisitus quæsito responde, quod non includitur, ea convincente ratione, quod Reliquiæ Sanctorum non sunt

sunt res corporales, & nullius sunt in bonis, Sac. Congreg. Rit. apud Barb. in sum. decis. Apost. collect. 646. num. 5. & ideo cum non sint in commercio hominum, nec pretio æstimabiles, sed supra omne pretium, non cadunt sub Paulina, ut ex Passer. de Stat. hom. tom. 1. quest. 185. art. 7. num. 420. dixi supra in hoc supplemento.

Quinquagesima octava, ex eodem Authore, tit. 196. de Sacram. Matrim. ubi sic querit: *Quisnam est Minister Matrimonii?* Resp. communis sententia docet, Ministrum huius Sacramenti esse Sacerdotem.

447 Hic longius aberrat Author iste à Doctrina sana, quia communis, & vera sententia docet, quod ipsi contrahentes (quorum consensus expressus est causa efficiens Sacramenti) sint Ministri, Parochus autem, vel alius Sacerdos illius nomine assistens, sit testis ab Ecclesia adhibitus magnæ autoritatis, Sanchez de Matrim. lib. 2. disp. 6. num. 2. ubi quod sententia opposita, quam hic docet P. Ostavius, sit temeraria, & comprobant alii, quos allegavi tom. 1. tit. 10. form. 8. pag. 206. num. 1. & 2.

His prænotatis, adverte, me citatos Authores non reprobare, neque eorum æstimationi derogare velle excogitavi, sed tantum propositiones ab illorum operibus fideliter depromptas, & minus justas, ad tuendam sanam doctrinam refellere, & Tribunalibus Ecclesiasticis (quibus utilissimum est illarum notitiam habere) levamen afferre posse studui. Cæterum inter hos DD. me minimum esse profiteor.

Eod. tit. 16. form. 2. pag. 300.

448 Num. 30. Adde ad ibi dicta de opposito impedimento affinitatis ad retardandum Matrimonium, proveniente ex copula objecta Sponsæ, cum consanguineis Sponsi, quod non probatur per testes de auditu, neque ex huiusmodi probatione dicitur constare de impedimento, ut declaravit Sac. Congreg. Concilii in Tro-piet. 28. Novemb. 1605. in qua causa pro-

posito dubio: *An constet de legitimo impedimento affinitatis, Resp. Negative præstito iuramento per Mulierem non habuisse copulam, neque cum patre, neque cum patruo Sponsi.*

Si verò ad dissolvendum Matrimonium, objiceretur ex parte Mulieris defectus ætatis, puta, quia non haberet ætatem completam duodecim annorum, non esset audienda si deficerent pauci dies, & malitia suppleret ætatem: nam licet Matrimonium contrahi non valeat, nisi Mascululus pubes sit ætatis quatuordecim, & Fœmina duodecim annorum completorum, cap. puberes, cap. continebatur, cap. attestaciones, & cap. fin. de despons. impub. Sanch. de Matrim. lib. 6. disp. 104. num. 1. & 2. Tamen pro validitate Matrimonii talis ætas non accipienda est mathematicè, sed moraliter, nam pubertas ex vigore naturali, non ex annorum numero comprobatur, ut ait gloss. fin. in dict. cap. puberes. Ideoque Matrimonium contractum cum puella, quæ ætatem completam duodecim annorum non habebat, sed deficiebant tres dies, validum fuisse declaravit Sac. Congreg. Concilii in Guardian. Matrimonii 30. Aprilis 1695.

An autem Episcopus super isto defectu ætatis requisitæ à jure, & non completæ possit dispensare? vide Sanch. loco mox citato, num. 12. ubi tenet affirmativam, dummodo concurrat aliqua urgens necessitas.

Adverte dict. num. 30. ubi allegatur Decretum Sac. Congreg. Concilii die 22. Maji 1635. corrige sic, Nullius 22. Maji 1625. lib. Decret. 12. fol. 294.

Eod. tit. form. 3. pag. 307.

Num. 8. Adde ibi, quod Episcopus est speciali nota dignus, & ideo dispositio generalis odiosa, & exorbitans, Episcopum non comprehendit, Tusch. lit. E. concl. 236. num. 6.

Num. 9. Ex decreto Concilii Carthaginensis IV. relato in cap. Episcopus, dist. 88. debet Episcopus rerum Sæcularium curam abjicere, & lectioni, orationi, & Verbi Dei prædicationi tan-

tantummodo vacare: non ille, qui non cognovit litteraturam, idest scientiam arithmeticam pro faciendis calculis introitus, & exitus, dati, & accepti, introibit in potentias Domini, juxta versionem Caldaicam, & Vatabli, quam refert Menoch. in suo Opere, vulgo le Scuore, par. 3. cent. 9. cap. 79. §. fin.

Episcopus enim ad hoc ordinatus est: Regulares autem, ut supra diximus, introducti, & admissi sunt, ut sint ejus coadjutores, sicuti erant Apostoli, & Discipuli Domini, qui officium prædicandi nunquam dimisit: quare Episcopi nisi hoc per se ipsos fecerint, rationem Domino reddent, cui illi perierint, qui si vocem Pastoris audivissent, salvari omnino potuissent, ut admonendo Nepotem suum Episcopum Theanensem, fulcro scripturarum probat Bellar. in Opusculo, cui titulus est, *Admonitiones ad Episcopum Theanensem*, Venetiis impresso anno 1612. apud Dominicum Boves.

454 Num. 17. Adde ibi, quod dispensatus in Voto à Papa sine vera, & justa causa, non est tutus in conscientia, & coram Deo, *Graff. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 31. num. 27. Corrad. prax. dispens. lib. 8. cap. 10. num. 6.*

455 Num. 17. Regularis professus, qui habet Indultum transeundi ad aliam Religionem, non potest transire ad laxiorem, *Concil. Trid. cap. 19. sess. 25. de Regul. Sacr. Congreg. in Cajetana transitus 24. Martii 1703. in qua rescriptum fuit: Transitum ad laxiorem fuisse nullum, & Orator omnino intra mensem redeat ad suam Religionem.* Posset tamen valide ad laxiorem transire, si ad hoc esset dispensatus à Summo Pœnitentiario, qui ut valeant Regulares Indultarii, ex aliqua justissima causa ad illam transire, habet in facultatibus, ut mihi testatus fuit Episcopus Narnien. Doctrina, & Zelo Ecclesiasticæ disciplinæ ornatissimus, qui per plures annos in munere Auditoris clar. mem. Card. Colloredo Summo Pœnitentiario inservivit.

456

457

458 Num. 26. Deus, qui non fallitur, nec falli potest, fidei nostræ, & spei, Testimonium perhibuit. Primò, per Christi-

tum, deinde per Sanctos Apostolos, ceterosque Christi Discipulos, & Viros Sanctos: imò per utriusque sexus personas innumerabiles usque in præsens: per innumera, & præclara miracula, soli omnipotentia suæ possibilia. Secundò, quoniam quicquid de Christo credimus, in veteris testamenti scripturis, per Moysen, & Prophetas, quibus Deus revelaverat, copiosè legimus prophetatum. Tertiò, quia lex Christi, lex est totius Sanctitatis, Honestatis, & Perfectionis. Quartò per finalem Judæorum relictionem, ex qua probatur Christum venisse. Quintò ostenditur veritas fidei per hoc, quod quanto atrociori Adversarii, & Tyranni nitebantur fidem Christi prorsus extinguere, tanto plus crevit, & innumeri natura debiles, & ætate imbecilles, fortes evaserunt, & tormenta intolerabilia, Christi invocatione, & virtute, sustinuerunt, ut observat Carthusian. in *Epist. 1. Divi Petri art. 8.* Et ut cum *Augustino* in prædictorum comprobationem, & infallibilitatem adde, consensum Populorum, atque Nationum. Successio Pontificum nunquam interrupta in Sede Petri, usque ad præsens. Et demum consensum tot hominum doctrina, & prudentia celeberrimorum.

Eod. tit. 16. form. 4. pag. 319.

459 Num. 12. Quodcumque occurrerit festum Sanctissimi Corporis Christi in Vigilia S. Jo: Baptiste, nihil tunc prorsus in eo anno, nec commemoratio sit de Vigilia, etiamsi anticipetur jejunium feria quarta, prout respondit *Sacr. Congreg. Rit. 18. Septembris 1706.* inquit. Nihil de Vigilia in Officio, & Missa.

Eod. tit. form. 7. pag. 334.

460 Num. 2. Quando Clericis in jure aliquid præcipitur, aut prohibetur, intelligitur de Ordinatis in Sacris, vel de Beneficiatis, *Gavan. in Manual. verb. Clericus, num. 92.* Et hinc oritur, & inter-

461 fertur, quod legatum relictum cum conditione, quod legatarius efficiatur Clericus, non debetur legatum, si tantum Clericalem Tonsuram, aut Minores Ordines assumeret, & ad Presbyteratum in legitima ætate constitutus ascendere recusaret, ex eo quia non diceretur adimpleta conditio, cum finis Clericatus sit Sacerdotium, ut latè firmat Ricc. collect. 2877. ubi refert per extensum responsum Novarii.

462 Num. Iterum hic moneo, quod licet Vicarius Apostolicus possit de jure litteras Dimissorias ordinibus recipiendis concedere per text. in cap. is cui, de elect. in 6. tamen hodiè de stylo in litteris deputationis, talis potestas auferitur, ut patet ex formulis, quas tom. 2. per extensum dedi, ideoque si deputatio Vicarii Apostolici fiat vigore litterarum Sacri. Congregationis, cum clausula: Et cum facultatibus Vicariis Apostolicis concedi solitis, absque alia expressione, dicta facultas non censetur tributa, sed ablata, per ea, quæ ibi dixi, & advertit quoque Pellegr. prax. Vicar. par. I. sect. 6. num. 11. ubi decreta refert.

463 Cautè propterea legendi sunt Grat. discept. 106. num. 31. & Panimoll. (qui eum sequitur,) decis. 1. adnotat. 5. num. 9. firmantes Vicarium Apostolicum posse concedere litteras Dimissorias, nam hoc procedit de jure, non in praxi.

Eod. tit. form. 10. pag. 345.

464 Num. 13. & 14. Vacante Ecclesia suffraganea carente Capitulo, illius administratio, & Vicarii deputatio pertinet ad Metropolitanum, & si Metropolitana Pastore careat, pertinet ad Capitulum Metropolitanæ, non autem ad antiquiorem suffraganeum Episcoporum Sacra Congreg. Concilii 28. Augusti 1683. lib. 33. Decr. fol. 292. Quarant. in Sum. Bullar. verb. Archiep. auctoritas 50. in addit.

465 Sicuti Episcopus potest cum illegitimo dispensare, ut valeat ad Ordines Minores promoveri, ita Sede vacante Vicarius

Capituli potest dispensationem super defectu natalium ad Ordines Minores concedere, Sac. Congreg. Concilii in Mexicana 28. Januarii 1708. in responsione ad tertium, non tamen ad Beneficia Curata, ibi ad 4.

466 Num. 17. Missarum onus acceptatum vigore contractus, sive conventionis, non reducitur à Sac. Congreg. Concilii, quæ semper solet tales instantias rejicere, prout evenit in Aëna ibi allegata: nam cum PP. Oratorii S. Philippi dictæ Civitatis, in acquisitione Ecclesiæ S. Jo: Baptistæ olim PP. S. Hieronymi, onus Missarum Capellæ DD. de Ripantibus, recepta dote, in se suscepissent, & vigore contractus adimplere promississent, & postea tractu temporis diminutis redditibus assignatis, reductionem oneris petissent, Sac. Congregatio rescripsit: Læctum 10. Julii 1706.

Et in alia Bononien. propositis in eadem Congreg. dubiis. Primò, an Fratres Conventus S. Dominici (qui vigore contractus onus Missarum susceperant) restituendo libras 410. liberari valeant ab onere imposterum celebrandi Missas? Et quatenus negativè. Secundò, an saltem locus sit reductioni earundem Missarum, juxta proportionatam quantitatem hodierni annui redditus dicti capitalis lib. 410. Sac. Congreg. sub die 1. Martii 1687. respondit, Negativè ad utrumque, & Archiepiscopus cogat, quam resolutionem iterum confirmavit 27. Aprilis ejusdem anni.

Et in Maceraten. contra PP. Conventuales Terræ Montis Miloni, qui cum vigore Indulti Urbani VIII. concedentis facultatem reducendi onera Missarum in Capitulo generali, onus certum Missarum conventionalium in dicto Capitulo generali reduci obtinuisent; reclamante hærede, Sac. Congreg. die 15. Novemb. 1687. declaravit, reductionem fuisse nullam.

Et in alia Rocineten. contra Altaristas Ecclesiæ S. Mariæ Montis Morelli, qui cum onus Missæ quotidianæ usque de anno 1585. vigore contractus initi cum Fiordalisa Leopardi suscepissent, & postmodum de anno 1700. nemo audito reductionem, attenta reddituum dimi-

minutione, obtinuissent, hærede Fior-
dalise reclamante *Sac. Congreg. 9. Junii*
1701. prævio recessu à decisis, declaravit
dd. Altaristas teneri celebrare ad formam
conventionis.

467 Et in alia *Affisien.* Cùm PP. Tertii Or-
dinis S. Francisci onus Missarum vigore
contractus suscepissent, & postmodum
reductionem peterent, propter inæquali-
tatem reddituum capitalis assignati, asse-
rentes contractuum effectum fuisse læsi-
vum, die 23. Aprilis 1701. *Sac. Congreg.*
rescripsit, *Oratores adeant Judices suos.*
Et in alia *Neapolitana* 27. Januarii 1703.
& in *Romana* 19. Aprilis 1704. contra
Beneficiatos Basilicæ Lateranen. Et sic
indubitatum videtur, quod *Sac. Con-*
gregatio Missas conventionales non re-
ducit.

468 Unde quoties hujusmodi contractus su-
sceptionis onerum Missarum, tractu
temporis injusti, & iniqui efficiantur,
propter nimiam inæqualitatem reddituum
assignatorum, ad onus susceptum, ade-
undus erit Judex ad hoc, ut illos reducat
ad justitiam, & æqualitatem, ut jam ibi
monui, juxta Theoricam *Card. de Luca*
de feudis, disc. 73. num. 5. & juxta moni-
tum *Sac. Congreg.* datum in dict. *Affisien.*
Imploratio autem officii Judicis, sic erit
facienda.

F O R M U L A

Implorationis Officii Judicis.

Die .... Comparuit N. Procurator
Rectoris Ven. Ecclesiæ N. prout do-
cuit de speciali mandato Procuræ, quod de
facto dedit tenoris, &c. coram Reveren-
dissimo D. Vicario generali N. & expo-
suit, N. Rectorem olim dictæ Ecclesiæ
sub die .... mensis .... anni .... su-
scepisse, & accepisse onus perpetuum
Missarum .... quolibet anno pro suffra-
gio Animæ N. celebrandarum cum rece-
ptione capitalis, seu fundi pro dicto one-
re suscepto, annui redditus scutorum ....
prout constare asseruit ex Instrumento pu-
blico conventionis, & assignationis res-
pectivè desuper stipulato prædicto anno,

togitu N. cujus copiam publicam facto
exhibuit, prout in filo, &c. Verum quia
tractu, & vitio temporis fructus, seu
redditus dicti capitalis pro dote assignati,
notabiliter, & sine ulla Rectorum pro
tempore culpa passi sunt diminutionem,
& oneri suscepto minimè nunc correspon-
deant, prout pariter docuit per examen
testium (vel per aliud genus probationis)
quod facto repetiit, &c. Et propterea
contractus sit hodie effectus injustus, &
valde Ecclesiæ prædictæ læsivus, ex quo
reperitur quodlibet anno in damno; im-
plorat humiliter officium Dominationis
sue Reverendissimæ Judicis Ordinarii,
pro rescissione d. contractus, vel saltem
pro reductione illius ad justitiam, & æ-
qualitatem, prout juris est, petens, &c.
omni, &c.

Cui instantiæ Judex interponat decre-
tum, quod citentur interesse habentes,
cum insertionem supradictæ comparitio-
nis. Exequuta citatione, si nihil rele-
vans in contrarium deducatur, mandet
denuo citari. *Ad videndum impartiri,*
& interponi Officium Judicis pro redu-
ctione contractus susceptionis oneris per-
petui Missarum, de quo in actis, & ad
justitiam, & æqualitatem illum reduci,
&c. Postea in termino dictæ citationis in-
terponat decretum, quod poterit concipi
modo sequenti.

F O R M U L A

Decreti.

Qui Reverendissimus D. Vicarius
Generalis Judex Ordinarius, in
termino citationis, &c. Visis juribus
productis, & consideratis consideran-
dis impartiendo, & interponendo suum
imploratum officium, dixit, & pronun-
ciavit fuisse, & esse locum reductioni
contractus susceptionis oneris Missa-
rum perpetui, de quo in actis, ad justiti-
am, & æqualitatem, prout ita illum
reducendo, declaravit Missas in nume-
ro .... quolibet anno per Rectorem,
seu Cappellanos dictæ Ecclesiæ N. pro
suffragio Animæ N. in futurum cele-
bran-

brandas esse, & ita decrevit, & contra-
ctum ad justitiam, & æqualitatem redu-
xit omni, &c.

Ita est, N. Vic. Generalis.

N. Cancellarius.

469 Advertendum est, quod ista implora-
tio Officii Judicis, non debet fieri pro
reductione Missarum, quam Judex ordi-
narius facere non potest, sed pro redu-
ctione contractus ad æqualitatem, ut
notatur in Formula: Judex autem inter-
ponendo suum decretum, non recedat à
Formula hic data, ne videatur, directè
voluisse reducere Missas, quæ tamen ex
natura, & necessitate reductionis con-
tractus, reducuntur. Et hæc nota, quia
casus non rarò contingit, & in praxi,
quod sit servandum, forte alibi non in-
venies.

470 Num. 18. Visitator inquirat, an illi,
qui habent Indultum Oratorii privati,
servent requisita in eo præscripta, ut
possit si invenerit illa non habere, Ora-
torium suspendere. Formula autem Bre-
vis, quod expediri solet, est sequentis
tenoris.

„ Dilecte fili, &c. Spiritualis consola-
„ tionis tuæ quantum cum Domino pos-
„ sumus benignè consulere, teque spe-
„ cialibus favoribus, & gratiis prosequi
„ volentes, &c. Supplicationibus, tuo
„ nomine nobis super hoc humiliter por-
„ rectis inclinati; tibi qui (ut asseris)
„ de nobili genere procreatus existis, ut
„ in privatis Domorum tuæ habitationis
„ in Diocesi N. Ruri existentibus Ora-
„ torii ad hoc decenter muro extractis,
„ & ornatis, seu extruendis, & ornan-
„ dis, ab omnibus Domesticis usibus li-
„ beris per Ordinarium loci prius visi-
„ tan., & approban. & de ipsius Ordi-
„ narii licentia ejus arbitrio duratura,
„ unam Missam pro unoquoque die,
„ dummodo in eisdem Domibus cele-
„ brandi licentia, quæ adhuc daret, al-
„ teri concessa non fuerit, per quem-
„ cumque Sacerdotem ab eodem Ordi-
„ nario approbatum Sæcularem, seu de
„ Monacelli, Formul. Suppl.

„ Superiorum suorum licentia Regula-
„ rem, sine tamen quorumcumque ju-
„ rium Parochialium præjudicio, ac Pa-
„ schatis Resurrectionis, Pentecostes,
„ Nativitatis Domini Nostri Jesu Chri-
„ sti, aliisque solemnioribus anni Festis
„ diebus exceptis, in tua, ac familiæ,
„ & Hospitum Nobilium tuorum præsen-
„ tia celebrari facere, liberè, & licitè
„ possis, & valeas Autoritate Apostoli-
„ catenore præsentium concedimus, &
„ indulgemus, non obstantibus, &c.
„ Volumus autem, quod familiares ser-
„ vitiis tuis tempore dictæ Missæ actu
„ non necessariis ibidem Missæ hujusmo-
„ di interessentes, ab obligatione au-
„ diendi Missam in Ecclesia diebus Fe-
„ stis de præcepto, minimè liberi cen-
„ seantur. Datum Romæ &c.

Qua Formula Brevis inspecta, & 471
recognita, loci Ordinarius antequam
celebrandi in Oratorio licentiam con-
cedat, debet advertere, an verifica-
ta sit clausula. *Qui ut asseris de Nobili
genere procreatus existis*: Hæc enim
clausula importat conditionem expref-
sam, adeo ut ea non verificata, gratia
corruat, ut dixit *Rot. coram Cerro, decis.*
183. num. 15. non habet in ventre a-
liam clausulam. *Si ita est*, ut ait *Add.*
ad Pamphil. decis. 438. num. 7. Quare
manifestè constat, quod qui qualitatem
non habet, hoc privilegio uti non po-
test, licet obtentum, cum tunc dicatur
subreptitium, & ita esset, ac si non ob-
tinuisset.

An autem pro executione d. Brevis 472
requiratur Nobilitas impetrantis ex u-
troque Parente, dubium oriri potest.
Verum ego de hoc interrogatus pro
parte Episcopi N. qui post executio-
nem datam tali Indulto favore cujus-
dam orti ex Patre Nobili, & Matre
Ignobili, dubitavit de validitate licentiæ
jam concessæ, respondi rectè se gessisse:
quoniam Nobilitas Viri transfunditur
in Uxorem, quæ radiis Mariti coru-
scat, quamquam ignobilis sit, & no- 473
bilis efficitur, ut tradunt communiter
Navar. cons. 15. nu. 2. 4. & 5. de test. Graff.
decis. aur. par. 2. lib. 3. cap. 13. nu. 9. Sperell.
decis. 157. num. 10. Card. de Luc. de dot.
disc. 2. num. 9. Et nobilitas Patris non de- 474
nigra-

nigratur per ignobilitatem Matris, *Rot. apud Farinac. decis. 137. Ricc. decis. 216. num. 6. par. 1.* ubi quod Nobilitas procedit ex Patre tantum, nulla habita ratione Materni generis, *Nicol. lucubr. civil. lib. 1. tit. 3. de jurepatr. num. 4.* & in puncto *Biff. Hierurg. litt. O. num. 109. §. 6.* & tandem, quia filius sequitur conditionem Patris, & non Matris, *Medic. de sepult. par. 1. quest. 7. num. 23.*

475 Et hinc est, quod ad verificandam dictam clausulam, seu narrativam, non sufficeret Nobilitas ex parte Matris, si Pater esset Ignobilis, nam nobilitas non ex materno, sed paterno genere in filios transmittitur, ut ajunt DD. mox citati: ideoque *Sebast. Medic. in tract. de defunct. cap. 42. num. 28.* dixit, quod sola Regina communicat suam nobilitatem viro, inquit, *Tertia, & ultima regula sit, quod Mulier illustratur radio Viri, l. femina, ff. de senat. Unde mulier illegitima nubens viro legitimo, & naturali, efficitur legitima sicut Maritus, non tamen vir nobilitatur ex persona mulieris, nisi tamen Regina nuberet militi, tunc enim maritus efficitur clarus, Et quamvis Pignatell. consult. 98. num. 44. tom. 6. quem sequitur R. P. D. Petra, tom. 2. in comment. ad Bul-*

477 *lam Honorii 3. pag. 499.* teneat sufficere nobilitatem Matris; nihilominus cum agatur de privilegio odioso, & concessio contra jus commune, ut ipse *Pignatell. nolens fatetur num. 34. & 35.* strictè debet interpretari, ut in puncto advertit *Capon. disc. 183. num. 67.* ideoque verba illa Brevis: *De nobili genere procreatus, in sua naturali, propria, & vera significatione accipienda, & intelligenda sunt, non autem extendenda ad nobilitatem Matris tantum, quæ non transit de jure in filios, ex præallegatis.* Papa enim nisi aliud exprimat in suis rescriptis, & indultis semper censetur se conformari velle dispositioni juris communis, *Rot. coram Seraph. decis. 773. num. 17.* Cui propterea inherere debemus, *cap. humana 22. quest. 5. cap. intelligentia, de verb. signif.*

480 Secundo loco verificanda est clausula: *Ab omnibus domesticis usibus liberi*

idest quod locus, in quo vult erigi Oratorium, sit decens, muro clausus saltem à tribus lateribus, ornatus, & ab omnibus domesticis usibus liber, & segregatus, ac denique instructus omnibus rebus, & suppellectilibus necessariis ad sacrum faciendum: advertendo etiam quod in pertinentiis Cubiculi Oratorii, nec supra Cappellam, in qua est celebrandum, non retineatur lectus ad dormiendum, aut alia res prophana, ut monet *D. Carolus in 4. Concilio Provinciali, quod refert Gavant. in manual. verb. Ecclesiarum reverentia, num. 4. & Sac. Congreg. Immunit. in Trid. 30. Septembris 1636. apud Ricc. in Synop. verb. Cappella, num. 7.*

Tertio loco, debet Ordinarius locum destinatum visitare, & approbare, ut ipsi injungitur in Indulto ibi, *per Ordinarium loci prius visitan. & approban.* quam visitationem sive per se ipsum, vel per suum Vicarium omittere non potest sine nullitate, & peccato, quia agitur de re gravi, & visitationem omittendo, excederet fines suæ commissionis, & formam præcisam sibi datam contemneret, quam prius debeat adimplere, *Rot. coram Cerro decis. 903. num. 5. & plenius coram Duno, jun. decis. 306. num. 1. 2. & 3.*

483 Approbationem verò, & licentiam in loco destinato celebrandi dare solet in scriptis, formula hic subnexa, non autem oretenus, ut opinatur *Pignatell. citata consult. 98. num. 43.* nam cum pro forma debeat constare de visitatione, & approbatione certi loci pro legitimanda Indulti executione, & apparere quoque debeat, an approbatio Ordinarii sit libera, vel conditionata, vel ad tempus breve, ex quo licentiam concedere Papa remittit ejus arbitrio, necessaria est scriptura, quia licentia oretenus data perit, littera scripta manet, & de ea apud Episcopum successorem, seu alium Visitatorem constare non posset, & privilegiatus, mortuo oretenus approbante, executionem sui Indulti ostendere non valeret.

484 Quarto loco debet Ordinarius edocere privilegiatum, quinam sint dies solemniores contenti in illa clausula Brevis. Ali-

485 Aliisque solemnioribus anni festis, in quibus celebrandum non est in Oratorio privato, & hi præter expressos in eodem Indulto, juxta canonem Concilii Agatenfis relatum in cap. si quis 35. de consec. dist. 1. sunt Epiphania, Ascensio Domini, Nativitas S. Jo: Baptiste; juxta autem Decreta Sacrorum Congreg. Rituum, & Concilii, quæ relata à me fuere tom. 2. pag. 7. num. 19. & 20. sunt Epiphania, Annunciatio, Assumptio B. M. V. Festum omnium Sanctorum, SS. Petr. & Pauli, & Sancti Titularis Ecclesie loci.

486 Quinto loco debet eundem privilegium admonere, quod sub clausula, in tua, ac familia presentia celebrari facere, continentur dumtaxat Pater, Mater, Uxor privilegiati, filii, filie, Nurus, & Nepotes, dummodò habitent cum ipso Indultario, & ipsius sint commensales, non autem famuli, nec famulae, tum quia nomine familie tuæ veniunt solum Agnati, ut dixit Rota in Romana, seu Bononien. Protectoriarum 20. Aprilis 1671. §. clarius, & §. his tamen, coram Albergato, aut ad summum Cognati, Card. de Luc. de jurepat. disc. 25. num. 2. & 3. Tum quia famuli, & famulae, qui sub nomine familiarium continentur Barb. appellat. 96. num. 1. & 4. à Papa in Indulto expressè concluduntur, & exceptuantur per orationem separatam ibi: Volumus autem, quod familiares servitiis tuis tempore dictæ missæ actum non necessarii, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus festis de præcepto minimè liberi censeantur.

487 Et sic cessat quæcumque lata interpretatio, cum ultra limites concessos, Indultum extendi non valeat, Fagnan. in cap. licet, num. 12. & 13. & 14. cum aliis à me allegatis tom. 2. pag. 51. num. 52. & seqq. attenta præsertim clausula illa, Volumus autem, quæ habet vim Decreti irritantis, ut dixit Rota coram Coccin. decis. 1565. num. 10. & est inductiva novi juris; gloss. in clem. unica de offic. Vicar. & formam præscribit Cavaler. dec. 212. num. 17.

Et quamquam non me lateat R. P. D. Petram loco superius citato, num. 62. & 64. tenere famulos Domini privilegiati

gaudere Indulto, exceptis famulis Ruti manentibus, & Aurigis, tamen ejus autoritas est tota in Pignatello, qui non raro laxat habenas, si enim rationes meæ sententiæ, quas refero tom. 2. pag. 51. à num. 32. ad 38. & in hoc supplemento oculis subiceret iste celebris in Urbe Doctor, profecto cum sit veritatis amator, à Pignatello discederet, & cum Matteuc. Official. Cur. cap. 10. §. 3. num. 75. ipse sentiret, cum privilegium potius interpretari debeat, ut nihil operetur, quàm, ut cultui divino præjudicaret, Fagnan. in cap. causam quæ, num. 8. 24. & 26. de rescript. & in cap. licet, num. 5. de regular.

Immo addo, quod cum die 31. Julii 1706. in Auximana transcripta fuisset in folio Sac. Congreg. Concil. dicta clausula, Brevis, & propositum fuisset dubium, An in vim dicti Brevis satisfaciunt præcepto Missæ in diebus festis omnes famuli Commensales, vel quinam in casu. Rescriptum fuit: Dilata juxta mentem, & mens fuit, ut Orator peteret declarationem à Papa. Ideoque si Sac. Congreg. Concilii noluit apponere manum, propter satis claram mentem Papæ in dicta clausula expressa, ita nec Pignatelli sententia, illam valuit declarare, ut animadversum à me fuit d. tom. 2. d. pag. 51. num. 37.

Quare in executione Indulti pro serenitate conscientie Domini privilegiati, & famulorum, famularumque, solent Zelantes, & providi Ordinarii, juxta qualitatem familie Indultarii taxare numerum familiarium, qui ipsis (arbitrio prudentiali interposito) videtur necessarius pro servitio Domini tempore celebrationis Missæ, ut possint præcepto diebus festis satisfacere, quæ praxis optima mihi videtur, nisi taxatus sit numerus in Brevis.

488 Sexto loco advertere debent Ordinarii, quod prædicta clausula, quæ excludit à privilegio familiares actu servitio Domini tempore celebrationis Missæ non necessarios, reperitur expressa in omnibus Indultis Oratorii privati, & ideo in illorum executione, de hoc Indultarios monere debent, ut supra mox dictum fuit, cum hac tamen distinctione, vide-

H 2 licet.

licet. Si Oratorium privatum reperiatur concessum in Domo habitationis Civitatis, vel Castri, ubi adsint Ecclesiae publicae, tunc famuli, & famulae actu tempore celebrationis Missae non necessarii servitio Domini, nullo modo debent excusari ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus festis de praecepto, si vero sit concessum in Domo Rurali, tunc erunt excusandi, quando Ecclesia distet ultra medium milliare; Nam tunc propter talem distantiam, & longam moram accessus, & recessus, ne servitium Domini patiatur, omnes dicerentur actus necessarii, & privilegio gauderent, sicuti enim Regulares, qui praecepto *Concilii Trid.* tenentur accedere ad publicas Processiones, cogi non debent (nisi adsit consuetudo contraria) quando eorum Monasteria distant ultra medium milliare à Civitate, ex quo nimis gravarentur, *Laurent. de Franch. par. 1. num. 64. ibique Pasqual. Piafec. in prax. par. 2. cap. 3. art. 6. num. 51.* ubi refert Decretum Gregor. XIII. & de quo testatur *Fagnan. in cap. grave, num. 65. de Offic. Ordin. Passerin. de Stat. hom. tom. 3. quest. 189. art. 10. in sp. 10. num. 1000.* ita à pari gravandi non erunt famuli Domini privilegiati, ut accedant ad Ecclesiam, eo modo distantem, ne servitium Domini damnum sentiat, & idem procederet tempore magnae pluviae, vel hyemis, quo accessus ad Ecclesiam esset difficilis, propter asperitatem viae, quamquam esset vicinior, nam tunc militat eadem ratio.

Septimò si dubitetur de intelligentia illius clausulae: *Et Hospitum tuorum Nobilium praesentia*: nempe qui veniant nomine *Hospitum Nobilium*? Responde, quod veniunt, tam genere Nobiles, quam ex privilegio Principis Statuti, muneris, aut Dignitatis: quia cum Papa in hac clausula non requirat Nobilitatem generis, & Sanguinis, prout necessario illam exigit in prima clausula, superius primo loco examinata, sed Nobilitatem Hospitum in genere, sub dicto nomine *Nobilium* veniunt etiam Nobiles civiliter, & ex privilegio facti, quia dicuntur veram, & propriam nobilitatem habere, ut firmat pluribus allegatis *Cyriac.*

controv. 208. num. 201. & ideo gaudent Indulto.

Octavò tamen scire debent, quod hodiè dictum Indultum concedi solet Ducibus, Comitibus, Marchionibus, & aliis magnatibus primi Ordinis, qui exercent Jurisdictionem temporalem in aliquo feudo, vel Castro, aut alio loco etiam pro Domo habitationis Civitatis: aliis verò Nobilibus, qui Jurisdictionem non habent, concedi consuevit pro Domo Rurali tantum. At si vè primis, si vè secundis concedatur, expirat morte impetrantis, quia est personale, nec transit ad filios, nec alios de familia, nisi de novo impetretur, *Pignatell. d. consult. 98. num. 50. & seqq. tom. 6.*

FORMULA

Decreti approbationis Oratorii.

V Iso Brevi Apostolico Anulo Piscatoris subsignato, nobis pro parte Nobilis Viri N. exhibito, & in actis nostrae Curiae registrato, super concessione Oratorii privati in Domo suae habitationis Ruri, vocabulo N. existent. erigen. & à nobis approbandi verificatis verificandis visa loci decentia in visitatione per Nos personaliter facta, in quo existit Capella, cum Altari, muro à tribus lateribus clausa, & ornata, ac à domesticis utensibus penitus sejuncta, & de decentibus suppellectilibus sacris instructa, ibidem Oratorium sic erectum autoritate Apostolica nobis delegata approbamus, & ut in eo una Missa pro unoquoque die, praeterquam in solemnioribus anni Festis in Indulto exceptis, & sine praedictio iurium Parochialium, per quemcumque Sacerdotem Saeclarem, vel Regularem approbatum celebretur, & celebrari possit, permittimus, & licentiam ad arbitrium nostrum curaturam, concedimus. Admonentes, ut Oratorium, seu Cappella praedicta remaneat semper clausa, nec valvae aperiuntur nisi tempore celebrationis Missae, vel communium precum. Famulos autem, & Famulas d. Domini privilegiati, Missae.

Missæ hujusmodi interessentes, nisi tempore celebrationis sint actu servitio Domini necessarii, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus Festis de Præcepto, non esse liberos declaramus ad formam Brevis. Dat. &c.

N. Episcopus Executor Apostolicus.

N. Cancellarius.

494 Hæc approbatio, seu licentia unâ cum copia Brevis debet registrari in Cancellaria, ne umquam de ea dubitari contingat. Breve autem hujusmodi non solum exequitur ab Episcopo, sed ab omni alio Prælato, sive Vicario Capituli, Sede vacante, & exercenti ordinariam jurisdictionem, quia committitur exequutio Ordinario loci, cujus appellatione veniunt omnes Prælati habentes jurisdictionem ordinariam, Barbos. appellat. 177. num. 1. & 2.

496 Num. 20. Adde ibi, quod licentia, quæ datur Novitiis Monialium, faciendi renunciaciones, conceditur ab Episcopo etiam pro Monasteriis Regularibus subiectis, aut alio modo exemptis, non autem à Prælatis, quibus sub sunt, nisi habeant jurisdictionem quasi Episcopalem, Laurent. de Franch. contr. par. 2. quest. 43. num. 1. ibique Pasqual. num. 2. Donat. de Regularibus, tom. 2. par. 2. tract. 7. de bon. novit. quest. 7. n. Sac. Cong. Concil. in Firmana 23. Julii 1707. Barbos. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 42. num. 249. & 250. Dommodò fiat post ingressum Monasterii: alias enim si renunciatio fieret ante ingressum licet intuitu Religionis, & animo ingrediendi, non subiacet dispositioni Concilii, sed valet absque dicta solemnitate, ut ibi firmatum fuit, Tamb. de jure Abbatis, tom. 3. discept. 6. quest. 10. num. 10. ubi dat concordantes.

498 Num. 21. Inquirat Visitator Apostolicus in visitatione Regularium an tempore divinorum officiorum admittant in Presbyterio Laicos, seu Magistratum Laicorum, eisque ibidem Sedem, seu sedilia habere permittant, si hoc enim eos talia Laicis concedere inveniat, omnino prohibeat, quia decreta Sac. Congreg. Rituum, quæ ab Ecclesiis Sæcularibus abu-

Monacelli, Formul. Suppl.

sus hujusmodi removendos esse præcipiunt, locum habent etiam in Ecclesiis Regularium, ut patet ex sequenti autographo Decreto.

Gerunden.

Cum aliàs à Sac. Congreg. Concilii emanaverit decretum sub die 10. Novembris 1657. in quo declaratum fuit, non licere Ecclesia Collegiata S. Felicis condere locum in Presbyterio Officialibus Laicis, juratis, seu Magistratui Gerunden. ad effectum ibi standi, & sedendi quando divina officia celebrantur, & successivè confirmatum sub die 31. Augusti 1658. ac sub die 28. Augusti 1660. resolutum, non licere etiam in Ecclesiis Regularium, nec non Sac. Rituum congreg. die 12. Martii 1689. præmissa approbaverit. Instantibus modò Regularibus ejusdem Civitatis Gerund. in hac Sac. Congreg. pro declaratione infrascriptorum dubiorum, videlicet, An prædicta decreta locum habeant in Ecclesiis Regularium, & quatenus sic. An sint concedenda Remissoriales in casu, &c. Eadem Sac. Congregat. Rituum audito pariter Episcopo, & Capitulo Ecclesie Cathedralis Gerunden. utraque parte, tam in scriptis, quàm in voce informante, ac omnibus hinc inde perpensis, ac mature consideratis, proponente Emin. & Reverendissimo Dom. Cardinali Coloredò, respondit. Ad primum affirmativè. Ad secundum negativè, & ita omninò servari mandavit die 22. Aprilis 1690.

A. Episcop. Ostien. Card. Cibo.

Laurent. Fliscus Sac. Cong. Rit. Secr.

Item inquirat an fiant Compadres occasione Baptismi, & decreto prohibeat: nam Sacra Congreg. Concilii in Mediolanen. 3. Octobris 1677. injunxit Archiepiscopo, ut prohiberet Parochis, ne admitterent Regulares in Compadres occasione Baptismi sub pœnis ejus arbitrio.

H 3

Eod.

Eod. tit. 16. form. 16. pag. 356.

500 *Num. 1.* Regulares se præsentantes Ordinario absque proprii Superioris licentia, vel falsa, pro obtinenda facultate audiendi Confessiones; si Ordinarius illos admitteret, & approbaret, confessiones eis factæ essent validæ, quamquam admissi peccarent, & possent ab eorum superiore puniri, *Donat. prax. rer. regul. tom. 3. tract. 4. quest. 29. num. 3. & quest. 30. num. 2.* Et licet *Passer. de Stat. hom. 2. qu. 187. art. 1. num. 221.* teneat, quod Re-

gulares ab Episcopo approbati, absque præsentatione, & licentia Superiorum, invalidè absolvant; arramen à sententia Donati, non est recedendum, quia tuta est, saltem quoad Confessiones subditorum Episcopi approbantis, cum omnia concurrant, quæ necessaria sunt ad integritatem, & validitatem Sacramenti pœnitentiæ, scilicet potestas Ordinis, & Jurisdictionis: *Et Conc. Trid. cap. 15. sess. 23. de reform.* de sola approbatione Episcopi meminit, etiam quoad Regulares: unde quatenus casus eveniret, nullo modo juxta opinionem *Donati* essent inquietandi Pœnitentes.

FOR.